Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Brun, M. V.
Titel | Title:	Caroline Mathilde : Skuespil i 5 Acter med Sange og Chor.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Th. Gandrup, 1868
Fysiske størrelse | Physical extent:	149 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

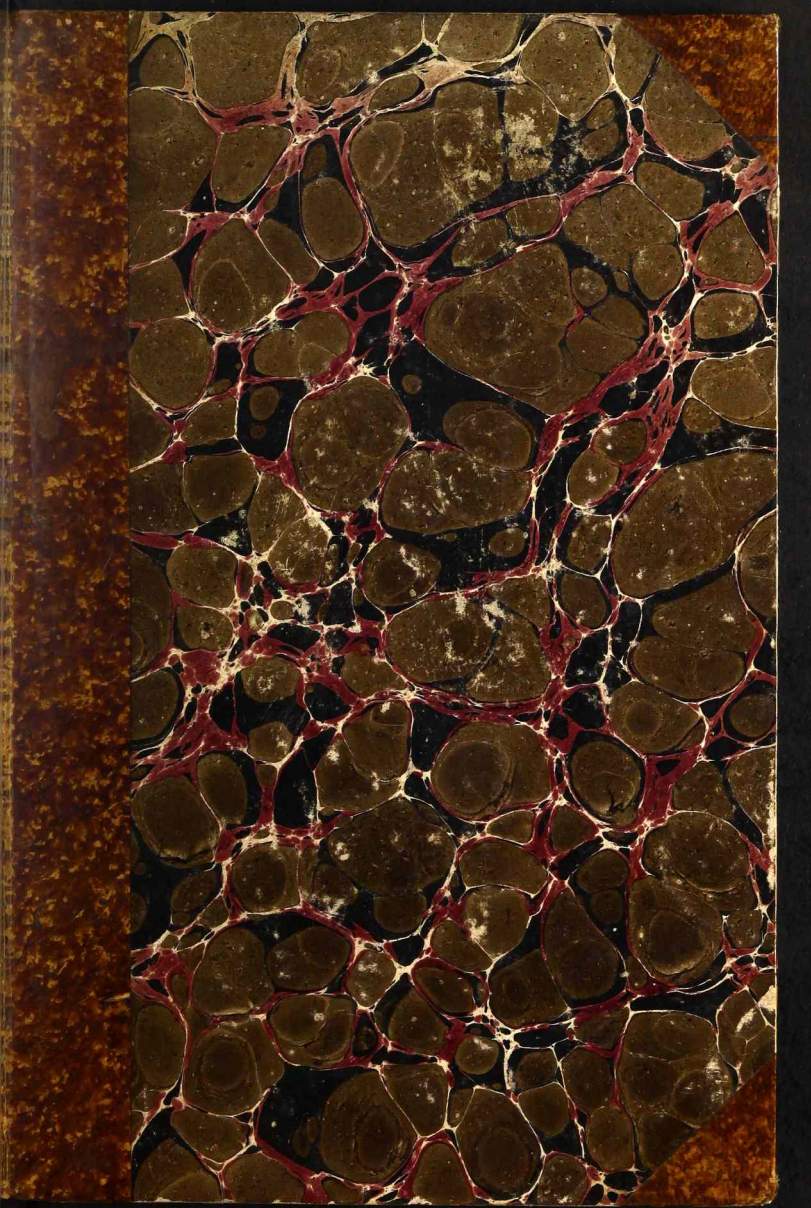

33,- 48.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130022037170

Caroline Mathilde.

Skuespil i 5 Acter med Sange og Chor

af

M. V. Brun.

Opført første Gang paa Casinos Theater den 21. Marts 1868.

Kjøbenhavn.
Forlagt af Boghandler Th. Gandrup.
Fieldsøe & Gandrups Bogtrykkeri.
1868.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Personerne:

Caroline Mathilde		Frøken Lerche.
Struensee, Geheimecabinetsminister		Hr. Stigaard.
Grev Rantzau Ascheberg, General		„ Knobelauch.
Grev Enevold Brandt		„ Andersen.
Oberst Køller		„ Albrecht.
Generalkrigscommissær Beringskjold		„ Lund.
Kammerjunker Ollenborg		„ C. Hansen.
Generalinde Gæhler,	Hofdamer hos Dronningen	Frk. Theil.
Frøken Eyben, 33 Aar,		„ Jensen.
Comtesse Ribbe, 42 Aar, Hofdame hos Enkedronningen		„ Bondesen.
Sophie Livernet		„ Jepsen.
Cathrine		Fru B. Smidth.
Ernest, Struensees Kammertjener		Hr. Helsengreen.
Peter Nielsen, Skipper		„ Hougaard.
Ole Skeie,	norske Matroser	„ Meyer.
Søren,		„ Christensen.
Jens, Tømmersvend paa Holmen		„ E. Hansen.
Jonas, Lakai hos Enkedronningen		„ J. Carlsen.
Lieutenant Eyben		„ A. Meyer.

Hofcavalerer og Hofdamer. Borgere. Matroser. Piger. Soldater.

Handlingen foregaar 1771—72. 1ste og 3die Act paa Hirschholm i September 1771; 2den Act i Rantzaus Huus og i et Værtshuus i Løngangsstræde; 4de Act paa Frederiksberg; 5te Act paa Christiansborg i Januar 1772.

Første Act.

(Sal paa Hirschholm Slot. Tilhøire et Vindue. I Baggrunden en aaben Balcon ud til Haven. Gjennem Aabningen sees Bakker og Høie, saaledes som de endnu sees i Nærheden af det Sted, hvor Slottet laa. Naar Tæppet gaar op er Balconen lukket med en Portiere. NB. Overturen eller Introductionen til første Act antyder et optrækkende Uveir med Lyn og Torden).

Første Scene.

Struensee staar ved Vinduet og betragter Uveiret, som raser udenfor. Grev Rantzau Ascheberg. Ollenborg i Samtale med Comtesse Ribbe; Køller i Samtale med Beringskjold.

Struensee (efter en kort Pause). Uveiret tiltager; det er som om Himlen vilde sende os en ny Syndflod.

Ollenborg. Da er det paa min Ære en Lykke, at vi her har en Noeark ved Haanden.

Rantzau (ironisk). Tror De virkelig, min kjære Kammerjunker, at De vil finde en Plads der?

Ollenborg. Ih min Gud, Hr. Greve, jeg er der jo allerede; Hirschholm synes mig at være en ret comfortabel Ark, som nok vil staa sig mod en Oversvømmelse.

Rantzau. Ja, Gud skal vide det; det er allerede saa overfyldt med Mennesker, at man vist ved given Leilighed maa kaste Dyrene overbord.

Ollenborg. Deri har De Ret; lad os kaste Dyrene overbord.

Rantzau. Og lad os begynde med Aberne.

Ollenborg. Nei, nei, Hr. Greve, lad os skaane Aberne.

Comtesse Ribbe. Ja lad os skaane de søde Dyr. „En Abekat blandt Dyrene meest findes ligt et Menneske."

Rantzau. Rigtig. En Abekat blandt Dyrene meest findes ligt et Menneske.

Ollenborg (afsides til Comtesse Ribbe). Det er en Ulv; han burde først af Alle kastes overbord.

Comtesse Ribbe (ligeledes). Var det da Dem, han meente?

Ollenborg. Ja, det var da tydeligt nok.

Comtesse Ribbe. Virkelig? Det var altsaa derfor jeg følte en uimodstaaelig Trang til at gaa i Forbøn for Aberne.

Ollenborg (kysser hendes Haand). Sympathiens Magt er stor.

Rantzau (har nærmet sig Struensee). Tror Deres Excellence at Majestæterne tage paa Jagt idag?

Struensee (venlig og med Agtelse). Det er vanskeligt at vide, Hr. Greve; Hendes Majestæt vil neppe lade sig skræmme af Uveiret; men jeg tænker, Grev Brandt vil snart underrette os om Kongens Beslutning. (Seer atter ud af Vinduet). Himlen er i et forfærdeligt Oprør, det er som om Naturen paa eengang vilde fremstille Udbruddet af alle den menneskelige Sjæls Lidenskaber. (Stærkt Lyn og Torden; han farer tilbage). Ha! Det er forfærdeligt!

Koller (sagte til Comtessen). Det lader til at Excellencen er bange.

Comtesse Ribbe (ligeledes sagte). Har De maaskee ventet Dem Andet af denne forhenværende Quacksalver?

Koller (som før). Ventet? Det forekommer mig, at han har overtruffet Alles Forventninger, maaskee endog sine egne dristigste; men mangler han Mod, er han perdu.

Rantzau (som imidlertid har indtaget Struensees Plads ved Vinduet). Det er et stolt, et opløftende Syn.

Struensee. Jeg benegter det ikke; men fra min Barndom af har Lynet baade forfærdet og fortryllet mig: jeg viger tilbage, naar det knittrer gjennem Skyen, og en uimodstaaelig Magt driver mig paany fremad, for atter af et nyt at slynges tilbage.

Rantzau. Lynet har paa mig den samme Virkning som naar Spidsen af en Staalklinge funkler for mit Øie eller hvisler mod mit Bryst: jeg møder begge med Ro og Dødsforagt.

Struensee. For en Klinge frygter jeg heller ikke; og havde Philosofow ikke været en feig Usling, havde han krydset sin med min.

Rantzau (let). Nu, han var skinsyg, og Russerne have nogle eiendommelige Begreber om Æren. Saldern yttrede jo, at han vilde tale til de danske Ministre med Stokken i Haanden; Philosofow har brugt den — det er det Hele. Det krænkede ham naturligviis, at Generalinden foretrak Dem for ham.

Struensee (som før). Det krænkede ham ogsaa, at De kom tilbage til Hoffet, Hr. Greve; De staar just ikke vel anskreven hos det russiske Diplomati.

Rantzau (som har bemærket at Ollenborg har nærmet sig). Nei, det veed jeg; — men vi talte om Lynet og saa tænkte De paa den russiske Bojar — det er en mærkelig Ideassosiation.

Struensee. Ingenlunde; thi Lynet forekommer mig som et Overfald i Nattens Mørke, som et Snigmord i Søvne.

Rantzau. Og mig forekommer det som Aabenbarelsen af en guddommelig Tanke.

Struensee. Ja hurtigt som Tanken er det.

Rantzau (dreier sig om paa Hælen, saa at han staar Ansigt til Ansigt mod Ollenborg). Og slaar ned, som den — Ah, Hr. Kammerjunker, De hørte jo, hvad vi talte

om. Saa veed De formodentlig hvad der er næsten ligesaa hurtig som baade Lynet og Tanken?

Ollenborg (perplex). Nei — ?

Rantzau. De veed det virkelig ikke, De, som hører saa godt og lytter endnu bedre?

Ollenborg (grublende). Nei, paa min Ære om jeg veed.

Rantzau. Det var da mærkværdigt! Saa skal jeg betro Dem det. Det er Lyden, Kjære — naturligviis inden en vis Grændse, — som for Exempel den mellem dem og mig.

Comtesse Ribbe. Ah, charment!

En Page (melder). Dronningen!

Anden Scene.

De Forrige. Caroline Mathilde, fulgt af Frn Gæhler, fra Venstre. Alle hilse.

Generalinden. Jeg beder Deres Majestæt naadigst høre mit Raad: opgiv Jagten for idag.

Caroline Mathilde. Tilstaa, min kjære Henriette, at Du er bange for Uveiret, bange for at blive gjennemblødt.

Generalinden. Men det er jo ogsaa et Uveir som paa den yderste Dag.

Caroline Mathilde. Jeg lider et Uveir, en Kamp med Elementerne. Da jeg forlod England for at blive dette Lands Dronning var det netop et Veir, som idag. Var det et Varsel, et Forbud paa de Storme, der ventede mig i mit ny Fædreland? Jeg veed det ikke; men det veed jeg, at jeg befinder mig bedre mellem Himmel og Hav, end mellem Mennesker, der hykle Kjærlighed og nære Had. Naar Lynene knittre, Tordenen ruller, Stormen hyler og Bølgerne skumme — det veed man dog, hvad er; man staar imod og kjæmper; men

Gnisterne, der ligge og ulme, og Øglerne, der hvislende krybe om i Mørket, dem hader og afskyr jeg. (Til Rantzau med en let Overgang). De tager formodentlig Deel i vor Jagt idag, Hr. Greve? (Greven bukker). Det maa jeg lide! I Deres Alder pleier man ellers at skye Uveiret og de Anstrengelser, en Parforcejagt medfører.

Rantzau. Jagten er en kongelig Forlystelse, Deres Majestæt, som vi, der ved Fødsel og Stilling staa Thronen nær, prise os lykkelig ved at kunne deeltage i; desuden trykker Alderen ikke mig.

Caroline Mathilde. Nei det har jeg hørt. Apropos, Grev Struensee, er det sandt, at Mademoiselle Livernet vil trække sig tilbage fra Scenen?

Struensee. Ja, Deres Majestæt; Grev Brandt har netop tilstillet mig hendes Andragende om Afsked og jeg venter kun Deres Sanction for at underskrive den.

Caroline Mathilde. Man siger, det skeer efter Deres Ønske, Hr. Greve?

Rantzau. Efter mit Ønske, Deres Majestæt?

Caroline Mathilde. Ja, efter mit er det sandelig ikke. Den unge Pige behager mig, det gjør mig ondt, at maatte savne hende, og jeg ønsker, at hun maa blive.

Generalinden. Der skal en mægtig Overtalelsesevne til at formaa en ung Pige, der elsker sin Kunst, til at forlade Scenen; Kjærlighedens eller Rigdommens Tillokkelser kunne unegtelig friste; men tør man tro Knigge, saa er det jo ikke umuligt, at en ældre Mand kan gjøre Indtryk paa en ung og uerfaren Pige, selv om han hverken kan tilbyde hende Kjærlighed eller Rigdom.

Struensee. Deres Majestæt afslaar altsaa hendes Andragende?

Caroline Mathilde. Det har jeg ikke sagt; det er jo altid tidsnok at bruge sin Myndighed, naar man intet Hensyn tager til vore Ønsker.

Rantzau (rolig). Det vil smerte Mademoiselle Livernet, at maatte modsætte sig Deres Majestæts Ønske.

Caroline Mathilde. Hun vil, haaber jeg, idetmindste ikke modsætte sig vort Ønske om at see og tale med hende inden hun tager sin uigjenkaldelige Beslutning.

Rantzau. Deres Majestæts Naade vil tvertimod gjøre hende lykkelig.

Comtesse Ribbe (sagte til Køller). Det er saadanne Folk, man her interesserer sig for — Gjøglere og Markskrigere! — Har De lagt Mærke til, at hun idag tager paa Jagt sans culotte?

Køller (sagte). De er der alligevel, men idag er de under Kjolen.

Comtesse Ribbe. Hm!

Caroline Mathilde (som imidlertid har seet sig om i Kredsen; sagte til Generalinden). Plumpe Physiognomier, disse Beringskjolds og Køllers, fortræffeligt skikkede til Fadermordere i et Melodrama. (Høit, som om hun nu først bemærkede Comtesse Ribbe). Ah, Comtesse Ribbe her!

Comtesse Ribbe (med en stiv Compliment). Jeg kommer fra Hendes Majestæt Enkedronningen for at spørge til hendes lille Guddatters, Prindsessens Befindende.

Caroline Mathilde (livlig). Til Louise Augustas? Jo, Gud skee Lov, hun trives godt.

Comtesse Ribbe (viftende sig stærkt). Hun har endvidere paalagt mig at spørge, om Deres Majestæt ikke har besluttet at følge hendes Raad og — tage en — en — une nourrice —

Caroline Mathilde (leende). Ah, en Amme til Louise? Nei, Comtesse, den skjønneste af alle Moderglæder er netop den, selv at nourrire sit Barn, og den giver jeg ikke Afkald paa. Formeld imidlertid Hendes Majestæt vor Tak for hendes Deeltagelse. Apropos Grev Struensee, jeg maa ogsaa takke Dem og lykønske mig selv til det heldige Resultat af det System, De har anvendt for at styrke og hærde min Søn Kronprinds

Frederiks svage Constitution. Han seer nu saa rask og blomstrende ud, den Lille, at Moderhjertet frydes derved. (Vender sig til Comtesse Ribbe). Meddeel ogsaa Hendes Majestæt dette; hun, der selv er en kjærlig Moder, vil visselig glæde sig over min Lykke.

Comtesse Ribbe. Hendes Majestæt har ogsaa allerhøist paalagt mig at complimentere Hans Excellence for det farlige, men, som det lader, heldige Experiment han har foretaget med Kronens Arving.

Struensee (bukker, ironisk). Hendes Majestæt er virkelig altfor naadig.

Caroline Mathilde (sagte til Generalinden). Naar Comtessen smiler, er hun afskyelig. Siig hende en eller anden Behagelighed, medens jeg taler med Ministeren. (Gaar forbi hende hen til Struensee; Generalinden nærmer sig Comtessen og taler sagte med hende). Hvad er det dog for Mennesker, De har samlet her idag? Disse Ansigter bringe mig ud af mit gode Humeur.

Struensee. Det er selvbudne Gjæster, Supplicanter og — Intriganter. (Fortsætter Samtalen sagte). (Køller og Beringskjold har imidlertid nærmet sig Rantzau og taler sagte med ham. Ollenborg staar alene noget i Baggrunden).

Generalinden (til Comtessen). De har idag ret Deres beau jour, min Kjære; hvilken blomstrende Teint! Dersom en vis Greve saae Dem i dette Øieblik, vilde han finde Dem uimodstaaelig.

Comtesse Ribbe. Aa, vi Piger kjende Grevens Ubestandighed, og skjøndt vi mangle den Erfaring, som Alder og Routine giver og som er saa nødvendig ved et Hof, kunne vi dog heldigviis modstaa ham.

Generalinden. Ja, jeg er jo nu allerede en gammel Kone og har fyldt mit tredivte Aar — naar De først bliver saa gammel, min kjære Comtesse, vil De kunne tale med om Erfaring. Hoffet er virkelig farligt for unge Piger i deres Alder; man bliver saa ofte skuffet i sine skjønneste Forhaabninger.

Comtesse Ribbe. Jeg nærer heldigvis ingen.

Generalinden. Nei, derom er jeg overbeviist. Det var ogsaa kun min Spøg før med Greven; han har sine Tanker andetsteds.

Comtesse Ribbe (hurtig). Tror De? (De gaa sagte samtalende op i Baggrunden).

Beringskjold (dæmpet til Rantzau). Vor høie Beskytterinde tør altsaa ikke gjøre Regning paa Dem, Hr. Greve?

Rantzau (tørt). Har Deres høie Beskytterinde paalagt Dem at sondere mig?

Beringskjold. Det just ikke, men . . .

Rantzau (som før). Saa lad mig sige Dem een Ting, min Herre: naar jeg, Grev Rantzau Ascheberg, nærmer mig hende, behøver jeg ingen Mellemmand. (Hilser ham koldt og gaar over tilvenstre).

Koller (sagte). Den Uforskammede!

Beringskjold (sagte). Stille — han kommer nok. Det gjælder blot om at faae Fingre i en vis Ring —

Caroline Mathilde (som imidlertid har talt sagte med Struensee). Hr. Kammerjunker Ollenborg! (Ollenborg træder frem). Er De tjenstgjørende Cavaleer paa Slottet idag?

Ollenborg. Ja, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. De skal altsaa ikke tage Deel i Jagten?

Ollenborg. Jeg tager Deel i Alt, hvad Deres Majestæt befaler mig at tage Deel i.

Rantzau (afsides). Skole har han, den Smaa.

Caroline Mathilde (betragter ham). De paa Jagt — i Silkestrømper og Sko — det vil blive morsomt.

Ollenborg. Naar Deres Majestæt befaler, rider jeg i Silkestrømper og Sko til Verdens Ende.

Caroline Mathilde (leende). Virkelig? — Saa er et Ridt til Kjøbenhavn jo kun en Bagatel.

Ollenborg (afsides). Til Kjøbenhavn i dette Føre? — Det vil blive min Død.

Caroline Mathilde. Hvad behager?

Ollenborg (resigneret). Jeg venter Deres Majestæts Befaling.

Caroline Mathilde. Nu vel, tag en Hest — (standser og seer smilende paa ham). Nei, tag en Vogn —

Ollenborg (glad). En Vogn!

Caroline Mathilde. Kjør øieblikkelig til Kjøbenhavn, begiv Dem derpaa til Mademoiselle Livernet og sig hende fra os, at vi ønske at see hende her iovermorgen og at De har Ordre til at ledsage hende herud.

Ollenborg. Det skal være mig en sand Glæde at opfylde Deres Majestæts Befaling.

Caroline Mathilde. Det vil jeg tro; Mademoiselle Livernet er smuk —

Ollenborg (halv vendt mod Rantzau). Og man er ung og —

Rantzau (smiler ironisk). Elskværdig; — ja, De gjør mig virkelig bange.

Ollenborg (sagte til Greven). De har, paa min Ære, ogsaa Grund til at være det. (Bukker for Dronningen). Jeg iler, Deres Majestæt. (Gaar op imod Baggrunden, men vender om). Ah, maaskee Hr. Greven er saa god at give mig Mademoiselens Adresse!

(Greven seer paa ham og leer).

Caroline Mathilde (gaar over til Rantzau). Er De ikke saa god at give os den, min kjære Greve?

Rantzau (med rolig Kulde). Hun bor hos mig, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde (vender sig fra ham). Ah!

Ollenborg. Meget vel — jeg skal tillade mig at opsøge hende der.

(Bukker og gaar).

Tredie Scene.

De Forrige undtagen Ollenborg. Grev Brandt fra Høire.

Caroline Mathilde. Ah, der har man da endelig et Ansigt, som ikke harmonerer med Veiret! Nu, Hr. Greve, tager Kongen med paa Jagt?

Comtesse Ribbe (betragtende Grev Brandt, affides). Hvor han er sød!

Brandt. Hans Majestæt er allerede tilhest og venter med Utaalmodighed. (Jagtmusik udenfor).

Caroline Mathilde. Det hører jeg. Og hvad siger Kongen om Veiret?

Brandt. Han finder Veiret fortræffeligt. „Dronningen og jeg vil tage os et Styrtebad under aaben Himmel," sagde han; „det vil more Bønderne at see derpaa."

Caroline Mathilde. Saa tilhest. (Til de Tilstedeværende). De undskylder, Kongen maa ikke vente. Hans Excellence Geheimecabinetsministeren vil i mit Sted høre deres Ønsker. (Til Rantzau). Tager De nu med os paa Jagt (sagte) eller til Kjøbenhavn med Kammerjunker Ollenborg?

Rantzau. Hvis Deres Majestæt tillader, bliver jeg nu her, men ubeder mig først den Naade at maatte holde Stigbøilen for min Dronning.

Caroline Mathilde. Det er Dem bevilget, min kjære Greve. Deres Arm. (Rantzau byder hende Armen; dæmpet). De holder nok meget af at holde Stigbøilen for Damerne?

Rantzau. Jeg holder idetmindste mere af det, end af at holde Lyset for dem.

Caroline Mathilde (muntert leende). Bravo, Greve, bravo! (Til Comtessen hilsende). Comtesse Ribbe, min ærbødigste Compliment til Hendes Majestæt Enkedronningen. (Til Grev Brandt). Grev Brandt, behag at byde Comtessen deres Arm. (Idet Struensee saae, at

Dronningen tog Grev Rantzaus Arm, bød han Generalinde Gøhler sin). See saa, nu er vi Alle godt placerede. (Portieren trækkes fra i Baggrunden; Veiret har bedaget sig, man seer den blaa Himmel over Træerne i Baggrunden. Idet Dronningen vender sig for at gaa, seer hun det og betragter derpaa de Omstaaende, der alle smile). Ah, hvilken Sympathi! Det klarer op baade derude og herinde, det spaar os en lykkelig Dag. Og nu tilhest og paa Jagt!

(Gaar, fulgt af Alle uden Grev Brandt, som holdes tilbage af Comtessen).

Fjerde Scene.

Comtesse Ribbe. Grev Brandt (Arm i Arm).

Brandt (seer forundret paa hende). Deres Naade befinder Dem vel?

Comtesse Ribbe (fjælen). Hvor kan De spørge, Enevold? Jeg befinder mig overmaade vel, ja lykkelig.

Brandt (meer og meer forundret). Det glæder mig i Sandhed; men —

Comtesse Ribbe (fortrolig). Jeg har modtaget deres Billetdoux.

Brandt. Hvorledes? En Billetdoux fra mig?

Comtesse Ribbe. Ja. „Til Camilla" og underskrevet „B."

Brandt (med et Udraab). Ah!

Comtesse Ribbe. Nei „B", kjære Greve, „B".

Brandt. Forstaa mig ret, Comtesse, jeg sagde „Ah!"

Comtesse Ribbe. Naa, nu forstaar jeg Dem; men det er saalænge siden De sagde „A", og nu har De sagt „B" — De kan altsaa ikke mere trække Dem tilbage. Jeg har desuden talt til Enkedronningen om vor Forbindelse, og, skjøndt Uligheden i vor Formue, samtykker hun.

Brandt. Virkelig? (Affides). Jeg er som himmelfalden.

Comtesse Ribbe. Hvad fattes Dem, kjære Enevold?

Brandt. Mig? — Aa, jeg blev blændet af et Lyn.

Comtesse Ribbe (kjærlig). Men det lyner jo ikke mere!

Brandt (forlegen). Det lyner ikke, siger De, og dog vedbliver De at see paa mig.

Comtesse Ribbe (smigret). Ah!

Brandt (slipper hendes Arm, hurtig). Nu er det Dem, som siger „A."

Comtesse Ribbe (kjærlig). Og jeg vil ogsaa sige „B."

Brandt (affides). Hvad i al Verden skal jeg dog gribe til? (Høit). Har De det Brev, som De siger, De har faaet af mig?

Comtesse Ribbe. Ja, min Ven, her er det.

(Giver ham Brevet).

Brandt (efterat have aabnet det, affides). Mit Brev til Fru Holstein — efterskrevet Ord til andet. Hvem kan have spillet mig dette Puds, hvem? (Høit og bestemt). Dette Brev var ikke bestemt for Dem, Comtesse!

Comtesse Ribbe (urolig). Hvad siger De, Greve? Hedder jeg maaskee ikke Camilla?

Brandt (viser hende Brevet og putter det derpaa i Lommen). Men det er ikke min Haandskrift — Man har villet havt Dem og mig tilbedste.

Comtesse Ribbe. Og det vover De at sige mig lige i Ansigtet! Oh, jeg faar ondt!

Brandt (fører hende til en Stol). Fat Dem, Comtesse. Jeg maa ile efter Kongen; men tro mig, denne Misforstaaelse smerter mig dybt, og jeg sværger Dem ved min Ære, jeg er uskyldig!

Comtesse Ribbe (farer op af Stolen). De afslaar altsaa min Haand og min Formue, og det efterat De har sagt mig — o min Gud! hvad har det Menneske ikke sagt mig for yndige Ting!

Brandt. Smaa Plaisanterier — jeg tilstaar det; men Herregud, jeg er saa ung endnu, og De —

Comtesse Ribbe (hurtig). Ti! — jeg veed hvad De vil sige; men De skal ikke ustraffet have drevet Spot med en ung uerfaren Pige, De skal ikke ustraffet have knust et Hjerte. En Comtesse Ribbe hævner sig eller dør! (Synker om i Stolen).

Brandt (nærmer sig hende). Nu er det Alvor. (Betragter hende). Ung og uerfaren — hm! Jeg har rigtignok aldrig spurgt om hendes Alder, for jeg har altid staaet i den Tro, at hun saa omtrent kunde være min Moder; (eftertænkende) men hvem har givet hende dette Brev? (Gaar til Døren og kalder). Ernest!

Femte Scene.

De Forrige. Ernest. Senere Beringskjold og Koller; til Slutning Struensee.

Ernest (kommer ind). Hr. Greven kaldte?

Brandt (dæmpet). Ja — tal sagte. Du bragte jo selv det bevidste Brev, ikke sandt?

(Comtessen aabner Øinene og lytter).

Ernest. Ja, Hr. Greve.

Brandt. Og Du leverede det i hendes egne Hænder?

Ernest. Ja.

Brandt. Var hun alene?

Ernest. Nei, Frøken Eyben og Kammerjunker Ollenborg var hos hende.

(Beringskjold og Koller komme fra Baggrunden).

Brandt. Ah! Du er en brav Fyr. Gaa! (Ernest gaar). Det er godt, at de komme, mine Herrer! De maa være af den Godhed at tage dem af Comtesse Ribbe, hendes Hjerte er knust. (Til Koller). Forsøg at kitte Stumperne sammen, Oberst; jeg maa følge Kongen. (Ider ud).

Beringskjold (sagte til Køller). Nu er hun vor; det var klogt beregnet af Frøken Eyben med det Brev.

Køller. Det var ikke Beregning, det var Skinsyge. Alverden elsker jo denne Nar. (Nærmer sig Comtessen, som atter har lukket Øinene). Skulde hun virkelig være besvimet?

Beringskjold (nærmer sig hende paa den anden Side af Stolen). Ja, hun er; jeg vil skænke hende lidt Vand i Ansigtet.

Køller. Og jeg vil aabne hendes Corset.

Comtesse Ribbe (farer op). Nør mig ikke! — Hvem er De? — Ah, det er Dem, Oberst!

Køller. Som er lykkelig ved at have kaldt Dem tillive igjen. (Kysser hendes Haand).

Beringskjold. De er charmant, naar De er bleg, Comtesse.

Comtesse Ribbe (hurtig). Jeg kan ikke være bleg, det er umuligt.

Køller. Umuligt? (Affides). Hun er sminket!

Comtesse Ribbe (fatter sig). Jeg siger umuligt, fordi jeg maa være rød — af Vrede og Forbittrelse.

Beringskjold. De er ogsaa charmant, naar De er rød.

Køller. Ja, Alting klæder Dem lige godt. Men maa det være mig tilladt at spørge, paa hvem De er vred?

Comtesse Ribbe. Paa hvem? Paa ham — paa Dronningen, paa Ministeren, paa hele Verden; men jeg vil have Hævn, jeg vil!

Beringskjold. Over hele Verden! Det vil falde vanskeligt.

Comtesse Ribbe. Om jeg saa skal vende op og ned paa hele Verden, vil jeg have Hævn; og først over ham!

Køller. Hvilken ham?

Comtesse Ribbe. Ham, som De mødte, da han gik.

Beringskjold og Koller (paa eengang). Ah!

Comtesse Ribbe. O jeg brister!

Koller. Fat Dem, kjære Comtesse; glem ikke, at De er i Kongens Slot.

Comtesse Ribbe. I Kongens Slot? Og hvem er Konge? — Christian eller Johan Frederik? — Frederik den Femtes Søn eller Præstesønnen? — Men giv Tid, giv Tid! — Jeg iler nu tilbage til Enkedronningen — hvad Budskab har De til hende, mine Herrer?

Beringskjold (dæmpet). Sig vor høie Beskytterinde, at Utilfredsheden med det nye Regimente stiger Dag for Dag, at de norske Matroser ere rasende over, at man negter at betale dem deres Hyre, og at man har sørget for, at den ikke bliver betalt. At Langebech og Suhm have grebet Pennen og at man inden faa Dage vil spore Følgerne deraf; —

Koller. At man vil advare Brandt —

Comtesse Ribbe. O Enevold! Enevold!

Koller. Og ved Overtalelser eller Trusler lokke ham over paa vort Parti.

Comtesse Ribbe. Nei, nei, lad ham blive, hvor han er, lad ham falde med dem; det skal være min Hævn. (Fører Obersten tilside). De har ofte sagt, at De elskede mig; er det sandt?

Koller. Hvor kan De tvivle! Jeg siger altid min Mening ligefrem.

Comtesse Ribbe. Nu vel, jeg elsker Dem ikke — man elsker kun een Gang i sit Liv! — men jeg giver Dem min Haand og min Formue paa to Betingelser —

Koller. Hvilke, Comtesse, hvilke?

Comtesse Ribbe. Hævn over Brandt, Hævn over Camilla!

Koller. Camilla? De hedder jo selv Camilla?

Comtesse Ribbe. Ja, men der er to; skaf mig den ene, og den anden er Deres.

Koller. Men hvor finder man denne Ene?

Comtesse Ribbe. Hun maa være her ved Hoffet: søg! (Til Beringskjold). Deres Arm, Hr. — Kammerherre.

Beringskjold (bydende hende Armen). Generalkrigs —

Comtesse Ribbe (hurtig). General er nok, det er kortere.

Beringskjold. Comtesse, De forstaar at finde Nøglen til Alles Hjerter.

Comtesse Ribbe. Og Nøglen til Deres er en Kammerherrenøgle, ikke sandt? Den kan De hente i Fredensborg.

Beringskjold. De er fortryllende. (Afsides). Jeg vil dog først see, om jeg ikke kan hente den her.

Comtesse Ribbe (idet hun gaar, til Obersten). Det er altsaa en Aftale, min kjære Oberst. De opsporer Camilla den Anden og Deres Belønning skal være Camilla den Første. Au revoir!

(Idet hun gaar op imod Baggrunden, kommer Struensee ind).

Struensee (med en Bunke Flyveskrifter i Haanden). Ah, De er endnu her, Comtesse?

Comtesse Ribbe (let). Ja, jeg havde en yderst interessant Samtale med Deres Excellences Ven, Grev Brandt; denne Ridder sans pareil —

Struensee (smilende). Og sans doute — men formodentlig ikke sans reproche.

Comtesse Ribbe (hurtig). Sans doute? — Desværre for ham!

Struensee. Hvad behager?

Comtesse Ribbe (fatter sig, leende). Tilgiv, Deres Excellence; naar jeg er fatigeret — og Uveiret nys har virkelig fatigeret mig — taler jeg underliden sans rime

et sans raison. (Neier). Tjenerinde. (Gaar med Beringskjold).

Koller (affides, tankefuld). Hvem er Camilla den Anden.

Sjette Scene.

Struensee. Koller.

Struensee (forundret, idet han betragter ham). Camilla den Anden?

Koller (djærv). Ah, Deres Excellence har hørt det? Nu vel, jeg søger virkelig Camilla den Anden, og kan Deres Excellence bringe mig paa Sporet, er min Lykke gjort.

Struensee (smilende). Maaskee. Men jeg maa da først gjøre Dem et Spørgsmaal. Hvem var eller er Camilla den Første?

Koller. Comtesse Ribbe hedder Camilla — om hun er den første, veed jeg ikke, men at hun ikke er den anden, det veed jeg bestemt.

Struensee (leer). Ja saa tror jeg rigtignok at kunne gjætte, hvem den anden er.

Koller. Siig mig det, Deres Excellence, og jeg vil være Dem evig taknemmelig.

Struensee. Ih min Gud, det vil De vist snart kunne erfare af Andre end af mig. (Affides). Min kjære Enevold er meget uforsigtig.

Koller. Men De vil sige mig det? Deres Excellence kan stole paa min Taushed.

Struensee (affides). Det vil jeg imidlertid dog ikke. (Høit og med Alvor). Jeg hverken vil eller kan; jeg røber ikke Folks Hemmeligheder, Hr. Oberst.

Koller (affides). Han kan, men han vil ikke; fordømt!

Struensee (venlig, idet han sætter sig ved Bordet). Er der ellers Noget, jeg kan tjene Dem med, saa tal.

Koller (brusque). Jeg kom for at tale med Deres Excellence og nu — har jeg talt med Dem.

Struensee (med Eftertryk). Ja saa — De kom altsaa blot for at erfare af mig, hvem der er Camilla den Anden? Og dog tør jeg vædde paa, at da De kom til Hirschholm, vidste De ikke engang, at hun existerede.

Koller. Det har jeg heller ikke sagt; men nu er det mit høieste Ønske at erfare det. Jeg er Soldat, jeg er en ligefrem og aabenhjertig Mand: sig mig, hvem det er, og til Gjengjæld skal jeg sige Deres Excellence Noget, der rigelig opveier den Tjeneste, De derved viser mig.

Struensee (betragter ham stivt). Med andre Ord, De vil forraade Deres Venners Hemmeligheder, naar jeg forraader mines.

Koller. Undskyld, Deres Excellence, jeg forraader Ingen; hvad jeg kan sige Dem idag, vil De maaskee allerede erfare imorgen; men da er det forsilde at tage Forholdsregler mod den Fare, der truer Dem.

Struensee reiser sig. En Fare, siger De? Tal!

Koller. Det tilkommer Dem, Deres Excellence, at tale først.

Struensee. Saa beholder hver sin Hemmelighed.

Koller. Meget vel. Jeg har den Ære at anbefale mig. (Bukker og vil gaa).

Struensee (stolt). Et Ord endnu, Hr. Oberst! Jeg vil ikke erindre Dem om, hvem der gjorde den indvandrede hessiske Lieutenant til Oberst og Chef for det falsterske Regiment; jeg vil blot bede Dem forblive, hvad De siger, De er: en Soldat, der siger Sandheden aabenhjertig og ligefrem, en Soldat, der aldrig glemmer, hvad han skylder Fædreland og Konge —

Koller (kort). Jeg skal ikke glemme det.

Struensee (vedblivende). For det er ikke sjeldent her i Verden, at man lettere fæster Liid til Forstillelse end til Sandhed, netop fordi den første skjuler sig bag

en vis trohjertig Fripostighed, medens den sidste som oftest har Frygt og Undseelse i sit Følge. Aerligheden er et Vaaben, hvoraf Uslingen ofte benytter sig mod retskafne Folk. (Med Eftertryk). Jeg veed meget godt, at De havde ventet at faae Mathildeordenen og at De ikke har opgivet Haabet om at see Deres Søsterson anbragt i Admiralitetscollegiet; men da det har lange Udsigter med begge Dele, saa kan man jo aldrig vide —

Koller (mut). Deres Excellence tvivler om min Hengivenhed?

Struensee. Nei — endnu ikke; bevar mig den, som hidindtil, og jeg skal ikke glemme Dem.

Koller. Jeg skal bevare den — som hidindtil.

(Bukker og gaar).

Syvende Scene.

Struensee alene; derpaa Ernest. Senere Beringskjold.

Struensee. Brandt har som sædvanlig været uforsigtig, og Comtessen, som er skinsyg, er paa Spor efter hans Forstaaelse med Fru Holstein. Vel er denne Dame mig i høi Grad ubehagelig, men Enevold er min Ven og man forraader ikke sine Venner. Men denne Fare, Obersten talte om? Formodentlig et af disse smaa Skrømmebilleder, man daglig opvarter mig med, snart i Breve, snart i Pasquiller. Jo, man benytter Trykkefriheden smukt!

(Peger paa Flyveskrifterne, som han har lagt paa Bordet).

Ernest (melder). Hr. Generalkrigscommissair Beringskjold.

Struensee. Ham kan man heldigviis ikke tage feil af: han er en Slyngel, men en klog Slyngel. (Vender sig til Ernest). Lad ham komme. (Betragter ham). Men hvad fattes Dig? Du er jo ganske bleg — tal!

Ernest. Ak!

Struensee. Du tier? Frygter Du for at betro Dig til mig, din Herre — din Ven?

Ernest. Ak, jeg er fortvivlet, Hr. Greve!

Struensee. Hvorover? Har Du været saa uheldig at brænde Frøken Eybens Øre, da Du buklede hendes Haar?

Ernest. Frøken Eyben? Tro mig Herre, hun er ikke den, hun giver sig ud for; vogt Dem for hende.

Struensee (smilende). Jeg skal vogte mig. Men hvad er det da, taabelige Barn?

Ernest. Det er Jomfru Livernet —

Struensee. Livernet? Det lader til, at Alverden tænker paa denne Livernet. Naa, hvad er der med hende?

Ernest. Man fortæller, at den gamle Grev Aschеberg har taget hende fra Theatret og hjem til sig.

Struensee. Taget? Det tror jeg ikke; men hvad angaar det Dig?

Ernest. Hvad det angaar mig, Herre? Sophie og jeg har kjendt hinanden fra Barn af; vi holder af hinanden, og naar hun skulde spille eller dandse, var jeg den eneste, der fik Lov til at frisere hendes yndige Haar. Men nu —

Struensee. Nu? — Ud med Sproget.

Ernest (med en Kraftanstrengelse). Jeg elsker Sophie, jeg elsker hende med varm og hellig Enfoldighed, og hendes Vanære vil blive min Død.

Struensee (deeltagende). Og hun — elsker hun Dig?

Ernest. Hun holder af mig, det veed jeg, for det har hun selv sagt; men om hun elsker mig, det veed jeg ikke; dog enten hun elsker mig eller ikke, saa vil jeg være hende en trofast Ven og beskytte hende saalænge jeg lever.

Struensee. Min brave, trofaste Ernest!

Ernest. Og nu skal denne Oldenborre, denne yn-

kelige Springfyr kjøre herud med hende — alene med hende i en kongelig Vogn — nei, jeg holder det ikke ud!

Struensee. Hvoraf veed Du det?

Ernest. Han pralede selv deraf for Pagerne og sagde: „nu er Sophie Livernets Tyd i min Haand.“ — „Ja, saa er den i gode Hænder“, sagde Pagerne og saa lo de, saa de var nærved at briste.

Struensee. Men der falder mig Noget ind — Du kan jo selv kjøre med.

Ernest (glad). Jeg, Herre?

Struensee. Ja, Du; Intet er lettere. (Sætter sig ved Bordet og skriver). Jeg skal skrive en Ordre —

Ernest (folder Hænderne). Hvor De er god!

Struensee (skriver). „Min tro Kammertjener Ernest har Ordre fra Hendes Majestæt Dronningen og mig til at ledsage Mademoiselle Livernet og Kammerjunker von Ollenborg til Hirschholm —.“ Er det saa godt?

Ernest. Nei, Herre, det er langtfra godt. Kammerjunkeren vil komme til at sidde indeni Vognen hos hende og jeg udenpaa hos Kudsken, og hvad kan ikke saa ske!

Struensee. Du har altsaa ingen Tillid til din Sophie?

Ernest. Jo, det veed Gud jeg har; men vore Kammerjunkere ere saa nasvise —

Struensee. Godt; Du skal komme til at sidde indeni. (Skriver). „Jeg beder Mademoiselle Livernet bevise mig den Velvillie at lade Ernest, som er lidt upasselig, sidde paa Forsædet i den kongelige Vogn. Struensee.“

Ernest. Aa, det var herligt, saa kan jeg hele Veien sidde og see paa hende.

Struensee (giver ham Ordren). Er Du nu tilfreds?

Ernest (kysser hans Haand). Gud velsigne Dem!

(Gaar).

Struensee (seer efter ham). Den brave Dreng, det eneste Hjerte, jeg kan stole paa. — Ogsaa han forelsket! — Man taler snart ikke om Andet end Forelskelser ved dette Hof.

Beringskjold (kommer). Deres Excellence —

Struensee (kold). Hr. Generalkrigscommissæren ønsker at tale med mig?

Beringskjold (ydmyg). Ja, Deres Excellence, jeg kommer for underdanigst at tale en ulykkelig Familiefaders Sag.

Struensee (mild). En ulykkelig Familiefaders? Saa vil De neppe tale forgjæves. Hvem er den Ulykkelige?

Beringskjold. Mig, Deres Excellence.

Struensee (forundret). De? — Lad høre?

Beringskjold. Jeg kjøbte Godset Nygaard paa Møen forunden en ikke ubetydelig Græsgang, der begge tilhørte vor allernaadigste Konge. Uheldige Conjuncturer gjorde det umuligt for mig, prompte at opfylde Betingelserne for Kjøbet, og Rentekammeret var ikke blot grusomt nok til at ville tage baade Godset og Græsgangen tilbage, men befalede endog Kongens Foged at kaste mig ud af Huset —

Struensee. Men hvis jeg ikke husker feil, kastede De Kongens Foged ud af Huset, blev derpaa sat under Tiltale og formaaede endelig Cancelliet til at gaa i Forbøn for Dem hos vor allernaadigste Konge.

Beringskjold. Deres Excellence er fuldkommen à jour med Sagen. Men da jeg endnu ikke har erfaret Resultatet af Cancelliets Forbøn, over jeg allerunderdanigst at ty til Dem, anraabende Deres ædle Hjerte om Overbærelse — om mild Retfærdighed.

Struensee. Lad os holde os til „Overbærelse" — den skal De faae.

Beringskjold. Deres Excellence gjengiver mig Livet.

Struensee (smilende). Jeg er jo ogsaa Læge. — Nu, lad høre, hvad ønsker De?

Beringskjold. Jeg ønsker Hesteavl med Kjøbesummen i 5 Aar, mod at jeg svarer lovlige Renter af Capitalen, og derefter dennes Afbetaling i andre 5 Aar uden Renter.

Struensee. Det lader sig høre! — Er det det Hele?

Beringskjold (med Bevægelse). Og Dem har man skildret mig som en haardhjertet Mand; man har villet friste mig til at conspirere mod Retskaffenhed og Dyd!

Struensee (afsides). Han er plumpere end jeg troede.

Beringskjold. Men jeg er ikke utaknemmelig og, hvis mine Bønner høres, skal jeg i Gjerningen bevise det.

Struensee. De har altsaa Meer paa Hjerte? Nu frem dermed, vi er jo ret godt i Gang.

Beringskjold. Ja — hvad skal man sige — man er lidt ærgjerrig, og det ene Parti, som ledes af en vis meget høitstaaende Dame, er temmelig odsel med Løver; men jeg foretrækker rigtignok det Parti, som holder dem.

Struensee. Ja, De er en klog Mand.

Beringskjold (bukker). Og hvis Deres Excellence — til Gjengjæld for at jeg giver Dem Nøglen til visse Hemmeligheder, som virkelig er Guld værd — ved given Leilighed vil give mig Guldnøglen, kan De byde over mine ringe Evner og disse Hemmeligheder.

Struensee. Virkelig? De er jo endog overmaade nøisom.

Beringskjold. O, dersom Deres Excellence kjendte mig, vilde De vide, at Nøisomhed er min Hoveddyd og at jeg er loyal lige til Fingerspidserne.

Struensee. Jeg mærker nok De tror, jeg ikke kjender Dem.

Beringskjold. Det vilde i Sandhed smigre mig meget om det Modsatte var Tilfældet.

Struensee. Smigre Dem? — Det tror jeg neppe. Men De kan jo selv høre og domme. — Deres oprindelige Navn er Bering, De er født i Horsens og har været Urtekræmmer i Kjøbenhavn.

Beringskjold. Det er fuldkommen sandt. Og det veed De? Store Mand!

Struensee. En gammel fattig Student betroede sin lille surterhvervede Formue i deres Hænder og den blev borte mellem — Fingerspidserne.

Beringskjold. Deres Excellence —

Struensee. De flygtede, gik i østerrigsk Krigstjeneste, blev Officier og adlet af Frantz den Første under Navn af Beringskjold. See, det var Deres bevægede Livs Lysside. (Beringskjold bukker). Derpaa kom De tilbage til Kjøbenhavn — Studenten var imidlertid død paa Fattiggaarden — og reiste saa som dansk Spion —

Beringskjold. Hr. Greve!

Struensee. Undskyld denne Feil mod Sproget — jeg meente som dansk Jagttager til Petersborg, hvor De udgav Dem for, hvad De i Virkeligheden endnu er — Handelsmand. Der traadte De i Forbindelse med dem, der styrtede Peter den Tredie, og da De kom til Danmark med Efterretningen herom, blev De udnævnt til Generalkrigscommissær og erholdt en aarlig Pension af 2000 Rd. Senere har De kjøbt et kongeligt Gods, som De ikke har betalt, og nu vil De sælge mig Hemmeligheder, som jeg skal betale med Guld — Ulykkelige Familiefader!

Beringskjold (med slet dulgt Forbittrelse). Ah, Deres Excellence har gjort mig tillidsfuld, for at ydmyge mig!

Struensee. Aldeles ikke; De sagde, at jeg ikke kjendte Dem, og da jeg saa ofte maa høre Bebreidelser for at jeg ikke kjender Det, hvorom jeg dømmer, maa jeg

af og til bevise, at jeg kjender det til Punkt og Prikke. Men dette afholder mig ingenlunde fra at være overbærende eller — retfærdig.

Beringskjold. Deres Excellence afslaar altsaa —

Struensee. Jeg mærker, De forstaar at drage Slutninger; men heri feiler De dog. Henstanden med Kjøbesummen er allerede af Hans Majestæt Kongen bevilget og igaar underskrevet af mig.

Beringskjold (lettet). Ah! (Afsides). Det skulde jeg have vidst!

Struensee. Men Nøglen, Hr. Beringskjold, gives kun til Dem, der ikke blot er loyal i Fingerspidserne, men ogsaa loyal af Hjerte og Tænkemaade. Beviis først at De er det, saa faar vi at see.

Beringskjold (krybende). Vær overbeviist om, Deres Excellence, at jeg skal bevise det. (Med forstilt Rørelse). De har idag givet mig en saa ædel og ophøiet Lære, at hvert Ord af den har indpræget sig i min Sjæl. Tillader Deres Excellence, at jeg taknemlig kysser deres Haand?

(Griber Struensees Haand).

Struensee (river Haanden løs; leende). Nei, det tillader min Excellence ikke. (Afsides). Han skal idetmindste ikke forraade mig med et Kys.

(Gaar hen og sætter sig ved Bordet).

Beringskjold (bukker). Jeg er Deres Excellences underdanigste Tjener. (Vil gaa).

Struensee (ironisk). Og Hemmelighederne?

Beringskjold (standser). Jeg mangler Nøglen til dem.

Struensee (spottende). Har De allerede tabt den?

Beringskjold (trækker paa Skuldrene). Ja.

Struensee. Saa finder De den maaskee i Fredensborg.

Beringskjold. Maaskee.

(Bukker og gaar).

Ottende Scene.

Struensee alene; derpaa Ernest, fulgt af Rantzau Ascheberg.

Struensee (farer opbragt op af Stolen). Det var Nummer To! Men med al sin Snuhed er han dog plumpere end Nummer Et. De har alle Hemmeligheder at sælge, men Prisen er af den Natur, at ingen Mand af Ære kan kjøbe dem. — Dog — hvad har jeg vel at frygte? Saalænge Dronningen ikke unddrager mig sin Beskyttelse, gaar jeg uforsagt fremad paa Reformernes Vei og hviler ikke før det hele Folk erkjender, at min Stræben gaar ud paa at grundfæste dets Frihed og Lykke.

Rantzau (udenfor). Er din Herre inde i Salen?

Ernest (udenfor). Ja, Deres Excellence.

Struensee. Der er Nummer Tre; men ikke alle gode Ting er tre.

Ernest (udenfor). Skal jeg melde Hr. Greven?

Rantzau (udenfor). Behøves ikke! jeg kan melde mig selv.

Ernest (udenfor). Nei, det gaar ikke an.

Rantzau (udenfor). Slyngel!

Ernest (kommer hovedkulds ind og melder). Hans Excellence Grev Rantzau Ascheberg! (Afsides). Det gamle Afskum!

Rantzau (som har fulgt ham i Hælene, kaster sig i en Stol). Deres Tjener er en uforskammet Æsel, Hr. Greve.

Struensee (rolig). Tvertimod. Min Kammertjener er et fortræffeligt ungt Menneske. (Til Ernest). Gaa, min Ven! (Ernest gaar med et Blik paa Rantzau).

Rantzau. Naa, lad os ikke tale mere derom. Smaahindringer irritere mig altid; jeg troede desuden ikke at jeg skulde opleve den Dag, da jeg behøvede at lade mig melde hos Dem.

Struensee. Det behøver De heller ikke. Det er min Feil og ikke min Tjeners, at jeg har glemt at sige ham det.

Rantzau (bukker ironisk). Jeg er Dem særdeles forbunden! — Vil De ikke tage Plads?

Struensee (ironisk). Jo, jeg ventede blot Deres Indbydelse dertil. Jeg er lutter Øre. (Sætter sig).

Rantzau. Lad os altsaa tale oprigtigt og fortroligt sammen. Jeg vil ikke erindre dem om, at det er mig, der har stillet Dem paa det nederste Trin af den Stige, De ligesaa dristig som lykkelig har besteget.

Struensee. Og deri gjør De vel, Deres Excellence; thi at foreholde en Mand en Velgjerning, man har viist ham, er næsten det Samme som at ydmyge og fornærme ham.

Rantzau. Jeg indleder ogsaa kun Samtalen med disse Ord for at tilføie, at jeg siden hiin Dag har fulgt Deres Færd med Opmærksomhed ligetil det øverste Trin af denne Stige, hvorpaa De nu balancerer, og jeg siger derfor: vogt Dem, at De ikke falder ned!

Struensee. Deres Excellences Ord lyde næsten som en Trusel. Skulde De maaskee have ifinde at forene Dem med mine Fjender?

Rantzau. Nei, mellem mig og Deres Fjender er der ingen Harmoni; jeg vil aldrig slutte mig til Dem — naar De ikke selv tvinger mig dertil. Men De burde itide betænke, at dertil kan det komme og at naar vi To spille høist Øine med hinanden, kan De let tabe. Mange af Deres Reformer ere gode, men de komme for hovedkulds, uden at være tilbørlig forberedte; andre derimod ere Kandestøberier, værdige en Herman v. Bremenfeldt. Det er imidlertid ikke det, jeg bebreider Dem, men derimod at De samtidig med, at De tager Dem saa varmt af Folkefriheden, lægger et utilladeligt, ja formasteligt Baand paa Kongefriheden.

Struensee. Jeg mærker, Deres Excellence har hentet Deres Kundskab herom fra Pasquillerne, og skulde man tage Hensyn til dem, blev der tilsidst ingen Forbrydelse, som jeg ikke havde begaaet. (Peger paa den Bunke Flyveskrifter, han har lagt paa Bordet). Der ligger en hel Bunke Gift og Galde, som man overøser mig med. Og hvorfor? Fordi jeg har ophævet Censuren og givet Enhver Ret til offentlig at udtale sin Overbeviisning! Fordi jeg har sat en Grændse for de Mægtiges Vilkaarlighed og gjort Alle lige for Loven! Fordi jeg har forbudt hjerteløse Forældre at sætte deres Børn i Tugthuset og samvittighedsløse Statstjenere at gjøre deres Lakaier til Embedsmænd; og endelig fordi jeg har kjæmpet for at ophæve de Privilegier, der gjøre de to Trediedele af Samfundet til Træller af den tredie Part!

Rantzau. Meget af dette er godt; men for at befrie de Første, har De høiligen forurettet den Sidste.

Struensee. Ingenlunde; skjøndt jeg er rigtignok den Eneste her i Landet, der har vovet at besvare Voltaires Spørgsmaal: „om de $^{9}/_{10}$ Dele af Menneskene ere Abekatte?" med nei; thi Mængden er ikke født med Saddel paa Ryggen og nogle enkelte Begunstigede med Støvler og Sporer for at ride paa dem.

Rantzau. Alt dette klinger meget smukt; men hvad er der vundet derved? De er en kortsynet Mand, Hr. Greve, naar De ikke seer, at De har Fjender saavel blandt de enkelte Begunstigede, som blandt dem, der bære — Saddel paa Ryggen; men jeg har nu advaret Dem og jeg ønsker blot, at mine Ord maa vække Deres Eftertanke. De staar paa en Vulkan, (nærmer sig ham), og stod De alene, lod jeg Dem falde; men De har forstaaet at knytte en anden Person til deres Skjæbne, og den utilgivelige Forvovenhed, hvormed De har trodset Alt, hvad der stod høit over Dem, kan blive farlig ogsaa for Den, der har været uforsigtig nok til at vise Dem Taknemlighed og Tillid. Det er for denne

Persons Skyld, som jeg elsker og ærer, at jeg idag har talt med Dem. I deres ustyrlige Hovmod vil De ligesom den rige Libyer Psapho ansees for en Gud, og som han lærte Fuglene, vil De lære Menneskene at sige: „Struensee er en stor Gud!“ Men tager De den ophøiede Person, hvortil jeg sigter, med i deres Fald, vil Menneskene sige, De var en Djævel!

(Jagtfanfare udenfor).

Struensee (farer uvilkaarligt sammen). Det er hende!

Rantzau (med Eftertryk). Ja — hende!

Niende Scene.

De Forrige. Caroline Mathilde, fulgt af Frn Gæhler.

Rantzau. Allerede tilbage, Deres Majestæt?

Caroline Mathilde. Ja; Kongen var fortrædelig over, at det ikke mere regnede, og Føret var ufremkommeligt; men Luften var reen og Himlen blaa, og det korte Ridt har oplivet og styrket mig; jeg føler mig idag ret lykkelig!

Struensee. Saa har Deres Majestæt enten udøvet eller agter at udøve en god Handling, det er jeg vis paa.

Caroline Mathilde. De har gjættet det. Grev Brandt, som altid har Nyt at fortælle, fortalte underveis, at Keiserinde Catharina den Anden havde skjænket Romanzof syv Tusinde Træller, og Caroline Mathilde tog deraf Anledning til at udvirke hos Hans Majestæt, at han ophæver Hoveriet paa vore Godser og skjænker vore Bønder Friheden. Grev Struensee! De vil behage at udfærdige Reskriptet derom. (Til Grev Rantzau). Følg De nu mit Exempel, Hr. Greve.

Rantzau (bukker). Smukke Exempler følger jeg med Glæde.

Caroline Mathilde. Tak! — Vi sees ved Taflet, mine Herrer! (Gaar ud tilvenstre).

Fru Gæhler (idet hun følger hende). Hun er en Engel!

Struensee. Ja, en Engel!

Rantzau (gaar hen og lægger sin Haand paa hans Skulder). Og falder De, og hun med Dem, er De en Djævel! (Gaar ud tilhøire).

Struensee. Hun falde? — Umuligt!

Anden Act.

(Et rigt udstyret lille Boudoir i Grev Rantzau Aschebergs Hotél).

Første Scene.

Sophie Livernet (kommer ind fra Venstre med et Brev i Haanden). Senere En Tjener.

Sophie (læser). „Min kjære Sophie! Da jeg er vis paa, at min Coureer rider hurtigere end Kammerjunker Ollenborg kjører, iler jeg med at underrette Dem om, at De vil faa Besøg af denne, som i Dronningens Navn skal anmode Dem om, at komme til Hirschholm. Dronningen er Dem bevaagen og ønsker at bevare Dem for Scenen. De har frit Valg. Glem ikke, at Deres Beslutning var frivillig, ja endog imod mit Ønske. Deres velaffectionerede Rantzau". — Den kjære Dronning! — og jeg skal see og tale med hende, hvilken Lykke! (Seer atter i Brevet). Brevet er skrevet igaar — altsaa idag eller imorgen.

Tjeneren (melder). Hr. Kammerjunker Ollenborg i overordenlig Mission fra Hendes Majestæt.

Sophie (smilende). Lad ham træde ind. (Tjeneren gaar). Hufker jeg ret, har denne Herre adskillige Gange trængt sig op mellem Coulisserne for at sige mig smukke Ting. (Ollenborg kommer ind). Jo, ganske rigtig, det er ham!

Anden Scene.

Sophie Livernet. Ollenborg. (Senere) Ernest.

Ollenborg. Mademoiselle! Je suis votre esclave.

Sophie (neier à la Magdelone). Jeg er Deres igjen, Monsieur. Hr. Kammerjunkeren kommer i en overordenlig Mission, hører jeg.

Ollenborg. En høist delicat, som Hendes Majestæt ikke turde betro Andre end mig.

Sophie. Virkelig? — Ja, Hendes Majestæt forstaar at vælge sine Folk, og jeg kan indsee at Missionen maa være af en meget delicat Natur, naar hun vælger Dem til at udføre den.

Ollenborg. Ah, De smigrer, kjære Sophie.

Sophie. Sophie?

Ollenborg. Tilgiv, der er noget Beslægtet i vore Navne, som saa at sige berettiger mig til denne Familiaritet. Jeg hedder nemlig Sophus — Sophus Antonius Cæsar von Ollenborg — De seer altsaa, at der er Slægtskab mellem vore Navne, som absolut maa føre til Sympathi mellem vore Hjerter.

Sophie. Tror De?

Ollenborg. Ganske vist. Masculin: Sophus, Femenin: Sophie. Eva blev skabt af Adams Ribbeen, Sophie af Sophus's!

Sophie (bryster i Latter). De er virkelig morsom.

Ollenborg (brøster sig). Jeg smigrer mig med at være mere end det. Grev Rantzau var rasende over, at Dronningen foretrak mig for ham.

Sophie. Det vil jeg tro.

Ollenborg. De maa vide, at denne — denne Don Ranudo di Colibrados tror, at Adelen maa drukne, naar han ikke holder den over Vandet.

Sophie. Ah, de kjender Holberg?

Ollenborg. Jeg? Gud fri mig! Jeg har seet et Par af hans obscure Comedier —

Sophie. Jean de France formodentlig?

Ollenborg. Jean de France eller Don Ranudo — hvad veed jeg; man gaar jo ikke i Theatret for at see paa Comedier, men for at see paa og sees af dem, man inclinerer for; og som en tro Leander lægger jeg mit Hjerte for Leonores dydzirede Fødder.

Sophie (leende). Tag det op, Hr. Kammerjunker, ellers støder Leonore det bort med sin Fod.

Ollenborg. De forsmaar mit Hjerte, dyrebare Sophie.

Sophie. Ja, dyrebare Sophus Antonius Cæsar von Ollenborg! Og maa jeg nu bede Dem — hvis det forøvrigt er Dem muligt — at tale fornuftigt. Hvad ønsker Dronningen?

Ollenborg. Naar en Majestæt nedlader sig til ønske, saa veed De nok, min Bedste, at dette kun er en Talemaade.

Sophie. Hun befaler altsaa, at jeg skal komme til Hirschholm idag eller imorgen, ikke sandt?

Ollenborg. Min Gud! De veed det?

Sophie (smilende). Jeg gjætter det.

Ollenborg. Det er ubegribeligt. Jeg har redet tre Heste ihjel af Længsel efter at see Dem og kaste mig for deres Fødder.

Sophie. Det maa De have drømt, for De kom kjørende og altsaa rimeligviis sovende til Kjøbenhavn.

Ollenborg (uvilkaarlig). Det veed De ogsaa!

Sophie. Jeg gjætter kun.

Ollenborg. Men naar De veed alt Dette, saa veed De ogsaa, at jeg paa Dronningens Befaling skal ledsage Dem til Slottet.

Sophie. Det vidste jeg ikke; men er det Dronningens Befaling, skal jeg vide at finde mig deri.

Ollenborg. O det vil blive charmant. Vi ville kurre sammen som to Duer. De kan tro, jeg forstaar at kurre. (Kurrer som en Due).

Sophie (bryster i Latter). Nei, De er magelos —

Ollenborg (glad). Det siger alle Damer!

Sophie. Naragtig!

Ollenborg. Ja, det siger al— nei, det siger kun De; men jeg siger: tag Dem iagt!

(Ernest kommer ind fra Baggrunden).

Sophie. For Dem? Ha, ha, ha!

Ollenborg (opbragt). Sophie.

Sophie (med comisk Alvor). Sophus.

Ollenborg (bryster i Latter). De er paa min Ære guddommelig! Altsaa imorgen Klokken 10?

Sophie. Jeg skal være parat.

Ollenborg (gjør en Pirouette). Veni, vidi, vici!

Sophie. Hvad behager?

Ollenborg. Aa, Intet! Jeg citerede blot min ophøiede Navnefætter.

Ernest (sagte). Den Abe!

Ollenborg. Altsaa imorgen vi To — alene.

Ernest (træder imellem). Nei, vi Tre.

Ollenborg. Hvad vil han?

Ernest. Kjøre med.

Sophie (glad, idet hun griber Ernest's Haand). Du her, min kjære Ernest!

Ernest. Ja, Jomfru Sophie, og jeg har Ordre til at kjøre med Dem og ham.

Ollenborg. Er han ved sine fulde fem, Kammertjener?

Ernest. Jo jeg er, Hr. Kammerjunker; behag at læse. (Giver ham Ordren).

Ollenborg (betragter Underskriften). Ah — fra Ministerexellencen! (Afsides). Den Doctor skal da ogsaa blande sig i Alt. (Høit). Godt, min Kjære, han kan sidde paa Bukken.

Ernest. Nei, min Kjære, jeg vil sidde indeni, det staar udtrykkelig i Ordren.

Ollenborg (seer atter i Ordren). Ja, paa min Ære. (Rækker den til Sophie). Hvad siger De dertil?

Sophie. At det glæder mig overordenlig.

Ollenberg (spydig). Virkelig? Ja naar Alt kommer til Alt er det vel snarere Ministeren end Dronningen, der ønsker at see Dem, min Smukke.

Ernest. Hør, Jeg maa bede Dem tale med mere Respect baade om min Herre og om Jomfru Livernet, veed De det.

Ollenborg. Vil han maaskee lære mig hvordan man skal tale.

Ernest. Ja, det vil jeg netop, (Cathrine aabner Døren i Baggrunden og bliver staaende i den) og hvis De med et eneste Ord fornærmer ham eller hende, kaster jeg Dem ned af Trapperne eller ud af Vinduet — nu kan De selv vælge.

Ollenborg (retirerer lidt og lægger Haanden paa Kaarden). Vælge? Tak skal De ha'e.

Tredie Scene.

De Forrige. Cathrine.

Cathrine. Naa, saa man kaster Folk ud af Vinduet her? (Gaar hen til Sophie). God Dag, mit Barn.

Sophie (glad). Cathrine, I her! Men hvor har I dog været i al den lange Tid?

Cathrine (sagte). Derom siden, mit Barn. (Betragter Ollenborg og gaar derpaa atter mellem ham og Ernest). Nei, hvad seer jeg! God Dag, Sophus, god Dag, min Dreng! Er det Dig, som skal herunter?

Ollenberg. Hvem er De, om jeg maa spørge?

Cathrine. Kjender Du mig ikke? Herregud! da har Du dog som Page faaet mangen en god Lussing baade af ham og mig.

Ollenborg (betragter hende). Er det muligt? Ja, tilforladeligt! Det er Jomfru —

Cathrine. Visvas! Cathrine slet og ret.

Ollenborg. Men jeg meente, I var vel forvaret.

Cathrine. Nei, min Dreng, det gamle Regimente er forbi og det ny begyndte godt, det begyndte med mig. Jeg fik Penge til at etablere et pænt lille Vertshuus for i Kiel, jeg har forlovet mig med en pæn lille Procurator, og nu er jeg kommen for pænt at ordne mine Sager her. (Til Sophie, pegende paa Ernest). Hvem er det?

Sophie. Det er jo Ernest!

Cathrine. Ernest — Ernest? husker ham ikke.

Ernest. Aa, da har I saamæn ogsaa givet mig mangen god Lussing, naar jeg drillede Jomfru Sophie.

Cathrine (til Sophie). Rigtig — det var i den Tid, jeg syede Støvletter for din Fa'er. Ja han, Du veed nok, sa'e altid, at jeg havde en Haand til at farve Kinder med. (Til Ernest). Hvad bestiller De nu?

Ollenborg (afsides). Til ham siger hun „De" og til mig siger hun „Du" — det er latterligt.

Cathrine (til Ernest, som har svaret hende). Ministeren holder af Dem, siger De? Saa hold af ham igjen; det er en flink Fyr, den Doctor; men han skal tage sig iagt, at det ikke gaar ham galt.

Ernest. Hvad siger I?

Ollenborg (nysgjerrig). Aa, fortæl, lille søde Jom—

Cathrine. Cathrine! — det er nok. Hvad gjør Du ellers her, min Dreng?

Ollenborg. Jeg var her med Budskab fra Hendes Majestæt.

Cathrine (til Sophie). Har han besørget det?

Sophie. Ja; jeg skal til Dronningen imorgen.

Cathrine. Imorgen? Det passer godt. (Til Ernest). Hvad skjændtes I da om, da jeg kom?

Ernest. Han var paatrængende mod Jomfru Livernet og talte ilde om min Herre, og saa vilde jeg —

Cathrine. Kaste ham ud af Vinduet? Det kan jeg lide, De er en brav Fyr! (Til Ollenborg). Naa, saa Cæsar er næsviis endnu? Men Cæsar skal tage sig iagt, for dersom Cæsar ikke opfører sig pænt mod hende (peger paa Sophie), saa faar Cæsar med mig at bestille!

Ollenborg. Nei, hør nu Jom—

Cathrine (stamper i Gulvet). — Cathrine! kort og godt, har jeg sagt!

Ollenborg (affides). Hvorfor Djævlen maa jeg ikke kalde hende Jomfru? Det er jo en almindelig Formalitet.

Cathrine. Gaa saa, min Dreng, Du er færdig!

Ollenborg. Er jeg færdig?

Cathrine. Heelt om, Marsch!

Ollenborg (affides). Det er ydmygende; men jeg kjender hendes mægtige Vingeslag. (Til Sophie). Altsaa imorgen?

Sophie. Imorgen.

Cathrine. Gik vi saa?

Ollenborg. Jeg gaar jo alt hvad jeg kan!

Cathrine (tager hans Haand og trykker den). Farvel, Sophus Antonius Cæsar!

Ollenborg. Au! Farvel, Støvletcathrine! (Løber ud).

Fjerde Scene.

De Forrige, uden Ollenborg.

Cathrine (leende). See saa, det var ham. (Til Ernest). Nu er Touren til Dem. Er De færdig?

Ernest. Færdig? Jeg er jo lige kommen og har ikke talt ti Ord med Jomfruen.

Cathrine (til Sophie). Kan man stole paa den Fyr?

Sophie. Som paa mig selv.

Cathrine (betragter dem Begge). Naa — en Smule Liebschaft formodenlig, ja, det kjender vi. (Til Sophie). Bliv ikke rød, mit Barn, det er jo en kjøn lille Fyr og de Smaa er de bedste — jeg kjender dem.

Sophie. Men hvad er der dog? Jeg har ikke seet Jer i lang Tid, veed ikke engang at I er i Kjøbenhavn, og naar I opsøger mig her, maa der være Noget paa Færde.

Cathrine. Jeg har været hos din Fa'er; han sagde Du var her, og saa søgte jeg Dig her. Jeg holdt ikke af det, det er sandt, men — (standser pludselig og henvender sig til Ernest). Ja, gaa saa lidt udenfor, min Ven; jeg skal kalde, naar vi har Brug for Dem.

Ernest. Tror De mig da ikke?

Cathrine. Jo, det veed Gud jeg gjør; men der er dog visse Ting, som vi Fruentimmer ikke snakker om under sex Øine, især naar de to er et pænt ungt Mandfolks. Gaa saa, min Ven; men bliv her i Nærheden.

Ernest. Farvel da saalænge, Jomfru Sophie; farvel, Jom—

Cathrine. Cathrine! (Ernest gaar). Jeg tror min Sjæl de Fyre vil tage Livet af mig med deres „Jomfru".

Femte Scene.

Sophie. Cathrine. Senere Ernest.

Sophie. Men hvad er der dog? I gjør mig ganske urolig.

Cathrine. Jeg sagde før, at jeg ikke holdt af, at Du var her; men naar jeg saa tænker paa, at Du altid har været en retskaffen Pige, at Du og din Fa'er skylder Rantzau Alt, og at Greven er tredsindstyve Aar,

— saa anseer jeg det endog for en Lykke at Du er her netop nu; for der er Noget igjære, og da Greven jo er Doctorens Ven, kan Du varsko Greven, Greven Doctoren og Doctoren passe paa Kongen.

Sophie. Og Dronningen?

Cathrine. Dronningen — kommer ikke mig ved; jeg var Dronning før hun. Men Doctoren kan jeg lide, for jeg synes han curerer ganske godt paa Adskilligt, der er temmelig raadent her i Landet. Men Alting skal gaa i en Svup; han sidder paa den ene Ende af Vippebrædtet og de gamle Cancelliblokke og hele deres Slæng paa den anden Ende; han har vippet dem og de vil vippe ham igjen — maaskee saa de vipper ham af.

Sophie. Hvad mener I?

Cathrine. Jeg mener, at der er en Deel, der gaar omkring og sætter ondt Blod i Folk. Jeg sa'e før, at jeg var kommen til Kjøbenhavn for at ordne mine Sager, og jeg løi, rent ud sagt; men hvad jeg ikke snakker om til Andre, tør jeg nok betro Dig. Jeg er ene og alene kommet for endnu engang at see ham.

Sophie. Hvem?

Cathrine (med Inderlighed). Ham, min egen lille Christian. — Seer Du, Sophie, han har sagt saa mange Gange baade til mig og til Andre, at jeg var det eneste Qvindemenneske, han holdt rigtig af og havde Tiltro til; og skjøndt jeg er af nedrig Stand, saa kan jeg dog frit sige, at han er den eneste Mandsperson, jeg i mit Liv har holdt af, og jeg vil holde af ham og velsigne ham saalænge jeg kan trække Veiret! — Ja, smil Du kun; men der er Noget i et Qvindehjerte, som trodser baade Spot og Foragt, og i mit er det den Vished, at jeg vil holde af ham, selv om han blev den useligste Skabning paa Guds Jord. — Ta jeg sad i Hullet var alle mine Tanker hos ham, jeg levede hele vort vilde Liv om igjen; og da jeg slap ud, samlede alle mine Tanker og Ønsker sig om det eneste Ønske, den eneste Tanke: at see ham igjen!

Sophie. Stakkels Cathrine, det vil vist blive umuligt.

Cathrine. Umuligt? Saa kjender Du mig ikke ret. Jeg hørte han var syg. Jeg havde ingen Ro paa mig, og — saa reiste jeg. Jeg søgte gamle Bekjendte — de lo mig ud; jeg søgte dem, jeg ved hans Hjælp havde hjulpet fra Nød og Elendighed — de kjendte mig ikke; saa tænkte jeg: lad os see hvordan Vennerne har det, og Venskabet stod Prøve — det var meer end jeg havde troet. Jeg gik til din gamle Fa'er, — han var den Gamle; jeg gik til Skipper Nielsen, han, som bjergede Christian, da han blev puffet eller faldt i Vandet i Esrom Sø — han var ogsaa den Gamle, og saa snakkede vi da om baade Gammelt og Nyt. Jo, han vidste Nyt!

Sophie. I gjør mig ganske ængstelig, Cathrine! Hvad vidste han da?

Cathrine. Han fortalte, at der ponses paa Opror og at hun, den Gamle, selv binder Garnet til det Net, hvori Fiskene skal fanges. Tre hundrede Matroser er kommet ned fra Norge, og i sex Uger har man forholdt dem deres Hyre, saa de Stakler sulte; og drives Fattigfolk til det Yderste, veed man aldrig, hvad der kan skee. Rasende er de allerede, det er vist. De sige, at det er Dronningens og Doctorens Skyld, og de true med at gaa til Hirschholm. De vil selv tale med Kongen, deres Fa'er, siger de, — ja, Gud hjælpe os for Fa'er, Christian nu er!

Sophie. Det er jo afskyeligt! Jeg er vis paa, at baade Dronningen og Ministeren er uvidende om dette.

Cathrine. Aa, det er endda ikke Alt. Smædevisser og Smædeskrifter regne ned og man giver Dronningen og Doctoren Navne, som — tvi! jeg skammer mig for at tage i min Mund. Ja, ikke engang Kongen gaar Ram forbi; men den Gamle derimod, og hendes

Søn, de skal nu med engang være Gudsengle paa Jorden.

Sophie. Men om alt Dette har Greven ikke talt et Ord.

Cathrine. Man har ondt ved at tale om det, man ikke veed. Men Du skal sige ham det — Du og han skal advare dem — ellers gaar jeg selv til Hirschholm, om jeg saa skal komme i Brummen derfor paa Livstid.

Sophie. Men I sagde jo før, at Matroserne vilde til Hirschholm?

Cathrine. Det er ogsaa Meningen — hvis det ikke lykkes Skipper Nielsen og andre fornuftige Folk at forpurre det. Iaften skal de samles omme i Løngangstræde i et Værtshuus, som jeg godt kjender fra min gale Tid. Der gaar jeg hen —

Sophie. Men min Gud, I kan jo risikere, at de mishandler Jer.

Cathrine. Mig? — See paa disse Arme og disse Hænder, de har monstret saadanne Folk før; og Nielsen og jeg ere enige om, at kan vi ikke tale dem tilrette, saa gaar vi selv med — og saa skal jeg nok mage det saa, at jeg faar ham at see.

Sophie. I vil gaae med Matroserne?

Cathrine (naiv). Javist vil jeg saa; der maa dog være Een med, der kan holde Styr paa de Galninger.

Sophie. Og det vil I?

Cathrine. Naturligvis. Aa, det er utroligt hvor mange Mandfolk et eneste Fruentimmer kan ave, naar hun blot har Been i Næsen og Marv i Næven! — Lad saa den lille Fyr komme ind igjen.

Sophie. Ernest?

Cathrine. Netop; han skal med for at bringe Dig Besked.

Sophie (ængstelig). Men hvis man kjender ham

eller faar at vide, at han er i Struensees Tjeneste, vil man dræbe ham.

Cathrine. Jo pyt! Jeg svarer Dig for ham. (Raaber ud af Døren). Kom saa ind, lille Ven. (Ernest kommer ind). Har De Mod?

Ernest (leende). Det var da et underligt Spørgsmaal!

Cathrine. Naa, jeg mener, om De er bange for en Dragt Prygl?

Ernest. Reent ud sagt, Jom— Cathrine, holder jeg mere af at give dem, end af at faa dem.

Cathrine. Det kan jeg lide, Du er en rask Gut! — hvem skulde see det paa ham? Men det er, som jeg siger, de Smaa er de bedste. Kom saa med mig; men hvad Du end hører eller seer, saa slaa ikke først; Du skal bare give tilbage, hvad Du faar — det er det Hele!

Ernest. Jeg forstaaer Jer ikke.

Cathrine. Sophie vil nok forklare Dig det; og naar Du hører det gjælder din Herre, saa betænker Du Dig vist ikke længe.

Ernest. Nei, for min Herre og for Jomfru Sophie lader jeg mig gjerne slaae ihjel.

Sophie (rækker ham Haanden). Min gode Ernest.

Ernest. Ja, jeg er Deres gode Ernest; men jeg er vred paa Dem, Jomfru —

Cathrine. Er Du vred, saa tæl til tyve — det har jeg hørt en Kandestøber gjøre i Comedien, og det hjalp. (Ernest vil gjøre Indvendinger). Ingen Snak! (Til Sophie). Nu gaar vi alle Tre hen til din Fa'er; han er gammel og svag og længes efter Dig; (til Ernest) der ta'er De et Sæt Matrosklæder paa og venter saa til jeg kommer og henter Dem.

Ernest. Men hvor skal vi da hen?

Cathrine. Til Longangstræde.

Ernest. Til Longangstræde?

Cathrine. Er Du maaskee bange for at gaa i Longangene med mig?

Ernest (leende). Nei, det just ikke, men —

Cathrine. Det behøver Du heller ikke; jeg har i mit hele Liv kun gaaet der med Een — jeg gaar der aldrig mere.

Ernest. Men maa jeg da ikke først tale et Par Ord med Jomfru Sophie?

Cathrine. Et Par Ord — det kjender vi. Du vil sige, at Du holder af hende, og hun vil sige, at hun holder af Dig.

Ernest (glad). Tror De?

Cathrine (tager Sophies venstre Arm under sin høire). Om jeg tror det? Hun siger det jo selv i dette Øieblik.

Ernest. Er det virkelig sandt, Jomfru Sophie? (Sophie smiler og tier). Men, bedste Jom—

Cathrine. Cathrine!

Ernest. Ja ja da, bedste Cathrine; men hun siger jo ikke et eneste Ord!

Cathrine (tager hans høire Arm under sin venstre). Ikke det? Er De blind? Hun siger det jo med Øinene, Menneske; det kan jo ethvert Menneske see med et halvt Øie.

Ernest (til Sophie). Er det sandt?

Cathrine (betragter dem begge). See saa, nu bliver hun rød — og han med; naa, som det lader, forstaar Cathrine at farve Kinden rød paa mere end een Maade. Omkring! Marsch!

(Alle Tre ud i Baggrunden).

Changement.

(Et Værtshuus i Løngangstræde. Matroser med deres Kjærester sidde om smaa Borde. Beringskjold, forklædt som simpel Borger, gaar omkring og opmuntrer Matroserne til at drikke Øl og Brændeviin, som han betaler).

Sjette Scene.

Beringskjold. Lakai Jonas (klædt som Matros). Jens Tømmersvend. Søren. Ole Skeie. Matroser og Fruentimmer. Borgere. Værten og et Par Karle gaar omkring og fylder Glassene. Peter Nielsen.

Sang og Chor (af Peter Nielsen og Matroserne).

1.

Vi ride kjækt med Skuden
Paa det fraadende Hav — sa'e han,
Hu! — sa'e han; Hei! — sa'e han! —
Vi leer ad Stormens Tuden
Og vi leer af salten Grav!
Lige Drag,
Raske Tag,
Stærke Slag
For vort Flag!
Lad saa bære eller briste, indtil Skuden er Vrag!

Chor.

Lige Drag osv.

2.

Men lægger Fjenden bi, saa gaar vi
Hurtig over Stag — sa'e han,
Hu! — sa'e han; Hei! — sa'e han!
Og giver ham — for det forstaar vi —
Strax det glatte Lag!
Lige Drag osv.

Ole Skeie. Det var en rask Vise, den; man maa jo nok føie et Par Vers til?

Nielsen (mut). Værs'god.

Ole Skeie.

3.

Men Fanden tage den, som sover
Rolig bag sin Pult — sa'e han,
Hu! — sa'e han; Hei! — sa'e han;
Og glemmer, hvad han lover
Og la'er Sømænd dø af Sult!
Lige Drag osv.

4.

Han hænges skal i Nokken
Paa den bredeste Raa — sa'e han,
Hu! — sa'e han; Hei! — sa'e han;
Og det er just fra Fokken
Han Kjølhalingen skal faa!
Lige Drag osv.

Beringskjold. Den var 'god; men med Sang alene kommer man ingen Vei.

Peter Nielsen. Sa'e I det, Landrotte? Sangen er for Matrosen hvad Orgelet er for Præsten: ligerviis som det præluderer før Prækenen, ligerviis præluderer vi altid lidt før vi slaar.

Beringskjold. Men det er en daarlig Organist, som præluderer for længe.

Ole Skeie. Ja, det er et sandt Ord, og kjølhales skulde — den Onde kalfatre mig! — alle de, som forholder os vor Hyre.

Jens Tømmersvend. Og han, som slaar Helligdagene ihjel for at afknappe vore Fridage, fortjente at drives ind med en Mokkert mellem to Spanter.

Nielsen. Det er noget forbandet Sludder, Jens; Helligdagene er ikke afskaffet for at afknappe Holmens Folk deres Fridage, men for at Fattigfolk kan have Lov til at ernære sig ved deres Arbeide, istedetfor at gaa tre Dage i Rad i Kirke.

Jens Tømmersvend. Jeg gaar aldrig i Kirke; men jeg holder nu mere af at sidde hjemme tredie Helligdag end at gaa paa Holmen og slide.

Nielsen. Det vil jeg tro! Folk som Du og dine Lige saae nok helst, at det var Helligdag syv Gange om Ugen.

Jens Tømmersvend. Ja, I snakker for jer Pose; vi kjender Jer nok.

Nielsen. Og jeg ogsaa Dig. Du er et dovent Drog, der klager over hvad der er fornuftigt og godt, og dog hæver din Løning hver Ugedag; men ligesaa vist som Gutterne der har Ret til at klage, har Du skammelig Uret!

Jonas Lakai. Ja, Matroserne har Ret, vi vil til Hirschholm. — Der har den Snobel gaaet hen og sat Lygter op overalt i Byen, blot for at chikanere Folk. Jeg siger det er skammeligt! Man kan jo aldrig gaa hjem med en ærlig Runs, uden at hele Byen den næste Dag veed, at man var fuld Aftenen iforveien.

Jens Tømmersvend. Og jeg siger, som jeg har læst, og som der staar her i Visen:

„Gid Fanden annamme dem alle Tre!"

Nielsen. Skal Fanden endelig være med, tænker jeg, han ta'er Dig som en lille Mundsmag. Saadanne Fyre, der aldrig har dyppet deres Fingre i salt Vand, er just Sulemad for ham. (Matroserne le).

En Borger. Ja, hvordan det nu er eller ei, saa læser man jo intet Andet end om alt det Onde, de gjør. De skalter og valter, uden saa meget som at sige: „Med Forlov!" til vor allernaadigste Konge.

En anden Borger. Kongen kan det jo ikke nytte at spørge — med ham er det jo ikke rigtigt, siges der.

En Borger. Ja, hvad jeg siger, har jeg læst paa Tryk, og hvad man læser paa Tryk, det maa man tro. Gud lade det aldrig komme saa vidt, at vi fornegte, hvad vi have Sort paa Hvidt for.

Nielsen. Da har jeg læst mangen god Løgn paa Tryk; og alt det Skrabsammen, der ligger heromkring paa Bordene, er Løgn tilhobe.

Beringskjold. Hvad der siges om Kongen, er sandt: de spærrer ham inde og mishandler ham; ja, man siger endog, at de tænker paa at rydde ham af Veien.

Nielsen (reiser sig og gaar hen til Beringskjold). Hør, min gode Mand, I tager det vel ikke fortrydeligt op, at jeg siger Jer een Ting?

Beringskjold. Naa, hvad vil I da sige?

Nielsen. Jeg vil bare sige, at det, I nyssens sa'e, var Løgn i jer Hals — og det skal I faa paa Tryk med disse mine Næver, naar I selv lyster.

(Vil gaa hen og sætte sig igjen).

Jonas Lakai. Ja, dette er nu ganske pynteligt; men vi vil ha'e vor Hyre; vi vil til Hirschholm imorgen den Dag!

Matroserne. Ja, det vil vi!

Nielsen (til Jonas). Naa, saa I vil være med?

Jonas Lakai. Ja vel vil jeg det, Skipper Nielsen; jeg har hverken faaet Fartøi eller Penge af den engellandske Buxedronning, og hvad enten det gjælder tilsøs eller tillands, er jeg med.

Nielsen (betragter ham). Hvad Du duer til paa Søen, veed jeg ikke; men at din Næse er det deiligste Fyrtaarn, jeg har seet paa det faste Land, det skal jeg gi'e Dig Atteſt paa. (Latter). Naa, saa Du er Matros?

Jonas Lakai. Ja vel er jeg Matros.

Beringskjold (sagte til Jonas). Tag Jer iagt.

Nielsen (vinker ad Matroserne). Kom saa her, Gutter! (Matroserne nærme sig og omringe dem). Er Du Matros, maa Du kunne din Børnelærdom. (Tager en Ende Toug op af Lommen og viser Jonas den). Slaa mig saa en Taillerebsknob paa den Ende.

Jonas Lakai (forknyt). Hvad for en Knob?

Nielsen. En Taillerebsknob, sa'e jeg. Naa slaa væk!

Matroserne (leer). Han kan ikke.

Nielsen. Saa splids mig begge Ender sammen da — Langsplids eller Kortsplids, det er ligemeget.

Jonas Lakai (forsøger forgjæves paa at gjøre det). Dem kan jeg sagtens splidse sammen.

Nielsen (til Jonas). Nei, splitte mig! om Du kan. (Tager Tougenden fra ham). Og Du vil være Matros og have Hyre som Matros? Ja, Du skal faa din Hyre paa Rygstykkerne, hvis Du ikke driver af med en Fart af ti Mile i Vagten. Herud med Dig, din leiede Hundesteile! (Driver ham over Ryggen med Tougenden og forfølger ham hen til Døren, hvoraf Jonas løber ud). Det var en af den Gamles Kreaturer; (med et Blik paa Beringskjold) gid jeg saasandt havde Bugt med den Anden.

Ole Skeie. Hør, Peter Nielsen, nu vil jeg sige Dig Noget. Hvad enten Du nu bliver sød eller suur, saa har vi taget vor Beslutning.

Nielsen. Og det uden at tage mig paa Raad med?

Ole Skeie. Du er en brav gammel Ulk, det er sandt; men Du er ikke saadan i Bekneb, som vi. Vi vil derud imorgen den Dag.

Beringskjold. Det gjør I vel i; I faar dog ingen Penge før I selv henter dem.

Nielsen. Hvoraf veed I det? Kanskee I selv er En af dem, der forholder dem Hyren.

Beringskjold. Jeg forholde de stakkels Gutter Noget, jeg, som selv giver af det Lidet, jeg har, for at vederqvæge dem!

Matroserne. Det er sandt.

Beringskjold. Men tror I at kunne slaa Laas for agtbare Borgeres Mund, saa tager I skammelig feil. Ærlighed varer længst, Skipper Nielsen.

Nielsen. Men veed I ogsaa, hvorfor den varer længst?

(Cathrine og Ernest komme fra Baggrunden).

Beringskjold. Nei —?

Syvende Scene.

De Forrige. Cathrine og Ernest nærme sig lidt efter lidt.

Nielsen. Fordi den bliver saa lidt brugt, og Jeres vil vare længere end længst, for I bruger den aldrig. (Til Borgerne). At I er Borgere, det veed jeg. (Peger paa Beringskjold). Men han der, hvad er han?

Ernest (med et dæmpet Udraab, da han seer Beringskjold). Han!

Cathrine (dæmpet). Vil Du tie!

Ole Skeie. Hvad han er eller ikke er, saa har han gjort vel imod os, og iqvel har han givet os en Sletdaler hver.

Nielsen. Det er let at give af anden Mands Pung. Tror I kanskee han gjør det af bare Christenkjærlighed, hvad?

Ole Skeie. Ja hvad andet? Vi kjender ham jo ikke.

Nielsen (som for sig selv). Ja, kjendte jeg ham bare, saa —

Ernest (sagte til Nielsen). Jeg kjender ham.

Nielsen (sagte, idet han vender sig om). Du? bah! (Har gjenkjendt ham). Hvem er han da?

Ernest (sagte). Det er en General—

Nielsen (sagte). General!

Ernest (sagte). Krigs —

Nielsen (sagte). Generalkrigs— naa!

Ernest (sagte). Commmisær.

Nielsen (sagte). Det var en lang Mundfuld — men nu kan jeg det. (Høit). Fyren der er Generalkrigs-Commisær for det krybende Compagni, der

lusker om og saar Splid og Løgn i Folk for at høste Oprør og Vold. Det er ham og hans Lige, der bringer Smædeskrifter og Smædeviser herind — jeg saae ham for kaste dem paa Bordet.

Beringskjold. Det er gode Viser — det forstaar I Jer ikke paa. Er den Vise (tager en fra Bordet) kanskee ikke god? (Læser).

„Gid Fanden annamme dem alle Tre,
Baade Dronningen, Brandt og Struensee!
Vorherre bevare Kong Christian,
Saa han selv kan styre sit eget Land;
Men det, Børnlille, jeg siger for sandt
Ei skeer, for I hænger Barberen og Brandt!"

Ernest (rasende). Den Skurk! (Vil fare hen mod Beringskjold).

Cathrine (holder ham tilbage). Ikke slaa først, har jeg sagt! (Fører ham op imod Baggrunden).

Nielsen (til Matroserne). Og saadan en Violrod vil I tage Penge og Brød af? Fy, I maa skamme Jer!

Ole Skeie. Ja, hvad enten han nu er Ravn eller Ræv, saa er det sandt, hvad der staar i Visen.

Jens Tømmersvend. Ned med Struensee og Brandt!

Matroserne og Borgerne. Ned med dem!

Chor (af Matroserne).

(Mel.: Finale af 2den Act af „Røverborgen").

1.

Ned med de To!
Ned med de To!
Fremad mod Hirschholm vi stævne,
Alting vi jævne!
Vi vil os hævne,
:|: Ned med de To! :|:

2.

Knivene frem!
Fremad mod dem!
Vi vil vor Konge forsvare!
Bugterne klare,
Naar der er Fare!
Fremad mod dem!
Knivene frem!

Qvinderne (uden Cathrine, paa samme Tid, med Hentydning til Beringskjold).

Lumsk og fristende,
Overlistende
Er hans Ord og hans Stemme!
(Til Matroserne).
Hævnen flamme vil!
Straffen ramme vil!
Tænk paa dem, der er hjemme!

Cathrine (træder mit ind imellem dem, Ernest følger hende, men bliver staaende lidt tilbage). Naa, saa vi har det paa den Led igvel? Det var jo rart!

Flere af Matroserne (glade). Cathrine!

Beringskjold (afsides). Hvad er det for et Fruentimmer?

Cathrine. Naa, hvad skjændes i saa om? Lad høre?

Nielsen (peger paa Beringskjold). Om ham der!

Beringskjold (peger paa Nielsen). Nei, om ham!

Cathrine (leende). Er det det Hele! Jeg tror saagu I er gale Allesammen!

Beringskjold. Tror I det?

Cathrine. Hold han sin Mund og vent! (Gaar omkring til Matroserne). Godqvel, Ole Skeie, tak for sidst, — godqvel, Lars Grimstad, og Du, Jørgen Flækkerød! Godqvel Alle, baade Gifte og Ugifte! Hvordan har Koner og Børn og Kjærester det?

Matroserne (leende). Jo Tak, de har det godt.

Cathrine (kommer tilbage til sin Plads). Det fornøier mig. (Til Ole Skeie). Naa, Ole, hvad er der saa iveien med den Fyr der?

Ole Skeie. Aa, der er bare det iveien, at Skipper Nielsen vil ha'e, vi skal kaste ham overbord.

Cathrine. Saa kaste ham overbord! Hvad har han at bestille her? Passer han mellem os? Rosiner og Timian i gule Ærter fordærver baade Lugten og Smagen. — Hvad vil han?

Nielsen. Aa, en reen Bagatel. Han vil bare hænge Struensee og Brandt.

Cathrine. Ikke Andet? Det kan vi jo gjøre selv, naar Galt skal være.

Beringskjold. Det kan jeg lide!

Cathrine. Saa? — Da kan jeg ikke lide Jer, at I veed det.

Ernest (sagte til Cathrine). Men bedste Cathrine —

Cathrine (sagte). Lad bare mig om det.

Nielsen (ligeledes sagte til Ernest). Lad bare hende om det.

Ernest (sagte). Om at hænge min Herre? —

Cathrine (til Ernest). Stille i Geledderne! (Til Beringskjold). Og hvad vil I saa gjøre med Dronningen?

Beringskjold (forlegen). Med Dronningen?

Nielsen. Ja, det har Hr. Generalkrigscommissionæren ikke sagt os endnu; men hun skal formodentlig afdankes i Naade og med Pension. (Latter af Matroserne).

Beringskjold. Hun fortjener heller ikke bedre, den — (standser),

Cathrine (sagte til Beringskjold). Hvis I havde talt ud, havde I faaet Prygl — nu skal I slippe med mindre. (Høit til Matroserne). Skal jeg nu sige Jer min Mening?

Matroserne. Ja vel!

Cathrine. I har Ret til at klage; men hvad Ret har han? (Peger paa Beringskjold). Skal Matrosen lade sig tude i Ørene af en saadan Lurendreier, som han der? Og skal det siges, at I Sohaner lod Jer betale for at gjøre Oprør der, hvor I roligt og sindigt kan gaa hen og tale selv jer Sag for Landets Konge? Vil I for en Slurk Brændeviin og en lumpen Sletdaler sælge Jer til dem, der, fordi de selv vil raade og styre, tager Forargelse af dem, der raader og styrer? Hvad Ondt har Dronningen og Doctoren og Brandt gjort os?

Beringskjold. Hvad de har gjort? —

Cathrine. Hold Mund! Nu taler jeg.

Ole Skeie (til Beringskjold). Cathrine har Ret — der har I min Daler tilbage.

De andre Matroser. Og min — og min — og min — (De give ham Alle Pengene tilbage).

Cathrine. Han siger, at det er dem, som forholder Jer Hyren; men Løgn er det, det siger jeg, og I veed fra gammel Tid, at hvad Cathrine siger, det staar fast som Rundetaarn.

Beringskjold. Stovletcathrine! — Og I holder med Dronningen? Det var som Fanden!

Cathrine. Hvad angaar det Jer? Tror I at man ikke kan have et retskaffent Hjerte, fordi man har havt et flygtigt Sind? Der kommer vel den Dag, da de Pletter gaar ud i Badsken, som man har faaet i Kroen; men I kan vadske Jer saa meget I vil, I bliver dog aldrig reen. (Til Matroserne). See, nu har jeg sagt Jer min Mening om ham, nu skal I høre min Mening om Jer.

Matroserne (leende). Lad høre!

Cathrine. Vil I høre, saa maa I først gjøre klart Skib. (Peger paa Beringskjold).

Ole Skeie. Klart Skib skal I faa.

Søren (nærmer sig til Beringskjold). Skal vi lempe ham overbord?

Cathrine. Er han klog, som han er snu, lemper han sig nok selv — ellers skal jeg være Mand for at lempe ham.

Beringskjold. Gjør Jer ingen Uleilighed — man farer længst, naar man farer med Lempe. God Nat, Gutter, tak for godt Lag. (Sagte til Jens). Glem ikke Aftalen. (Høit til Cathrine). God rolig Nat, Jomfru —

Cathrine (opbragt). Hør, tag Jer nu iagt, for nu vanker der en Lussing! (Latter af Matroserne).

Beringskjold (idet han løber ud). Hvad Fanden gaar der af hende! (Bort).

Cathrine (til Ernest, som vil følge efter Beringskjold). Hvor skal Du hen?

Ernest (sagte). Jeg vil efter ham og see, hvor han gaar hen.

Cathrine (sagte). Og banke ham?

Ernest (bestemt). Ja, hvis jeg kan. Han har talt ondt om min Herre, —

Cathrine. Bank vak! og Fred være med Dig, min Gut! Jeg skal nok klare Bugterne her.

(Ernest løber ud).

Ottende Scene.

De Forrige uden Beringskjold og Ernest.

Nielsen (til Cathrine). Tak for det, Cathrine!

Cathrine. Tak selv, Peter Nielsen.

Ole Skeie (til Cathrine). Nu har I klart Skib, maa vi saa høre jer Mening.

Cathrine. Min Mening er, at I er nogle balstyrige Djævle; og jo ældre I bli'er, jo værre er I. Da I første Gang blev udcommanderet mod Algier, da var I dog fremkommelig; men nu —

Ole Skeie. Ja, nu er Kongen af Danmarks og Norges Matroser ved at døe af Sult, og det er en lumpen Død, Cathrine.

Matroserne. Ja, lumpen!

Cathrine (rørt). Herregud, er det virkelig kommen saavidt!

Søren. Ja, saavidt er det; vi maa enten tigge eller stjæle eller — sulte ihjel.

Cathrine (tører sine Øine). I skal ikke sulte saalænge Cathrine er Eier af en eneste Hvid. — Har I været hos Mønsterskriveren og Qvarteermesteren?

Matroserne. Ja.

Cathrine. Og hvad sa'e de?

Ole Skeie. De viste os til Hvervingschefen og hans Skriver.

Cathrine. Og de?

Ole Skeie. De havde ingen Penge, sa'e de; vi maatte gaa op i Admiralitetet.

Nielsen. Og der har de været. Jeg gik selv med derop; der var heller ingen Penge, de maatte gaa til Ministeren eller Kongen, sa'e de.

Cathrine (bestemt). Godt, saa er der gjort hvad der kan gjøres ad den Vei — imorgen gaar vi Allemand til Kongen.

Nielsen (sagte). Hvad siger I?

Ole Skeie. Det er ogsaa det, vi har isinde.

Matroserne. Netop!

Cathrine (sagte til Nielsen). Der kan I selv høre. (Høit). Ja, saa er det en Aftale. Imorgen tidlig samles vi paa Nørrefælled. Peter Nielsen og jeg gaar med, vi skal nok holde Styr paa Jer. (Matroserne lee). Ja, lee kun, jeg kan magelig tumle Jer, naar jeg vil. Vi gaar roligt og sindigt til Hirschholm, og naar vi først er der, gaar To af os op og taler vor Sag — og I skal faa at see, at det er ganske andre Folk end de, I beskylder, der har sine Fingre med i Spillet.

Matroserne. Det er godt!

Cathrine. Men ingen Optøier, ingen Drukkenskab, ingen Truen og Banden. Kisteklæderne paa, Kniven i Sliren, Næven i Lommen og en Sang paa Læben, saa gaar det som det var smurt. Er vi enig om det?

Alle Matroserne. Ja!

Jens Tommersvend (idet han lusker af). Vi er enig. (Gaar).

Nielsen (sagte til Cathrine). Det gaar aldrig godt.

Cathrine (sagte). Det skal gaa godt. (Høit). Men det siger jeg Jer forud, Nielsen og jeg fører Jer an, jeg er Capitain og han er min Styrmand.

Matroserne. Hurra for vor Capitain!

Cathrine. Men lystrer I ikke mig og ham, skal I faa de jydske Dragoner paa Halsen.

Matroserne (foragtelig). Aa!

Cathrine. Ja, I er modige Folk og Kræfter har I; men dem skal I bruge mod Tyrken eller Russen — som det nu kan falde sig — men ikke mod Landets egne Børn. Har jeg Ret eller ei?

Matroserne. I har Ret.

Cathrine. Saa er vi færdig for iqvel. Nu et Glas paa Faldrebet til jer gamle Opsang og saa en Reel med Pigerne!

Matroserne (med Beundring). Satan til Fruentimmer!

Cathrine. Klar til Opsang!

Matroserne. Klar skal være!

Cathrine. Saa alle Mand til Spillet.

(Mel. Matrossang).

1.

Nielsen.

Til Spil og Klude,
Allemand!
Vor stolte Skude
Staar fra Land
Og buver kjækt mod fremmed Strand!

Hurra! Den Smaa
Neier og krænger,
Gutterne paa
Rœrne hænger,
Hurra! Hurra!
Master og Stænger
Holde endda —
Hurra!

Chor.

Hurra! Den Smaa osv.

2.

Nielsen.

Vi Bølgen pløie
Fri og glad,
Vi i vor Køie
Lystig sad,
Naar Djævlen lo og Præsten bad —
Skummende Hav,
Du er vor Vugge!
Du er vor Grav
Naar Diet vi lukke!
Hurra! Hurra!
Uden at mukke
Seile vi a' —
Hurra!

(Efter Choret gaar Melodien over til en Reel, som dandses af Matroserne og Pigerne. Tæppet falder under Dandsen).

Tredie Act.

(Decorationen fra første Act. Portieren er trukket fra. Naar Tæppet gaar op, hører man dæmpet Musik nede fra Haven.

Første Scene.

Generalinde Gæhler og Caroline Mathilde siddende ved et lille Bord tilvenstre; Grev Brandt staar bagved dem. Tilhøire, ved et liguende lille Bord, sidder Frøken Eyben og Comtesse Ribbe; ved et noget større Bord i Midten, men noget tilbage, sidde nogle Damer. Alle Damerne ere beskæftigede med at strikke, brodere eller hækle. Struensee staar paa Terrassen i Samtale med Grev Rantzau.

Caroline Mathilde (efterat Grev Brandt sagte har fortalt hende og Generalinden Noget). Nei, Grev Brandt, nu bliver De for slem. Comtessen sminker sig kun ganske lidt, og det er en Dame tilladt.

Brandt. Jeg forsikrer Deres Majestæt, at naar hun er i Fredensborg er hendes Teint ganske anderledes: der drikker man Saffranthee hver Morgen for at faa den rigtige Hofcouleur. Naar hun derimod er her, har hun en Hud som det fineste Pergament, hvorpaa der er tegnet Roser og Lillier.

Comtesse Ribbe (sagte til Eyben). Det er om mig, De taler.

Frøken Eyben. Eller om mig.

Comtesse Ribbe. Nei, endnu ikke; men Touren vil nok komme til Dem.

Generalinden (til Brandt). Og hvad siger De da om Frøken Eyben?

Brandt. Hun er ligesom det vilde Kastanietræ: Blomsterne prange, Bladene give Skygge, men Frugten er bitter og uspiselig.

Comtesse Ribbe (sagte til Eyben). Nu taler De om Dem.

Generalinden. Taler De af Erfaring eller er det fordi Frugten hænger Dem for høit?

Caroline Mathilde. Spørg dog ikke saaledes, Henriette; der er jo ingen Frugt, og mindst den forbudne, der hænger Greven for høit — idetmindste ikke i hans egen forfængelige Indbildning.

Brandt. Ak, Deres Majestæt, Froken Eyben er en Salamander og Comtesse Ribbe en Sanethansorm: den ene er ubrændelig og den anden lyser blot i Mørke.

Generalinden. Og saaledes taler De om dem, De gjør Cour til. (Fortsætter Samtalen sagte).

Froken Eyben (sagte til Ribbe). Siden Ministeren ikke længer gjør Cour til Generalinden, er hun bleven utaalelig.

Comtesse Ribbe. Det ærgrer hende naturligviis, at hun saalænge skal være à prendre.

Generalinden (til Brandt). Fy, Hr. Greve, Deres Tunge er som et Rivejern: den sønderskjærer ikke, den sønderriver.

Caroline Mathilde. Ja, han bider med Tungen og viser kun Tænderne, som han gjerne vil conservere. Men jeg spaar Dem, Hr. Greve, at deres Courmageri og deres Ubarmhjertighed vil ødelægge Dem.

Brandt. Ak, Deres Majestæt, jeg er allerede ødelagt. Tillader De, at jeg søger min Lykke andetsteds.

Caroline Mathilde. Bi tillade det.

Generalinden (noget høiere til Brandt, idet denne gaar hen til Damerne ved det midterste Bord). Jeg siger Dem forud, Camilla er ubønhørlig.

Brandt. Hun er grusommere, end De.

Comtesse Ribbe (farer op af Stolen). Camilla! (Til Eyben, som trækker hende ned paa Stolen igjen). Hvem er Camilla?

Frøken Eyben. Stille!

Caroline Mathilde (reiser sig). Nu, mine Damer, hvorledes gaar det med vort Arbeide? (Damerne reise sig). Bliv siddende. (Gaar fra det ene Bord til det andet). Ja, vi maa være flittige, vi maa see at samle et ret betydeligt Forraad til Vinteren, mine kjære Valbyborn maa ikke gaa barbenede. (Gaar imellem Comtesse Ribbe og Frøken Eyben). Det er smukt af Dem, Comtesse, at De deeltager i vore smaa borgelige Sysler.

Comtesse Ribbe. Det er huuslige Sysler, Deres Majestæt, og de er et Hofs værdigste Beskjæftigelse.

Caroline Mathilde. Det er sandt. — Hvad strikker De der paa?

Comtesse Ribbe (affecteret undseelig). Paa en Barnestrompe. (Damerne lee dæmpet).

Brandt (til Generalinden; sagte). Hun tænker allerede paa Børnestromper, saa maa Udstyret være færdigt.

Caroline Mathilde. Og De, Frøken Eyben?

Frøken Eyben. Paa en Barnehue.

Brandt. (træder imellem Dronningen og Generalinden). Det er hendes største Glæde at holde Huen.

Caroline Mathilde. Hvad vil det sige?

Brandt. Det vil hertillands sige, at staa Fadder til et Barn.

Caroline Mathilde. Er det da en saa stor Glæde?

Brandt. Ja; saalænge man staar Fadder til det, lever man endnu i det lykkelige Haab, engang at komme til at bære det.

Caroline Mathilde. Det forstaar jeg ikke. — Men apropos, Grev Struensee! (Struensee og Rantzau

komme ned i Forgrunden). Hvor bliver Kammerjunker Ollenborg af med den lille Livernet?

Struensee (idet Ollenborg kommer ind med Sophie). Han maa strax være her. — Ah, der er han allerede.

Anden Scene.

De Forrige. Ollenborg. Sophie Livernet. Senere Ernest.

Ollenborg. Efter allerhøieste Ordre bringer jeg Deres Majestæt Demoiselle Livernet.

(Sophie hilser ærbødigt; Dronningen nikker venligt til hende; Generalinden giver hende Haanden).

Caroline Mathilde. Ypperligt!

Rantzau (til Struensee). Han melder Jomfru Livernet, som om det var en Delinquent, han bragte.

Caroline Mathilde (til Struensee; efter at have betænkt sig lidt). Jeg faar en Ide, som De og Brandt maa realisere og som vi Alle maa hjælpe til med. Vi vil arrangere en musikalsk-dramatisk Soiree herude, ganske en famille, og jeg vil selv deeltage deri. Den unge Digter Evald har sendt mig et yndigt lille Digt, en Romance, hvortil der er componeret en nydelig Musik af en ung Musiker! Den maa Jomfru Livernet synge for os. Vi vil endvidere give en Act af Voltaires „Zaire", en Act af vor fortræffelige Holbergs „Stundesløse" og en Act af min egen Shakespeares „Romeo og Julie" — Alt i Originalsprogene.

Generalinden. Det vil blive en babylonisk Sprogforvirring, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. Men det vil blive en morsom Forvirring, som jeg er sikker paa vil adsprede Kongen. — Jeg spiller „Zaire". — Brandt maa spille Romeo —

Brandt. Tror Deres Majestæt ikke, at det var en Rolle for Kammerjunkeren?

Caroline Mathilde. Hvor vil De hen! Nei, han skal — lad mig nu see — jo, han skal spille „Peder Erichsen Bogholder"; — men hvor faar vi en Julie fra?

Struensee (seende sig om i Kredsen). Ja, hvor faar vi en Julie, og ovenikjøbet en engelsk Julie?

Brandt. Jeg maa gjøre Deres Majestæt opmærksom paa, at Comtesse Ribbe taler Engelsk som en Indfødt.

Comtesse Ribbe. Skulde der virkelig være en lille Rolle til mig?

Caroline Mathilde. De vil spille med? Det var smukt af Dem. — Ja, De skal faa en Rolle.

Comtesse Ribbe. Aa, hvilken? hvilken?

Caroline Mathilde (betænker sig lidt). Lad mig see — jo, De skal spille Magdelone og Frøken Eyben Pernille. (De andre Damer lee). Men Julie — Julie?

Rantzau. Jomfru Livernet har lært Rollen i Originalsproget, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde (glad til Sophie). Er det sandt?

Sophie. Ja, Deres Majestæt, og jeg vil spille den, naar Deres Majestæt befaler det.

Caroline Mathilde. De skal spille den, mit Barn.

Rantzau (spøgende). Men Deres Majestæt glemmer jo mig.

Caroline Mathilde. Ih, Hr. Greve, De er jo selvskreven til den fornuftige Monsieur Leonard.

Generalinden. Og jeg?

De andre Damer (omringe Dronningen). Og jeg? — og jeg? — og jeg?

(Ernest kommer ind fra Baggrunden).

Caroline Mathilde. De skal Alle være med — Nogle skal være „Montechier", Andre „Capulettier"

— vi skal sørge for, at Familierne Fredensborg og Christiansborg blive nogenlunde ligeligt repræsenterede.

Alle. Ah!

Frøken Eyben (sagte til Ribbe). Ondskabsfuldt!

Comtesse Ribbe (sagte). Horriblement!

Caroline Mathilde. Men Veiret er saa henrivende — skal vi ikke drikke vor Kaffe i Haven?

Damerne. Aa jo!

Caroline Mathilde. Saa begiv Dem foran, mine Damer og Herrer; jeg ønsker at tale et Par Ord med Jomfru Livernet.

(Alle med Undtagelse af Dronningen og Livernet begiver sig ud paa Terrassen og ned i Haven).

Brandt (idet han stikker sin Arm ind under Ollenborgs; sagte). Jeg har et Ord at tale med Dem, min lille Herre.

Ollenborg. Jeg er til Tjeneste.

(Gaar med Brandt ud af Døren tilvenstre).

Ernest (sagte til Struensee). Blot to Ord, Hr. Greve!

Struensee (sagte til Ernest). Følg mig.

(Gaar med Ernest ud i Baggrunden).

Tredie Scene.

Caroline Mathilde. Sophie Livernet.

Caroline Mathilde (oprømt). Det var en heldig Ide, som Kongen vil takke mig for. Han holder af det Bizarre, og denne brogede Afvexling vil more ham. (Sætter sig i en Stol tilhøire). See, nu er det os To, mit Barn. Kom hen til mig og lad os tale fortroligt sammen. (Sophie gaar hen til hende). Jeg har fulgt deres kunstneriske Udvikling med Opmærksomhed og Velvillie, og derfor gjør det mig ondt, at De vil forlade Scenen. Jeg elsker Kunsten, og naar en af dens Dyrkere falder fra, er det som man skar en smuk Green af mit Yndlingstræ.

Tal derfor aabenhjertigt med deres Dronning. Hvad har bevæget Dem til at fatte en saa forunderlig Beslutning?

Sophie. Deres Majestæt! Min gamle Fader og jeg skylder Grev Rantzau Alt; det er ham, min Fader kan takke for at see en sorgfri Alderdom imøde, det er ham, jeg skylder min Opdragelse — det var endelig ved hans Indflydelse jeg fik en Ansættelse ved Theatret. Men han er nu gammel og lever ensom og forladt, og jeg har følt, at dette maatte vare haardt for en Mand, der tidligere har ført et bevæget Liv og været vant til at see Venner om sig. Jeg vidste ikke nogen anden Maade at betale min Gjæld paa, end ved at tilbyde mig at pleie ham paa hans gamle Dage og frede om hans Alderdom med en Datters Omhu og Kjærlighed.

Caroline Mathilde. Og det er den eneste Grund til deres Beslutning? — De tier? Tal aabent og fortroligt — jeg holder af Aabenhjertighed og sætter Priis paa et ungt Hjertes Fortrolighed. — De elsker ham altsaa ikke?

Sophie. Jo, som et Barn elsker sin Fader, som en Fattig og Forladt elsker sin Velgjører.

Caroline Mathilde (smilende). Og skulde disse Følelser ikke være beslægtede med den, man kalder Kjærlighed — idetmindste fra Grevens Side?

Sophie. Det veed jeg ikke; men man giver kun sit Hjerte bort eengang — og mit var givet bort før jeg besluttede mig til at forlade Scenen.

Caroline Mathilde (reiser sig; oprømt). Ah, det er altsaa sandt, hvad Struensee igaar fortalte mig! De elsker den lille Ernest?

Sophie. Ja, vi elske hinanden; skjøndt vi aldrig har sagt hinanden det.

Caroline Mathilde. De er en god og oprigtig Pige — just en Pige efter mit Sind. Vil De blive hos mig, hvis Greven tillader det?

Sophie. Hvad kan en stakkels fattig Pige, som jeg, være for Dem, der er elsket af Alle.

Caroline Mathilde. Ak mit Barn, havde De sagt: elsket af Faa, havde De maaskee dog sagt formange.

Sophie. O, hvis det forholder sig saaledes, saa er det overflødigt at spørge mig. Hvis Greven tillader det, vil Intet være mig kjærere end at tjene Deres Majestæt med Liv og Sjæl.

Caroline Mathilde (kysser hende paa Panden). Tak, mit Barn, tak! Jeg trænger til at have et Væsen om mig, som forstaar mig og med hvem jeg kan tale fortroligt, uden at blive forraadt; og jeg læser i deres Øine, at De aldrig vil forraane deres Dronning.

Sophie (falder paa Knæ). Nei, aldrig!

Caroline Mathilde. Reis Dem, mit Barn, og følg mig. — Jeg vil strax tale med Grev Rantzau, og samtykker han, som jeg haaber, gjør han To lykkelige.

Sophie. To, Deres Majestæt?

Caroline Mathilde (spøgende). Ja, Deres Dronning og Deres — Ernest.

Sophie. Og regner De da min Lykke for Intet?

Caroline Mathilde. Jeg regner den for meget, derfor vil jeg selv vaage over den.

(Gaar med Sophie ud paa Terrassen og ned i Haven).

Fjerde Scene.

Brandt og Ollenborg komme fra Venstre.

Brandt. De vil altsaa ikke give mig Traaden til den lille Intrigue med Brevet?

Ollenborg. Jeg har sagt Dem, Hr. Greve, hvad jeg som Cavaleer kan sige Dem.

Brandt. De er en Nar, min kjære Sophus.

Ollenborg. Je suis un fat, Hr. Greve, og det gjør jeg mig til af. (Vil gaa).

Brandt. Aa, et Øieblik endnu, om jeg maa bede. (Tager Ollenborgs Arm ind under sin). Har De ikke i deres Skoleaar læst Noget om en vis Lucullus?

Ollenborg (tænker efter). Lucullus? — Lucullus? Jo, han var en stor Lækkermund.

Brandt. Ganske rigtig; og man fortæller blandt Andet om ham, at han fedede sine Karper med Menneskekjød.

Ollenborg. Det var, paa min Ære, umenneskeligt af ham!

Brandt. Aa, det er ligesom man tager det; og jeg kunde virkelig have Lyst til at probere det.

Ollenborg. Hvad behager?

Brandt. Ja, endnu idag, i denne Time; og De skal være mig behjælpelig dermed.

Ollenborg. Men Menneskekjødet — hvor vil De faa det fra?

Brandt. Det skal jeg strax sige Dem. Vi To gaar nu ned i Haven. Bag det smukke lille norske Huus er der en smuk lille Plaine og ved Plainen en smuk lille Dam.

Ollenborg (hurtig). Men ingen Karper.

Brandt. Saa er der Ænder; og Ænderne skal være nogle store Lækkermunde, siger man. Da De nu ikke heroppe vil sige mig Noget om Brevet til Camilla, saa vil jeg dernede gjentage Spørgsmaalet med Kaarden i Haanden.

Ollenborg. De vil duellere!

Brandt. Ja, min unge Ven, det beror ganske paa Dem: svarer De mig ikke, saa gjennemborer jeg Dem og laver Andemad af Dem.

Ollenborg. Andemad — det er jo rædsomt!

Brandt. Ja, for Dem, men ikke for Ænderne.

Ollenborg. Aa, det er naturligviis Hr. Grevens behagelige Spøg.

Brandt. Jeg spøger aldrig med alvorlige Ting, Hr. Kammerjunker.

Ollenborg. Da har De dog saa tidt havt Deres Spøg med mig.

Brandt. Er De da en alvorlig Ting? — Nei, Sagen med Brevet er alvorlig og jeg vil vide, hvem der har spillet mig denne infame Streg. De er Medskyldig deri, og da jeg ikke kan tage Hævn over den Skyldige, som formodentlig er en Dame, fordrer jeg Opreisning af Dem.

Ollenborg. Men jeg klager for Dronningen, for —

Brandt. Klager De idag, faar De deres Afsked imorgen — hvis De ikke er spiist op inden den Tid. Skal vi saa gaa?

Ollenborg (bryder ud). Nei, saa maa Frøken Eyben virkelig have mig undskyldt — laves til Andemad for hendes Skyld vil jeg dog ikke?

Brandt (slipper hans Arm). Ah, det er altsaa Frøken Eyben! — Ja, saa behøver jeg ikke at vide mere. De er en fortræffelig ung Mand, Hr. Kammerjunker.

(Gaar leende ud tilvenstre).

Ollenborg (ivrig, idet han seer efter ham). Ja, lee Du kun, min gode Greve. Der er allerede lavet nogle Ænder for Dig og din Ven, og jeg haaber, de vil blive ligesaa forslugne som Lucullus's Karper. Lave Andemad af en Kammerjunker — nu har jeg hørt det med! (Gaar hurtigt ud tilvenstre).

Femte Scene.

Comtesse Ribbe og Frøken Eyben komme hurtigt ind fra Terrassen.

Comtesse Ribbe. Øieblikket er gunstigt — Dron-

ningen er i Haven — fortæl! Jeg staar som paa Naale.

Frøken Eyben. Min Nysgjerrighed er ikke mindre end deres, Comtesse, (ironisk) og De er den Yngste, De maa tale først. Hvorfor tog Enkedronningen bort strax efter Taflet?

Comtesse Ribbe. De gjætter det ikke? Oberst Køller har underrettet os om, at man muligviis faar et Besøg her idag, som baade vil overraske og forfærde vore to Parvenuer.

Frøken Eyben. Allerede idag?

Comtesse Ribbe. Ja; og da Slotsvagten kun udgjør fem og tyve Mand —

Frøken Eyben. Min Gud, saa er der jo ogsaa Fare for os!

Comtesse Ribbe. Jeg frygter ikke; min Dronning har paalagt mig at blive, og jeg bliver. Jeg skal med Blik og Mine saaledes imponere disse Karle, at de skal blive mig tyve Skridt fra Livet.

Frøken Eyben (afsides). Det vil jeg tro. (Høit). Og har De ellers Intet at sige mig?

Comtesse Ribbe. De har for deres Broder ønsket et Officerspatent ved Arveprindsens Regiment — her er det, — Fredensborg betaler de Tjenester, der vises det, contant. (Giver hende Patentet).

Frøken Eyben. Jeg beder Dem bringe Fredensborg min Tak.

Comtesse Ribbe. Den skal blive bragt; men nu er Touren til mig at spørge.

Frøken Eyben. Spørg — og jeg skal svare.

Comtesse Ribbe. De har lovet at efterspore, hvem den Camilla er, som dette Hofs Lovelace nu sværmer for — hvad har De erfaret?

Frøken Eyben. De interesserer Dem altsaa endnu for Greven?

Comtesse Ribbe. Jeg hader ham!

Frøken Eyben. Virkelig?

Comtesse Ribbe. Jeg hader Alle her, og hun, som gav mig Magdelones Rolle, ikke mindst.

Frøken Eyben. Hun gav jo mig Pernilles.

Comtesse Ribbe. Pernille passer for Dem, min Kjære! men Magdelone ikke for mig; men den Comedie skal der ikke blive Noget af! — Dog det var ikke derom vi skulde tale. Hvem er Camilla? Hvem er Camilla? „that is' the qvæstion."

Frøken Eyben. Oberst Koller vil nok opdage det; De har sat en saa smuk Priis paa Opdagelsen, at han vil gaa i Ilden for at erfare det; og med mindre —

Brandt (udenfor tilhøire). Hans Majestæt sover og Ingen maa forstyrre ham.

Frøken Eyben og Comtesse Ribbe (paa eengang). Grev Brandt!

Frøken Eyben (ondskabsfuld). Han vil kunne sige Dem, hvem Camilla er. (Grev Brandt kommer ind). Ah, Hr. Greve, De kommer, som De var kaldet.

Sjette Scene.

De Forrige. Grev Brandt.

Brandt. Det kalder jeg Lykke! At komme som kaldet til to saa elskværdige Damer —

Frøken Eyben. Og hvoraf den ene ovenikjøbet brænder af Længsel —

Brandt. Nei virkelig?

Frøken Eyben. Efter at kjende —

Comtesse Ribbe (sagte til Eyben). Men saa ti dog!

Brandt (træder imellem dem). Hvem?

Frøken Eyben. En vis Camilla —

Brandt (til Comtessen). Om jeg kjender Camilla? (Kysser hendes Haand). Jeg vover endog at kalde hende min meest trofaste Veninde ved det meest troløse af alle Hoffer.

Comtesse Ribbe (afsides). O, hvor han kan tale!

Brandt (sagte til Frøken Eyben). De har forraadt mig, jeg veed det; men ikke et Ord om hende, som jeg ikke mere tænker paa.

Frøken Eyben (sagte). Er det sandt, Enevold!

Brandt (sagte). Hvor kan De tvivle! (Høit, idet han fixerer dem begge). Men paa min Ære, her kan jeg med Sandhed sige, og ovenikjøbet fuldkommen i Mythologiens Aand, at jeg staar som Hercules paa Skilleveien.

Comtesse Ribbe. Siig hellere, at De staar som en Antæus — for De er rigtignok det største Uhyre af en Søn, Jorden nogensinde har frembragt.

Brandt. Min Gud! De vil da ikke qvæle mig, som Hercules qvalte ham.

Comtesse Ribbe. De fortjente rigtignok ikke bedre.

Frøken Eyben. Og hvis Comtessen ikke qvæler Dem, gjør jeg det.

Brandt. Aa, mine Damer, gjør det Begge; i deres Arme maa det være sødt at dø!

Frøken Eyben (sagte). I deres Nærhed er det tungt at leve.

Brandt (sagte). De er da ikke skinsyg paa Antiqviteter.

Frøken Eyben (leende). Nei.

Comtesse Ribbe (afsides). Nu hvisker han ved Gud med det gamle Menneske; jeg tror han gjør Cour til Alverden, den — Jupiter.

Brandt (høit til Comtesse Ribbe). Det er forøvrigt smukt af Dem, Comtesse, at De endelig har besluttet Dem til at træde ud af det stille, kjedelige Liv paa Fredensborg.

Comtesse Ribbe (spids). Og hvorfor er det smukt?

Brandt. Fordi Skjønheden er ligesom en Balsom, der ikke har nogen Bellugt, naar den ikke træder frem for Verdens Øine.

Comtesse Ribbe (afsides). Nei, han er magelos! Det gjør mig næsten ondt for det Uhyre.

Frøken Eyben (afsides). Han gjør Nar af hende.

Brandt (til Frøken Eyben). Ikke et Blik, ikke et Smil? Frøken, tillad mig at sige Dem, at De er utaalelig idag.

Frøken Eyben. Hvad er vel et Blik eller et Smiil for Dem!

Brandt (fixerende dem Begge). Hvad det er? Et Blik — er en Straale af Forstanden, et Smiil — en Fold paa Kinden; men et Smil og et Blik i Forening er Hjertets tause, overtalende Sprog.

Comtesse Ribbe (afsides). Han gjør Nar af hende.

Frøken Eyben. Og dette Sprog tror De formodenlig at være en Mester i?

Brandt (som før). Jeg? Nei, mine Damer, det er kun Qvinden, der paa eengang formaar at tale baade til den jordiske og den himmelske Deel af den menneskelige Natur.

Frøken Eyben (afsides). Og ham skal jeg forraade! Men han bedrager mig dog!

Brandt (byder dem hver en Arm). Deres Arm, mine Damer. (Begge staa ubestemt og urolige). Er De bange for mig.

Frøken Eyben. Nei, men De burde være bange for os.

Brandt. Bange? Det er et Ord, som for mit Vedkommende gjerne kunde slettes ud af Sproget; men da det nu engang er der, siger jeg: jeg er kun bange for at være bange.

Comtesse Ribbe. Ah, charmant!

(Giver ham sin Arm).

Frøken Eyben (idet Brandt vil gaa med dem). Apropos, Hr. Greve! De saa jo Brambillas sidste Fyrværkeri i Rosenborg Have?

Brandt (atter fixerende dem Begge). Nei — ærlig

talt — jeg havde mine Øine anderswo, som min Ven Struensee pleier at sige.

Froken Eyben (med Eftertryk). Det var Skade, for der var en Jupiter med sine Drabanter. Drabanterne gik op i Røg, men Jupiter blev ved at lyse.

Brandt (let). Det var heldigt for Jupiter.

Comtesse Ribbe (med Eftertryk). Men uheldigt for Drabanterne.

Brandt. Nei, — det har formodenlig været nogle daarlige Drabanter.

Comtesse Ribbe. De mener altsaa, at Brambilla er bedre Linedandser end Fyrværker?

Brandt. Ja — naar han ikke falder ned.

Froken Eyben (med Betoning). Det gjælder om at holde Balancen.

Brandt. Ja, Balancen — det er Hovedsagen.

Comtesse Ribbe. Det troede jeg virkelig, De havde glemt!

Brandt (seer forundret paa dem Begge). Jeg? Deri tager De feil. Jeg har aldrig tænkt mere derpaa end netop i dette Øieblik.

(Gaar ud paa Terrassen og ned ad Trappen).

Syvende Scene.

Struensee kommer fra Venstre, fulgt af Ernest.

Struensee. Hvad Du fortæller, min kjære Ernest, forurolliger mig. Jeg har været aldeles uvidende om, at man forholder de stakkels Søfolk deres Hyre, og der skal, om muligt, raades Bod derpaa endnu idag.

Ernest. Men sæt nu, Hr. Greve — sæt nu, at de kom herud allerede imorgen, ja maaskee endnu idag.

Struensee (urolig). Ja, Du har Ret; man maa være forberedt paa Alt. Vagten her udgjør kun fem og tyve Mand; det øvrige Mandskab er indqvarteret i Vedbæk — ah, det træffer sig heldigt. (Gaar til Bordet og

skriver; efter at have skrevet). Tag en af de bedste Heste, rid uopholdelig til Vedbæk med denne Ordre til Falkenskjolds Dragoner, at de sadle op og følge Dig tilbage i strakt Carriere.

Ernest. Ja, Hr. Greve. (Vil gaa).

Struensee. Et Ord endnu. Du er mig jo tro og hengiven, ikke sandt?

Ernest. Med Liv og Blod.

Struensee. Fragt mig saa med det samme et hurtigseilende Fartøi dernede, som paa det første Vink kan være klart at seile.

Ernest (ivrig). O ja, Herre, flygt, flygt! — idetmindste til Uveiret har lagt sig.

Struensee (forlegen). Min kjære Ernest, hvem siger, at jeg tænker paa at flygte? Men Dronningens Liv kan blive truet ligesaavel som mit, og det er min Pligt at vaage over hende og Kongen. Skynd Dig derfor, min Dreng, skynd Dig; hvert Minut kan blive kostbart.

Ernest. Jeg flyver Herre! (Ier ud).

Ottende Scene.

Struensee alene; derpaa Caroline Mathilde.

Struensee (gaar urolig frem og tilbage). Det er første Gang jeg med fuld Sandhed kan sige, at jeg selv ikke veed, hvad jeg vil. Den engelske Gesandt maa have opdaget Noget; han, som ellers er saa kold og tilbageholden mod mig, opfordrede mig igaar i de varmeste og meest veltalende Udtryk til at forlade Landet; og endnu for faa Øieblikke siden advarede atter Grev Rantzau mig. Saaledes er det altsaa! Det er ikke nok med at man mistænkeliggjør de meest heldbringende Foranstaltninger og river Det ned, som jeg med utrættelig Flid bygger op — man hidser ogsaa Matroserne, Kjærnen af Landets Forsvar paa mig — Ah, Dronningen!

Caroline Mathilde (kommer hurtig fra Terrassen). Hvad er der hændet, Grev Struensee? Jeg saa Dem i Samtale med Ernest, De blev alvorlig og urolig og ilede herop, uden at hilse den franske Gesandt, Marquis de Blossét, som netop kom Dem imøde. — Hvad er der hændet?

Struensee (fattet). Intet, Deres Majestæt, uden at min Hengivenhed for Dem og dette utaknemmelige Land paadrager mig saa mange Fjender, at jeg enten maa forlade det og Dem — eller bukke under for deres Forfølgelser.

Caroline Mathilde. Og hvem skulde vove at forfølge den, som Kongen og jeg beskytter og ærer?

Struensee. Og derom spørger Deres Majestæt, som i den korte Tid, De har deelt Thronen med en Olding paa nogle og tyve Aar, allerede har gjort saa bittre Erfaringer? Derom spørger De, som har seet saa mange af Deres smukkeste og ædleste Handlinger miskjendte og spottede?

Caroline Mathilde (med Varme). Og har da dette nogensinde hindret mig i at elske det Gode og føle Afsky for det Slette? Har jeg tabt Modet, naar Had og Underfundighed omspændte mig med deres Ænker eller Bagvadskelsen besudlede mig med sin urene Aande? Tror De da ikke at jeg, trods min Livslyst og Munterhed, daglig føler, at man hellere saa Englands kongelige Datter ude af Landet end paa Landets Throne? Men frygt ikke, Hr. Greve, saalænge Kongen og jeg beskytter den Mand, vi agter og skylder Tak, skal Ingen ustraffet vove at true eller forfølge ham; og paa Kongens, som paa mit Venskab har De et retfærdigt Krav.

Struensee. Ak, Deres Majestæt, Venskabet kan ikke bygge op, hvad Hadet river ned.

Caroline Mathilde. Tal ikke saaledes, Hr. Greve! Venskabet slaar dybe Rødder i hæderlige Hjerter; det er kun de Slette, der benegte dets Tilværelse, fordi

de ikke kunne fatte dets Værd. — De vil dog vel ikke bringe mig til at tro, at De har tabt Troen paa det?

Struensee. Nei, Deres Majestæt, min Tro paa det har aldrig været stærkere end i dette Øieblik; men netop derfor er det min Pligt, at jeg, truet som jeg er, ikke styrter dem i Fordærvelse, der har bearet mig med deres Venskab.

Caroline Mathilde (stolt). Og hvem truer Dem? hvem?

Struensee. De, der betragte ethvert Fremskridt til det Bedre, som et formasteligt Indgreb i deres nedarvede Rettigheder; de, der have skaltet og valtet med Statens Indtægter og med umættelig Graadighed udsuget Folket; de, der have traadt Loven under Fødder og solgt Retfærdigheden til den Høistbydende, og endelig de, der endnu ikke ere mægtige nok til at træde aabenlyst frem, men kunne blive almægtige ved deres hemmelige Ænker og deres Indflydelse paa dem, der tror sig forurettede.

Caroline Mathilde. Og føler De da ikke i Deres Bevidsthed, som jeg i min, Styrke nok til at byde denne Hydra Spidsen? Har ikke vor Sjæl den mægtige Evne, at vi indeni os selv kunne hente den Kraft vi behøve til at gjennemføre Det, vi anse tjenligt til Andres Lykke? Skal jeg, en Qvinde — mere fremmed for dette Folk, end De, lære Dem, hvad en Mand bør gjøre, der er sig bevidst, at det, han gjør, er vel gjort!

Struensee. Deres Majestæt, jeg har hidindtil havt denne Bevidsthed og den har loftet min Aand og styrket min Tanke. Men naar man Tag ud og Dag ind seer sine bedste Handlinger stemplede som Daarskaber; naar man fra alle Sider oplofter Ramaskrig, hvor man havde ventet at høre Glædesskrig, og naar jeg betænker, at mine Handlinger lægges min ophøiede Dronning til Last, og at De maa bære deres Deel af Hadet, saa vakler mit Mod og jeg føler, at det er min uafviselige Pligt at forlade Dem.

Caroline Mathilde. Og denne Tanke har De blot et eneste Øieblik kunnet give Rum i deres Sjæl? De er en Mand, og De formaar ikke at lide? De vil unddrage Dem Sorgernes Byrde og læsse dem med hele deres tunge Vægt over paa en Qvinde, der vil staa ene og hjælpeløs uden Dem — kun støttet af en Skygge, et Navn, som mine Fjender snart ville betjene sig af imod mig? — Grev Struensee! Dersom De endnu engang gjentager, hvad De idag har sagt, vil De synke ligesaa dybt i min Agtelse, som De hidindtil har staaet høit i den. Jeg ærer deres Kundskaber, deres Klogskab, deres utrættelige Virksomhed; men hvad jeg skatter høit hos en Mand, er et fast Mod og en urokkelig Villie, og Manglen af disse Egenskaber udsletter i mine Øine mange Fortrin. Gaa derfor, som jeg, freidigt Faren imøde, og seer De mig skjælve eller vige tilbage for den, da er det ikke fordi jeg er feig, men fordi Qvinden, naar hun taber Troen paa Andre, let kan blive saa ulykkelig, at hun taber Troen paa sig selv.

Struensee. Deres Majestæt, fra idag skal ikke et Ord mere om mine Bekymringer komme over mine Læber. De virkelige Sorger have deres egen Røst, og den har talt til mig i Sandhedens og Overbeviisningens hellige Sprog. — Skee hvad der vil — jeg bliver, — bliver, til Deres Majestæt befaler mig at gaa.

Caroline Mathilde. Og De skal blive saalænge Caroline Mathilde kan sige: my house is my castle! (Munter). Naa, lad os nu ikke tænke mere derpaa. Man siger, Solen fordeler Skyerne, som Maanen driver foran sig. Nu vel, jeg skal være deres Sol, driv De Skyerne foran Dem — jeg skal nok vide at tilintetgjøre dem. Livet er saa smukt og Ungdommen er Livets Vaar, som forjetter os Sommerens Glæder. Lad os da nyde Livet, tage os Sorgerne let — eller ryste dem af os — og krandse vor Tinding med Glædens Roser.

Niende Scene.

De Forrige. Sophie Livernet styrter ind fra Terrassen og kaster sig for Dronningens Fødder.

Sophie. O, Deres Majestæt, frels Dem, frels Dem!

Caroline Mathilde (reiser hende op). Hvad fattes Dem, mit Barn?

Sophie. O, Deres Majestæt, af Nysgjerrighed og af — Uro besteg jeg det lille Taarn, som vender ud mod Veien til Kjøbenhavn, og der saae jeg en bølgende Skare Mennesker nærme sig Slottet.

Struensee (med et Udraab). Det er dem!

Caroline Mathilde (vender sig hurtig mod Struensee). Hvem?

(Struensee tier).

Sophie. Matroserne, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde (forbauset). Matroserne. (Gaar over tilvenstre).

Sophie (til Struensee). O, jeg var saa vis paa, at Ernest havde sagt Deres Excellence Alt, (til Dronningen) og jeg vil aldrig kunne tilgive mig selv, at jeg ikke strax fortalte Deres Majestæt hvad jeg vidste.

Caroline Mathilde. Hvad vidste De da, mit stakkels Barn?

Sophie. At man har ophidset Matroserne og forholdt dem deres Hyre, og at de har truet med, selv at gaa til Kongen.

Caroline Mathilde (til Struensee). Det var altsaa det, Ernest fortalte Dem før?

Struensee. Ja, Deres Majestæt, og jeg har sendt ham som Stafet efter Falkenskjolds Dragoner.

Caroline Mathilde. De tænker altsaa paa at bruge Magt?

Struensee. Jeg tænker kun paa, at forsvare Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. Hvem har Commandoen over Vagten idag?

Struensee (mørk). Oberst Koller.

Caroline Mathilde. Den Mand er mig modbydelig. Kan man stole paa ham?

Struensee. Jeg haaber det.

(Man hører Matrosernes Sang først noget borte, saa nærmere og nærmere).

Sophie (angst). De komme!

Caroline Mathilde. Frygt ikke mit Barn! (Med et Blik paa Struensee). Enten er man Dronning af Danmark eller man er det ikke!

Tiende Scene.

De Forrige. Kammerjunker Ollenborg. Strax derpaa Grev Rantzau. Generalinde Gøhler. Grev Brandt. Frøken Eyben. Comtesse Ribbe. Til Slutning Oberst Koller.

Ollenborg. Deres Majestæt, jeg kommer for pligtskyldigst at melde, at man er i Begreb med at storme Slottet.

(Her komme de Øvrige).

Caroline Mathilde (smilende). Saa maa De slaa Stormen tilbage, Hr. Kammerjunker.

Rantzau. Deres Majestæt har formodenlig allerede hørt —

Caroline Mathilde (afbrydende ham). Ja, Hr. Greve, jeg har hørt, at man hidser vore brave Matroser paa os, som man hidser et Kobbel Hunde paa det kongelige Daadyr.

Rantzau (sætter sin Hat paa og trækker sin Kaarde). Jeg venter Deres Majestæts Befalinger.

(Brandt og Ollenborg trække ligeledes deres Kaarder).

Caroline Mathilde. Vent! Vi vil høre, hvad de ville og hvorover de klage. Hvem af Dem, mine Herrer, vil gaa ned og tale med dem?

Brandt (træder hurtig frem). Jeg, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. Ah, Grev Brandt! (Til Rantzau). Ja, han har Mod.

Rantzau. Det har han.

Struensee (ved Vinduet). De sprænge Gitterporten.

Comtesse Ribbe (sagte til Brandt). O bliv!

Frøken Eyben (ligeledes). Det gjælder Livet!

Brandt (fixerende dem Begge). Ei ei! Hvoraf veed De det?

Koller (kommer ind med dragen Kaarde). Deres Majestæt! Matroserne har sprængt Gitterporten og trænge sig hen over Broen mod Terrassen, hvor jeg har opstillet mine Folk.

Caroline Mathilde (spottende). Og De har ikke engang søgt at forhindre det?

Koller. Det var umuligt at holde vor Stilling der, Deres Majestæt; derimod ville vi forsvare Opgangen til Terrassen til vor sidste Bloddraabe. Tillader De, at jeg skyder det Pak ned?

Comtesse Ribbe (ivrig). Naturellement! Man maa skyde det Pak ned.

Caroline Mathilde (stolt). Hvad behager? Jeg tror man tillader sig at give Raad her, og tilmed Raad, som, hvis jeg fulgte dem, vilde sætte en udslettelig Plet paa Kongens og min Ære? (Til Comtessen). Ja, det forekommer mig endog, at De ikke er langtfra at tage Commandoen?

Comtesse Ribbe (undskyldende). Tilgiv, Deres Majestæt. Faren og Frygten —

Caroline Mathilde. Ti! (Til Herrerne). Kaarden i Skeden, mine Herrer! Vee den, som vover at bruge Vaaben mod Landets egne Børn! (Til Struensee). Deres Haand, Greve!

Struensee. Hvad har Deres Majestæt ifinde?

Caroline Mathilde. Det skal De strax erfare.

Generalinden. O, Deres Majestæt, betænk —

Caroline Mathilde. Hvad er her at betænke? Man vil see Kongen, og da Kongen er svag og lidende, skal man idetmindste see Dronningen.

Rantzau (til Generalinden). En sand Heltesjæl!

Generalinden. En sand Dronning!

(Dronningen gaar op imod Terrassen med Struensee).

Peter Nielsen (udenfor). Kongen leve!

Matroserne. Hurra!

Jens Tommersvend (udenfor). Ned med Struensee og Brandt.

Flere Stemmer (udenfor). Ned med dem!

Caroline Mathilde (standser pludselig, seer paa Struensee, som har sluppet hendes Haand, og siger derpaa med fast Stemme til Grev Rantzau). Deres Haand, Hr. Greve!

Rantzau (byder hende den). Deres Majestæt, jeg beundrer Dem!

Brandt (idet Dronningen gaar op imod Terrassen med Rantzau; til Struensee). Man raaber: ned med Struensee og Brandt — lad os da gaa ned til dem.

Struensee. Raser Du!

Brandt. Nei, paa min Ære, om jeg gjør; jeg nærer ikke Spor af Frygt for disse Sølover.

(Caroline Mathilde og Grev Rantzau, fulgt af Generalinde Gøhler og Sophie, er imidlertid kommet ud paa Terrassen).

Alle Matroserne (udenfor). Dronningen leve!

Flere Stemmer (udenfor). Ned med Struensee og Brandt.

(Dronningen farer tilbage; hun er bleg og urolig; Generalinden og Sophie nærme sig hende deeltagende; Grev Rantzau bliver roligt staaende paa Terrassen med korslagte Arme).

Cathrine (udenfor). Hold Mund, siger jeg! Kongen leve!

Matroserne (udenfor). Ja, Kongen leve!

Cathrine (udenfor). Og saa tre danske Hurraer!

Matroserne (udenfor). Hurra! Hurra! Hurra!

Caroline Mathilde (til Struensee). Hører De, Greve, det er Kongen, disse Folk vil see —

Struensee. Og mig vil de dræbe. Nu vel, Deres Majestæt, jeg er beredt til at døe —

(Vender sig og vil gaa).

Caroline Mathilde (standser ham). Nei — bliv!

Comtesse Ribbe (sagte til Eyben). Hvor det er rørende.

Koller (sagte, idet han gaar mellem Ribbe og Eyben). Pas paa, Rantzau spolerer os det Hele.

Rantzau (gaar rask fra Terrassen og hen til Dronningen). Deres Majestæt, disse Folk ere enten vildledte eller forurettede — eller maaskee begge Dele. Tillader De, at jeg gaar ned og taler med dem.

Caroline Mathilde. Men min Gud, De udsætter Dem jo for —

Rantzau. Hvad jeg end udsætter mig for, Deres Majestæt, gjør jeg kun min Pligt som Adelsmand og gammel Soldat; (Med et Blik paa Struensee) og i Farens Stund er det os, Thronens Støtter, som skal vise dem Veien, der ville efterligne os.

Caroline Mathilde. Saa gaa, Hr. Greve, og Gud være med Dem! — Men ikke alene — jeg tillader det ikke; — maaskee Grev Brandt —

Brandt. Tak, Deres Majestæt, jeg er rede — med mindre Hr. Kammerjunkeren fordrer at gaa i mit Sted.

Ollenborg (besippet). Jeg — nei, jeg siger Tak! Hvem skulde saa heroppe forsvare Dronningen!

Brandt. Deri har De Ret. (Til Rantzau). Deres Excellence tillader altsaa at jeg følger Dem?

Rantzau. Med modige Mænd følger jeg gjerne. (Gaar med Grev Brandt ud paa Terrassen og ned i Haven).

Generalinden (idet hun seer efter Brandt; sagte til Sophie). Han leger med Faren som han leger med Qvinden.

Struensee (til Dronningen). Disse Folk ønsker jo at see Kongen — de skal faa ham at see.

(Vender sig for at gaa ud tilhøire).

Stemmer (udenfor). Ned med Grev Brandt!

Alle. O, min Gud!

Cathrine (udenfor). Stille, siger jeg!

(Struensee bliver et Øieblik tvivlraadig staaende, men iler derpaa ud tilhøire. Generalinden iler op mod Terrassen).

Comtesse Ribbe (heftig). O, det er skammeligt! Det er Hans Excellences og ikke Grev Brandts Pligt at stille dem tilfreds, der er utilfredse med hans Regimente.

Frøken Eyben. Ja, Deres Majestæt, det er Hans Excellences Pligt —

Caroline Mathilde (til de to Damer). Jeg tror tilforladelig De tillader Dem at gjøre Bemærkninger ikke blot i Dronningens-Nærværelse, men endog directe til hende! (Til Eyben). Behag at begive Dem til deres Værelse.

(Frøken Eyben gaar op imod Døren tilvenstre).

Koller (sagte til hende, idet hun gaar). Uforsigtige!

Caroline Mathilde. Og De, Comtesse, har idag oplevet en Nyhed, som De vist føler en uimodstaaelig Trang til, strax at meddele Deres høie Beskytterinde. Forlad os!

(Vender hende Ryggen, gaar hen imod Sophie og fører hende med sig op imod Baggrunden).

Koller (sagte til Ribbe). De elsker ham endnu, Comtesse.

Comtesse Ribbe (sagte). Og De veed formodenlig endnu ikke, hvem Camilla er? Det har virkelig lange Udsigter med os To, Hr. Oberst. —

(Gaar over tilvenstre).

Generalinden (sagte til Dronningen). Vær rolig, Alt gaar godt.

Caroline Mathilde (vender sig, og da hun seer, at de to Damer endnu ikke er gaaet, siger hun). Mine Herrer, behag at ledsage Damerne; de synes at trænge mere til Beskyttelse, end vi.

Køller. Men, Deres Majestæt, mine Folk —

Caroline Mathilde. Vær ubekymret, Hr. Oberst, jeg tager selv Commandoen, hvis det behøves. (Køller og Ollenborg gaar ud tilvenstre med Damerne). Jeg tror hverken denne Mand eller disse Qvinder!

Generalinden. Grev Rantzau.

Caroline Mathilde (gaar frem i Forgrunden). Gud være lovet!

Ellevte Scene.

Generalinden. Rantzau. Caroline Mathilde. Sophie Livernet. Senere Struensee.

Rantzau. Deres Majestæt, min Formodning var rigtig; det er Hunger og Fortvivlelse, som driver disse Mennesker herud. Men det faldt Grev Brandt og mig lettere, end jeg havde troet, at overbevise dem om, at baade Kongen og Deres Majestæt var uvidende om den Nederdrægtighed, hvormed man har behandlet dem. En gammel Somand og et energisk Fruentimmer synes at være deres Førere, og de forlange, at en Deputation maa komme herop for at tale med Kongen. Det er især Fruentimmeret, som med stor Bestemthed fordrer det, og ikke vil lade sig afvise af Nogetsomhelst.

Sophie (afsides). Det er Cathrine!

Struensee (som under Rantzaus sidste Replik er kommet ind tilhøire). Hans Majestæt sidder fuldt paaklædt i sin Stol og venter Deputationen med en besynderlig Utaalmodighed.

Caroline Mathilde (til Rantzau). Saa lad dem komme, Hr. Greve.

Rantzau (gaar ud paa Terrassen og taler ned). Behag at føre Deputationen herop, Hr. Greve.

(Hurraraab nedenfor).

Caroline Mathilde (til Struensee). Tror De ogsaa, at Kongen er istand til at tale med dem?

Struensee (dæmpet). Ja, Deres Majestæt, han er endog temmelig oprømt. Da jeg kom ind, lo han og sagde: „De brøler godt derude, og der er raske Gutter iblandt dem, det kan jeg høre; men der er en Stemme imellem, som jeg synes at kjende og som jeg ikke har hørt i lang Tid."

Caroline Mathilde (dæmpet). Og paa den Fare, han og jeg er udsat for, tænkte han ikke!

Struensee (dæmpet). Deres Majestæt veed, at hans Tanke er flovet.

(Grev Brandt fører Cathrine, Peter Nielsen og Ole Skeie ind paa Terrassen).

Brandt. Denne Vei, Mutter, denne Vei!

(Dronningen gaar over tilvenstre).

Cathrine. Mange Tak! (Til Nielsen og Ole Skeie). Gaa kun ind og vær ikke bange. (Nielsen og Ole Skeie gaar ind og bliver staaende tilhøire). Lad mig nu see, I er rolig og stille dernede — ellers faar I med mig at bestille; hører I?

Matroserne (nedenfor, leende). Ja vel!

Cathrine (trækker Portieren for og kommer frem). See saa — saavidt kom vi da. (Sagte til Brandt). Naa, hvor er saa Doctoren eller Ministeren, hvad han nu er?

Brandt (peger paa Struensee). Her er han, Mutter.

Cathrine (rækker ham Haanden, sagte). God Dag, Doctor! De er en flink Fyr. Tak for det, De veed nok. (Struensee betragter hende opmærksomt). I kjender jo nok, Cathrine, veed jeg.

Struensee (med et dæmpet Udraab). Cathrine — Ah, nu begriber jeg —

Cathrine (sagte til Struensee). Vær kun ganske rolig, De skal ingen Fortræd have for min Skyld. (Til Rantzau, neiende). Naa, hvor er saa Dronningen? Vi maa da nok see lidt paa hende, hvad?

Rantzau (fører smilende Dronningen frem). Hendes Majestæt er her.

Cathrine (slaar Hænderne sammen). Ih, Du min Gud og Skaber, hun er jo yndig! (Neier). Men saa see dog paa hende, Peter Nielsen, og Du, Ole Skeie, (neier igjen). hun er saamænd nok værd at see paa! (Sagte til Struensee). Saa kjøn har jeg aldrig været.

Caroline Mathilde. Peter Nielsen! Du her!

Nielsen. Ja, Deres Naade, Cathrine og jeg gik med; vi havde Begge en lille Gjæld at klare, og den har vi nu saa omtrent betalt.

Caroline Mathilde (streng). Det forstaar jeg ikke; men det gjør mig ondt at see Dig gjøre fælles Sag med dem, der trænge ind i Slottet med Vold.

Nielsen. Vi har kun gjort fælles Sag med dem for at forhindre Vold, Deres Naade.

Cathrine. Ja, naturligviis, Deres Naade. (Neier igjen). Havde vi ikke været med, havde de Galninger dernede nu staaet her, hvor vi staar; for der er saamænd Nok, som hidser dem op til at gjøre det, som galt er.

Rantzau og Brandt. Det er sandt.

Cathrine. Ja, hvad jeg siger, pleier at være sandt, Deres Naade; (neier igjen) men de har Respect for Cathrine, for jeg kan tumle dem og det kan Peter Nielsen med, og vi To, han og jeg, vi glemme aldrig dem, der har gjort os godt.

Caroline Mathilde. Ja, nu forstaar jeg Dem, og det er smukt handlet af dem.

Struensee. De kan sige Matroserne, at imorgen den Dag skal de faa deres fulde Hyre betalt.

Caroline Mathilde. Og før de forlade Hirschholm skal der udbetales dem to Daler hver af min private Kasse.

Cathrine (neier igjen). Gud velsigne Deres Naade for det — saa sulte de ikke ihjel inat. Men — saa var det Kongen, — ja, for vi tør ikke komme ned igjen til de Andre, før vi har seet og talt med ham.

Sophie (sagte). Den gode Cathrine.

Struensee. Kongen skal baade De og Matroserne faa at see. Siig dem blot, at de gaar om til den nordre Fløi af Slottet.

Cathrine (vender sig til Ole Skeie). Hører Du, Ole Skeie, gaa ned og siig dine Kammerater det. Naa, hvad staar Du der og maaber for og dreier paa Hatten? Gjør en pæn Reverents for Hendes Naade og gaa saa ned og før dem om mod Nord. Du har da ikke i din Befippelse glemt hvor Nord og Syd er?

Ole Skeie. Nei, men jeg har en Benauelse akkurat som om jeg var sosyg.

(Gjør et Skrabud og vil gaa).

Brandt (leende). Men saa tak dog Dronningen, Ole?

Ole Skeie (standser). Takke hende? Jeg vil gjøre det, som bedre er — (gaar rask hen til Dronningen, kaster sig paa Knæ, kysser sin Haand og berører derpaa Dronningens Kjole med den). — jeg vil bede Gud velsigne hende!

(Springer op og løber ud).

(En lille Pause).

Cathrine (bedende). Ja, — maa vi saa komme ind og hilse paa — paa Kong Christian.

Struensee. Vær saa god at følge mig.

(Gaar foran ind tilhøire, fulgt af Nielsen).

Cathrine (idet hun følger dem og derved kommer forbi Sophie, sagte). Hvad sa'e jeg? —

(Gaar ud. Sophie gaar over tilvenstre).

Caroline Mathilde (efter en lille Pause, tankefuld). Aldrig har jeg hverken som Prinsesse eller Dronning modtaget en saa hjertelig og ærlig Hyldest, som af denne simple Matros. (Til Brandt). Men hvem er denne Cathrine og hvad har hun Struensee at takke for?

Brandt (lidt forlegen). Jeg kjender hende ikke, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde (gaar over til Grev Rantzau). Og heller ikke De, Hr. Greve?

Rantzau. Jo, Deres Majestæt, jeg tror at kjende hende.

Sophie (sagte til Rantzau). O, Hr. Greve, hvad gjør De!

Rantzau (sagte). Vær rolig, mit Barn!

Caroline Mathilde (utaalmodig). Nu?

Generalinden. Men saa tal dog, Hr. Greve!

Rantzau. Det er en af disse Qvinder, der aldrig glemme dem, de har holdt af, skjøndt de selv føle sig foragtede og glemte.

Sophie (sagte til Greven). Tak! Tak!

Caroline Mathilde. Og jeg siger Dem, Hr. Greve, at jeg føler en forunderlig Interesse for hende, og at jeg —

(Rungende Hurraraab fra Høire).

Brandt (gaar op imod Døren tilhøire og aabner den). Kongen er gaaet ud paa Altanen.

Caroline Mathilde (gaar op i Mellemgrunden og seer ud). Ja, og hun og Peter Nielsen staa ved hans Side. (Kommer atter frem i Forgrunden). Nu kommer de tilbage.

(Struensee, Cathrine og Peter Nielsen kommer ind).

Cathrine (tørrer sine Øine). Aa, min Gud, min Gud, denne Dag glemmer jeg aldrig.

Caroline Mathilde. Er De nu tilfreds? Nu har De baade seet og talt med Kongen.

Cathrine. Jeg har seet og talt med ham — (sagte) for sidste Gang.

(Bliver staaende og seer ind i Kongens Cabinet).

Caroline Mathilde. Og Du, Peter Nielsen, hvad siger Du?

Nielsen (glad). Jeg har kysset hans Haand!

Caroline Mathilde. Du har engang frelst hans Liv, det glemmer hverken han eller jeg. (Rækker ham Haanden). Vil Du ikke ogsaa kysse min?

Nielsen (tørrer sig om Munden med Trøieærmet). Hellere end gjerne, Deres Naade.

(Kysser hendes Haand og trækker sig derpaa bukkende op imod Baggrunden).

Struensee (til Cathrine). Og De, som er modig nok til at holde Styr paa disse vilde Mennesker, har De Intet at bede om?

Cathrine (sagte til Struensee). Jo — jo, jeg har en Bøn: Vær god og kjærlig mod ham derinde!

Struensee. Det skal jeg. (Cathrine vender sig for at gaa. Til Peter Nielsen). Og er der ellers Intet, De ønsker?

Nielsen (standser). Aa jo! Maa jeg vise Deres Naade for mine Gutter?

Caroline Mathilde (smilende). Skal jeg atter vise mig?

Cathrine (bønlig). Aa ja, viis Dem, Deres Naade.

Caroline Mathilde (til Cathrine). Gjerne; men sig mig først, hvem er De egentlig?

Cathrine (forlegen). Jeg? — jeg — er en af disse vildsomme Svaler, der kun viser sig i Skibets Kjølvand, naar der er Storm ivente og naar Stormen er forbi. Og der var Storm ivente, Deres Naade;

(neier) men nu er er den forbi. — Ja, træk saa Gardinet fra, Peter Nielsen, at Folkene kan see os.

(Nielsen trækker Portieren tilside; man seer Terrasserne besat med Matroser).

Nielsen. Gud bevare Dronningen!

Alle (ude og inde). Gud bevare Dronningen!

(Idet Rantzau siger: Gud bevare Dronningen! lægger han sin Haand paa Struensees Skulder, denne vender sig, og de betragte hinanden med Alvor).

Fjerde Act.

(Sal paa Frederiksberg Slot. Dør i Baggrunden og Dør tilhøire og venstre).

Første Scene.

Generalinden og Caroline Mathilde sidde ved et Bord tilvenstre ifærd med at ordne adskillige Smaating. Sophie Livernet sidder ved Dronningens Fod med en Cither. Struensee sidder ved et Bord tilhøire og ordner nogle Papirer.

Sophie (synger Romancen „Liden Gunver" af Ewald*).

Caroline Mathilde (efter Sangen). Der gaar en forunderlig Veemod gjennem Alt, hvad jeg har hørt og læst af denne unge Digter. Man bliver jo ordenlig ilde tilmode over den Havmand.

Struensee (som for sig selv). Er det tilfældig eller forsætlig, at Ewald har sendt Dronningen netop denne Romance?

Generalinden. Men Ewalds Muse kan ogsaa være munter, og efter hvad jeg har hørt sige, arbeider han i denne Tid paa et Lystspil, som han vil kalde „Pebersvendene".

Caroline Mathilde. Det var en morsom Titel — den kan Greverne Struensee og Brandt tage sig af. Men lad os ikke over Digterne glemme vore Smaaborn. Jeg har hørt sige, at Digterne til Nød kunne leve af deres Phantasie, og Forelskede af Kildevand, men

*) Denne Romance findes i „Fiskerne", som udkom 1778. Men det derfor er utænkeligt, at Ewald kan have digtet den længe før han skrev Stykket? I ethvert Tilfælde er det en Anachronisme, jeg har begaaet med velberaad Hu.

mine smaa Tilbedere er af et ganske andet Stof; for dem hører Klæder og Sko til et jordisk Paradiis, og med en Hvedesimle i den ene Haand og en Smule Legetøi i den anden skaber jeg dem en lille Himmel paa Jorden. (Til Sophie). Er nu Alt indpakket og ordnet?

Sophie. Ja, Ernest har ordnet Alt saa smukt; han venter kun paa Deres Majestæts Befaling for at bringe det ned i Valby.

Caroline Mathilde (livlig). Hvad tænker De paa, mit Barn! Jeg vil selv bringe det ned, og Henriette skal ledsage mig. Jeg vil ogsaa have min Deel af den Juleglæde, vi berede dem. Og iaften skal de Allesammen herop paa Slottet. De skal lege i den store Sal og spise i den lille, og Frederik skal med; det er godt, at han itide aabner sit Hjerte for Fattigdommen og lærer at skatte Nøisomhed. (Munter). Ja, lad os saa komme afsted. (Gaar henimod Døren tilvenstre, men vender om og nærmer sig Struensee). Apropos, Hr. Greve! Har De og Grev Brandt tænkt paa vor Forestilling til anden Juledag? og paa vort Bal masque paré en domino paa Hoftheatret?

Generalinden. O, det vil blive fortryllende. Jeg har allerede tænkt paa tre Costumer.

Struensee. Ja, Deres Majestæt, vi har endelig efter tre Maaneders Forløb været saa lykkelig at faa Alt i Orden. Oberst Eichstedt er tilsyneladende meget lykkelig over Vielgeschreys Rolle og General Numsen har overtaget Monsieur Leonards.

Caroline Mathilde. Ja, det er sandt, Grev Rantzau spiller nok for Tiden en Overlobers tvetydige Rolle.

Sophie (sagte og bønlig). O, hvor kan Deres Majestæt tro —

Caroline Mathilde (let). Jeg vil gjerne tro Alt hvad De vil, min smukke Julie; men man siger jo, at han for Øieblikket befinder sig i Capulettiernes Leir.

Farvel saalænge. Hr. Greve; om en halv Time er vi tilbage, for jeg venter Nogen, som jeg selv agter at modtage i egen høie Person.

Struensee. Deres Majestæt venter Nogen?

Caroline Mathilde. Ja; men det er min Hemmelighed, Deres Excellence, og jeg tror, jeg har fundet det eneste rette Middel til at hæve alle Kabaler og Intriguer.

Generalinden (leende). Saa har Deres Majestæt fundet de Vises Steen.

Caroline Mathilde (ironisk). Ja, min kjære Henriette; jeg vil forene alle dem, der staa hinanden nær ved Slægtskabets Baand, og som følgelig burde have fælles Interesser; jeg vil skabe et yndigt Familieliv, hvorfra alt Skumleri skal holdes borte eller — i ethvert Tilfælde saa nær, at vi kan vogte os for det.

Struensee (forbauset). Min Gud! hvad har dog Deres Majestæt ifinde?

Caroline Mathilde. Det vil De snart erfare. (Med komisk Pathos). Og nu til Capitolium! (Leende). Ja, Capitolium og Valby har virkelig det tilfælles, at spillede Gæssene en Rolle der, saa spiller Kyllingerne en Rolle her, og jeg spaar, at kommende lærde Geografer ville belære Efterverdenen med følgende mærkelige Notits: Valby, i Nærheden af Slottet Frederiksberg, er bekjendt for sin Rigdom paa Børn og paa Fjerkræ; man kan ikke komme til at kjærtegne de første, uden at træde paa de sidste.

Struensee (smilende). Og dog vil Deres Majestæt vove Dem derind?

Caroline Mathilde (som før). Jeg forsikrer Dem, Grev Struensee, at jeg befinder mig overmaade vel mellem disse jublende Smaabørn og denne kaglende og snadrende Forsamling; og jeg sætter langt mere Priis paa Fattigfolks Velsignelser, end paa alle de fade Complementer og tomme Lykonskninger, der ved Nytaarstid

vil regne ned over os fra vore broderede og bestjernede ni Klasser.

(Gaar ud tilvenstre, fulgt af Generalinden og Sophie).

Anden Scene.

Struensee (alene; idet han seer efter hende). Hun tænker kun paa sine smaa Glæder — de store Sorger og den Uro, de fremkalde hos mig, aner hun ikke. Men jeg vil ikke drages bort fra mine Planer af Nogensomhelst. (Tankefuld). Livgarden maatte ophæves; den var kun et Asyl for yngre Sønner af adelige Familier og kostede Landet betydelige Summer. Idag bliver det kongelige Rescript forkyndt. — Grev Rantzau har ikke ladet sig see siden jeg meddeelte ham denne min Beslutning. Forunderligt! Denne Mand, som engang kaldte mig sin Ven, som deelte mine politiske Anskuelser og kaldte mig en sand Philantrop — skulde han virkelig gjøre fælles Sag med mine Fjender? — Og denne lille Livernet, skulde maaskee hun — Lad os engang prøve hende. (Gaar til Døren tilvenstre og kalder). Jomfru Livernet! (Kommer atter frem). Maaskee erfarer han Alt igjennem hende — eller maaskee kan jeg gjennem hende erfare Noget om ham.

Tredie Scene.

Struensee. Sophie Livernet fra Venstre.

Sophie. Ønsker Deres Excellence at tale med mig?

Struensee. Ja, jeg ønsker at tale med Dem, og jeg beder Dem være overbeviist om, at et oprigtigt Svar paa mine Spørgsmaal vil befordre deres og Ernest's Lykke — forudsat at De virkelig elsker ham?

Sophie. Tvivler De derom, Hr. Greve?

Struensee. Nu — Ernest er en brav ung Mand,

ærlig og trofast; men hans Personlighed og Maneer ere maaskee lidt keitede; og De, som i Theaterlivet har lært at kjende Digterens Idealer i Historiens Helte, og her ved Hoffet har havt Leilighed til at see unge Mænd af god Tone og god Opdragelse, føler maaskee nu, at deres Tilbøielighed for ham mere er grundet paa Barndommens venlige Erindringer, end paa oprigtig og sand Kjærlighed.

Sophie. Jeg vil oprigtig tilstaa Deres Excellence, at jeg netop holder af ham saaledes, som han er.

Struensee. Det glæder mig at høre Dem tale saaledes, og jeg skal endnu idag tænke paa deres og hans Fremtid. Men tillad mig et Spørgsmaal endnu. De, som synes at have et taknemmeligt Hjerte, kan umulig have glemt Deres første Velgjører?

Sophie. Jeg glemmer aldrig hvad Grev Rantzau har gjort for min Fader og mig, og Intet vilde glæde mig mere, end om jeg kunde afbetale en Deel af min Gjæld til ham.

Struensee (afsides). Ah! (Høit). Og De er formodentlig allerede begyndt dermed!

Sophie. Jeg er saa uheldig, ikke at forstaa Deres Excellence.

Struensee (lidt forlegen). Nu — jeg mener, at De — i Deres Stilling her — maa kunne være ham til Nytte. Han viser sig i den sidste Tid kun sjelden ved Hoffet, og da det dog maa være ham magtpaaliggende at erfare Noget herfra, er det jo ganske naturligt, at han søger at erfare det af Dem.

Sophie. Hr. Greve!

Struensee (strengt). De vil dog vel ikke paastaa, at De aldrig taler med ham eller corresponderer med ham? (Mildere). Svar mig oprigtig, mit Barn! De fortæller ham, naturligviis i al Troskyldighed, hvad De seer og oplever, hvad De hører af Andre og hvad De hører selv — er det ikke saa?

Sophie (stolt). Nei, Hr. Greve, det er ikke saa, og De bedømmer mig kun slet, naar De anseer mig for lav nok til at forraade Dronningen, som jeg elsker og ærer, til den Mand, jeg agter. Jeg forlod Greven for at tjene Dronningen — ikke for at forraade enten hende eller ham!

Struensee. De er en brav Pige, Jomfru Livernet, og jeg takker Dem for deres Oprigtighed. I min Stilling er man saa let fristet til at nære Mistro, og De er for klog til ikke at indsee, at det maa være mig magtpaaliggende at erfare, om Grev Rantzau gjør fælles Sag med dem, der ponse paa at styrte mig. Jeg beder Dem tilgive, at jeg — om ogsaa kun et Øieblik — har næret Tvivl om deres Retskaffenhed, og vær overbeviist om, at Struensee veed at vurdere en Characteer, som deres. (Vil gaa).

Sophie. Tillad, Deres Excellence. (Struensee standser). Jeg, som staar i Gjæld til saa Mange, staar ogsaa i en lille Gjæld til Dem.

Struensee. Det er tvertimod mig, som vedbliver at være i deres — (Vil atter gaa).

Sophie. Jeg beder Dem, hør mig, Hr. Greve; er mine Raad end for Intet at regne, saa er dog en velmeent Advarsel —

Struensee (leende). Atter en Advarsel? Hør, mit kjære Barn, jeg har i den sidste Tid modtaget saa mange, at den halve Deel vilde have dræbt en Mand, der var sig bevidst, at han ikke stod paa Rettens og Sandhedens faste Grundvold. Deres Raad, mit smukke Barn, vil jeg altsaa med Fornøielse høre — en anden Gang; men en Advarsel, som ikke kan indeholde Andet og Mere, end hvad jeg allerede har hørt, vil jeg aldrig høre af deres Mund. Jeg vil nemlig for Fremtiden ligesaa lidet tro paa Advarsler, som jeg hidtil har troet paa Varsler.

(Hilser flygtig og gaar ud tilhøire).

Fjerde Scene.

Sophie alene; derpaa Kammerjunker Ollenborg. Til Slutning Grev Rantzau.

Sophie. Han vil ikke engang høre mig; og dog har han mistænkt mig, medens han gaar med tilbundne Øine mellem dem, der hade ham og ponse paa at styrte ham.

Ollenborg (træder ind og melder). Hans Excellence, Grev Rantzau Aſcheberg!

Sophie. Grev Rantzau her? Gud være lovet!

Ollenborg (da han seer, at Sophie er alene, leende). Nei, nu maa jeg paa min Ære lee! Jeg tror at træffe Hendes Majeſtæt og melder Greven med al mulig Anſtand og Reſpect, og saa er det den lille Livernet, jeg gjør Honneur for. Det er kosteligt!

Sophie (alvorlig). Hendes Majeſtæt er gaaet ned til Valby med Generalinden, men vil strax være her. Maaſkee De er saa god at melde Greven det.

Ollenborg. Greven? Lad ham vente. Jeg vil virkelig ikke give Slip paa en saa gunſtig Leilighed til at ſladdre lidt med Dem, min fortryllende Sophie.

Sophie. Men jeg vil ikke ſladdre med Dem, fortryllende Sophus.

Ollenborg. Det mener De ikke, min Bedſte. Hendes Majeſtæt er borte, Miniſteren med, saa er jeg jo den eneſte Hane i Kurven! Nei, min Hone, en saadan Leilighed lader jeg mig ikke ſlippe ud af Haanden.

Sophie (halv leende, halv ærgerlig). De er en Nar, ſom man ikke ret kan blive vred paa og heller ikke rigtig klog paa.

Ollenborg. Ja, det er netop det Fine ved mig, at Ingen kan blive klog paa mig. (Nærmer ſig fortrolig). Men De, min ſmukke Jomfru, De ſkal læſe i mit Hjerte; det er endnu saa fuldt af ubeſkrevne Blade.

Sophie (leende). Saa er der jo Intet at læse. (Alvorlig). Men jeg ønsker at tale med Grev Rantzau.

Rantzau (træder hurtig ind i en temmelig ophidset Stemning). Man ønsker at tale med mig? Her er jeg. Ah, det er Dem, mit Barn! Vil Hendes Majestæt modtage mig? Svar, jeg brænder af Utaalmodighed. (Sophie tier og seer paa Ollenborg; til denne). Tillad mig, Hr. Kammerjunker, at gjøre Dem opmærksom paa, at naar man har Jour hos Dronningen, pleier man at opholde sig i Allerhøiestsammes Forgemak.

Ollenborg (consterneret). Ganske vist; imidlertid —

Rantzau (streng). Imidlertid? — I min Ungdom var det et Ord, man aldrig hørte af en Kammerjunkers Mund; nei „strax, Deres Excellence", eller „strax, Deres Majestæt!" var det eneste passende Svar. Og ikke sandt, min unge Ven, naar jeg beder Dem om at forlade os, saa er De nok saa god at svare —

Ollenborg. Strax, Deres Excellence, strax.

(Gaar baglænds bukkende ud).

Femte Scene.

Rantzau. Sophie.

Rantzau. Mit Barn, jeg maa tale med Dronningen endnu i denne Time, og De maa skaffe mig Audients, selv om Struensee, der hersker over Alle her, har forbudt hende at modtage mig.

Sophie. Der existerer intet Forbud mod at melde Dem hos Dronningen, ellers vilde jo Kammerjunkeren have overtraadt sin Pligt. Men jeg frygter, Hr. Greve, at det neppe vil lykkes mig at bevæge hende til at modtage Dem, og desuden vilde min Forbøn bestyrke den Mistanke imod mig, som allerede er vakt.

Rantzau. Mod Dem? Og hvad har man da Dem mistænkt for?

Sophie (bedrøvet). For at jeg meddeler Dem, hvad her foregaar, for at jeg forraader min Dronning —

Rantzau. Det er jo oprørende! Jeg har jo ikke seet eller talt med Dem i næsten tre Maaneder, og det er kun igjennem deres Ernest, som jeg virkelig er begyndt at fatte Godhed for, at jeg af og til har hørt Noget fra Dem. Men idag, da de høieste Interesser staar paa Spil, idag beder jeg, deres gamle Ven og Velgjører, Dem om, at faa Hendes Majestæt itale.

Sophie. Saa bliv her; Dronningen vil snart vende tilbage fra sin lille Udflugt, og ikke sandt, Hr. Greve, jeg vil aldrig komme til at rødme over min faderlige Ven eller angre, at jeg søger at opfylde deres Ønske?

Rantzau (undvigende). Det, jeg ønsker at tale med Hendes Majestæt om, gjælder hendes Ære og Lykke. Indseer De da ikke, taabelige Barn, at Ministerens Fremfusenhed vil styrte hende, De tilbeder, i Ulykke, og bringe Fordærvelse over alle dem, der elske hende?

Sophie. Jeg forstaar mig ikke paa Politik, Hr. Greve, men saa Meget har jeg dog lært i de tre Maaneder, jeg har tilbragt ved Hoffet, at naar Bagvadskelsen trænger til Vaaben, smedder den dem selv og slynger dem ligesaa glødende, som de komme fra Essen, ind mellem dens Fjender.

Rantzau. Det er sandt, fuldkommen sandt; men man skal med Klogskab og Energi modarbeide dem, der bagvadske os, og ikke selv give dem Vaaben ihænde. Gaa nu, mit Barn, og glem ikke, at Meget er afhængig af, at Dronningen modtager mig.

Sophie (bønlig). Men glem heller ikke, Deres Excellence, at min Tillid er saa ubegrændset, at jeg anseer det umuligt for en Mand, som Dem, at forraade en Qvinde, som hende.

(Gaar ud tilvenstre).

Sjette Scene.

Rantzau alene; strax derpaa Caroline Mathilde og Generalinden.

Rantzau. Jeg forraade hende? — Hvorledes faldt hun paa det? — Jeg er jo netop her idag for at frelse hende. Aa, hvilket drengeagtigt Fusentasteri af en Mand, der er saa klog som han! Men Vantro, Vantro, Du er en Sot for alle store Aander. — Ah, Dronningen!

(Dronningen kommer fra Venstre, fulgt af Generalinde Gøhler).

Caroline Mathilde (til Generalinden). Ikke et Ord mere om den Sag. Hun hader mig og jeg er nærved at hade hende, derfor har jeg indbudt hende, derfor vil jeg modtage hende, derfor vil jeg have hende og hendes Søn i min umiddelbare Nærhed. (Hilser Greven). Ah, Hr. Greve, jeg hører De ønsker at tale med mig? Deres Besøg har i den sidste Tid været saa sjeldne, at vi sikkert maa tilskrive overordenlige Omstændigheder deres Nærværelse her. (Til Generalinden). Forlad os.

(Generalinden hilser og gaar).

Rantzau. Jeg har flere Gange forgjæves søgt Audients; men det gaar mig hos Deres Majestæt som det gaar de fremmede Gesandter hos Kongen: vi søge forgjæves at trænge ind ad de Døre, som Frygten har barricaderet, og det er derfor intet Under, at Misfornøielsen voxer i samme Forhold, som Krænkelserne tiltage.

Caroline Mathilde. Ja, hvem er ikke misfornøiet i dette Land? Hvem tør man tro og hvem tør man stole paa? Jeg har hidindtil aldrig tvivlet om, at Deres Excellence var Kongen og mig hengiven; men Deres hyppige Besøg i Fredensborg og deres hemmelige Conferencer med Arveprindsens Privatsecretær, har givet vor Tro et mægtigt Stød.

Rantzau. Jeg har kun besøgt Fredensborg een Gang siden Deres Majestæt forlod Hirschholm, og hvad denne Guldberg angaar, da søger jeg sandelig ikke ham; tvertimod vilde Intet være mig kjærere end om jeg med frelst Samvittighed kunde jage ham tilbage til Den, fra hvem han kommer.

Caroline Mathilde. Det være nu som det vil; forøvrigt har jeg søgt at forkorte Dem Veien. Naar De atter ønsker at gjøre Hendes Majestæt Enkedronningen Deres allerunderdanigste Opvartning, kan det skee her paa Frederiksberg, hvor hun vil indtræffe endnu idag, — eller om nogle Dage paa Christiansborg, hvor jeg har indbudt hende og hendes Hof at tage Opbold.

Rantzau (forbauset). Hvorledes? Deres Majestæt har indbudt Enkedronningen til at bo her?

Caroline Mathilde. Ja, og Hendes Majestæt har i de venligste og meest hjertelige Udtryk modtaget Indbydelsen. Jeg hader Splid, og jeg vil hellere have dem, der forfølge mig, i min Nærhed, end vide dem fraværende og dog saa nær, at de formelig omslutte mig med deres hæslige Ænker. — Jeg vil dog see om ikke min oprigtige Imødekommen og min Forsonlighed kan formaa at slaa en Bro over den Grav, der adskiller os, og som man daglig søger at gjøre dybere og bredere.

Rantzau. Deres Majestæts Hensigt er ligesaa ophøiet som ædel, og Intet skulde glæde mig mere, end om den maatte krones med Held. Det smerter mig derfor, at jeg netop paa denne Dag, der synes bestemt til Forsoning, skal være nødt til at forberede Dem paa en stor og truende Fare.

Caroline Mathilde. Atter en Fare? Jeg tror, der regner Farer ned fra Himlen? Men jeg siger Dem forud, Hr. General, at min Sjæl bliver stærkere og mit Hjerte hæver sig høiere, alt som Farerne stige, og jeg begynder snart at tro, at man forsætlig seer Farer i Alt, hvad der netop har til Hensigt at forebygge dem. Lad

høre! Hvad er det nu for en Fare, der atter vælter sine Bølger mod os?

Rantzau. Der er udstedt en Cabinetsordre til Generalitetscollegiet, hvorefter Fodgarden skal opløses og dens Mandskab stikkes ind under de andre Regimenter, der udgjøre Kjøbenhavns Garnison.

Caroline Mathilde. Det veed jeg, og det er fuldkommen klogt og rigtigt.

Rantzau. Men tillad mig at sige det — meget ubetimeligt, da man ikke har beregnet Følgerne.

Caroline Mathilde (stolt). Hvilke Følger, Deres Excellence?

Rantzau. De, som følge mig i Hælene herud. Da Ordren blev oplæst paa Kongens Nytorv og man fratog Folkene deres Fane, toge de den tilbage med Magt og forlangte enten at hjemforloves eller blive, hvad de var: Deres Majestæters tro Livvagt. Med flyvende Fane og klingende Spil droge nogle af dem til Christiansborg, kastede Vagten ud og barricaderede Slotsporten. Man vilde arrestere dem, der bleve tilbage, men de satte sig til Modværge, og Oberstерne Sames og Køller søgte forgjæves at berolige dem. Sames blev kastet af Hesten (Grev Brandt og Køller træde ind fra Baggrunden) og ilde mishandlet, og Køller maatte trække sig tilbage med uforrettet Sag.

Syvende Scene.

Caroline Mathilde. Rantzau. Brandt Køller.

Caroline Mathilde (foragtelig). Det vil jeg tro; Oberst Køller trækker sig omtrent altid tilbage med uforrettet Sag.

Køller (afsides). Altid? Det vil Tiden vise. (Høit, idet han træder et Par Skridt frem). Deres Majestæt bedømmer mig haardt; jeg tror at have gjort min Pligt.

Brandt (træder frem). Det er sandt, Deres Majestæt; han har idag viist sig baade som en modig og en haandfast Mand —

Caroline Mathilde (til Koller). Det er godt. — Men hvorledes gaar det til, at man saaledes uanmeldt træder herind?

Koller. Der var Ingen i Forgemakket, og Hr. Greven —

Brandt (let). Ja, det er min Feil, Deres Majestæt. Jeg tænkte vi kunde have Brug for modige Mænd herude, og da Obersten virkelig er i sit modige Hjørne idag, tog jeg ham med. (Complimenterer Rantzau). Dersom jeg havde vidst, at Hans Excellence Generalen var her, havde jeg naturligviis anseet Obersten for overflødig.

Rantzau. Det er mere end jeg gjør, Hr. Greve!

Caroline Mathilde. Virkelig? (Til Brandt). Men hvad er dog alt Dette? De maa jo selv have seet det: hvad vil disse Folk og hvad foretage de sig nu?

Brandt. Hvad de vil, veed jeg ikke saa lige, men hvad de foretager sig, veed jeg paa en Prik. De er paa Veien herud. Da de fandt Vesterport lukket, begav de sig til Nørreport, hvor Vagten vilde standse dem; men de brød igjennem med fældet Bajonet. Ministeren havde anmodet mig om at bivaane Oplæsningen af Rescriptet paa Kongens Nytorv, og jeg har bivaanet eller, rettere sagt, deeltaget i et lille Feltslag; men da det var umuligt at seire derinde, kastede jeg mig paa en Hest og red i strakt Carriere herud, forat underrette Deres Majestæt og Grev Struensee om det Passerede.

Caroline Mathilde. Det er jo oprørende! Skal Scenen paa Hirschholm gjentages her, saa maa der sættes Magt mod Magt. Hvor er vor Cabinetsminister?

Rantzau. Ja, hvor er Ministeren, naar Faren staar for Døren? Fremkalde den kan han, men bekjæmpe den — dertil hører Mod.

Brandt. Deres Excellence —

Caroline Mathilde (til Brandt). Stille! (Til Rantzau). Og med hvad Ret betvivler De hans Mod? De, som engang var stolt af at kalde ham deres Ven, De tillader Dem i hans Fraværelse og min Nærværelse at fornærme ham? Vogt Dem, Hr. Greve —

Rantzau (stolt). Deres Majestæt kan befale mig at gaa, men ikke at fornegte min Overbeviisning, og det er min faste Overbeviisning, at —

Ernest (kommer fra Baggrunden og melder). Hans Excellence, Grev Struensee! (Gaar).

Alle. Ah!

(Struensee kommer ind fra Baggrunden).

Ottende Scene.

De Forrige. Struensee. Senere Ernest og Ollenborg.

Caroline Mathilde (ler ham et Skridt imode). Deres Excellence veed formodenlig hvad der er foregaaet i Kjøbenhavn?

Struensee (rolig). Ja, Deres Majestæt! Atter Oprør, atter Trusler og Forfølgelser; men denne Gang skal, hvis Deres Majestæt bifalder det, Sagen ikke gaa saaledes hen. Der maa statueres et Exempel.

Caroline Mathilde (til Rantzau). Hører De?

Struensee (gaar over tilhøire). Ah, Hr. Greve, De her? Ja, jeg vil tro, at disse Begivenheder er Vand paa Deres Mølle.

Rantzau. Jeg har tilladt mig at berette Hendes Majestæt Sagen som den er — uden alle Commentarer.

Caroline Mathilde. Uden alle Commentarer? Da forekommer det mig dog, at De for et Øieblik siden drog Grevens Mod i Tvivl og yttrede, at han vel kunde fremkalde Farer, men ikke bekæmpe dem?

Struensee (galant). Det er fordi Hans Excellence ikke vil skjelne mellem det moralske og det physiske Mod.

Han veed meget vel, at der ligesaa vist hører Mod til at bekjæmpe Misbrug og Fordomme, som til at vinde Slag, og at den aandelige Kraft ikke altid lader sig besejre af den legemlige Krafts slaaende Argumenter.

Koller (affides). Denne Sikkerhed forbauser mig.

Caroline Mathilde (til Struensee). Det er altsaa sandt, at vor egen Garde er paa Veien herud og i fuldt Opror?

Struensee. Ja, Deres Majestæt, den har gjort Holdt nede ved Runddelen og sendt en Deputation herop forat tale med Kongen og forlange deres lovlige Afsked. Hans Majestæt har bevilget den og Capitain Arenfeldt, en af deres egne Officerer og yndet af dem, er gaaet ned for at formaa dem til at begive sig tilbage.

Alle (med forskjellig Betoning). Ah.

Caroline Mathilde. Og hvis De nu negter at vende tilbage, hvad saa?

Struensee. Saa maa der anvendes Magt, hvor smerteligt det end maa være for Deres Majestæt og for — Deres Tjener.

Caroline Mathilde. Nei, nei — saavidt maa det ikke komme — deres Blod vilde komme over mig og mine Børn!

Rantzau (sagte til Struensee). Deres Blod vil komme over Dem.

(Ernest og Ollenborg komme ind).

Ernest. Capitain Arenfeldt lader deres Excellence melde, at det er lykkedes ham at berolige Folkene og at de i Ro og Orden begive sig til Kjøbenhavn.

Caroline Mathilde. Gud være lovet!

Rantzau (til Brandt). Han har Lykken med sig endnu.

Koller (affides). Atter et Nederlag.

Struensee (sagte til Dronningen). Atter en lille Seir — og uden Blod. (Til Ernest). Tak, min Ven! (Ernest gaar. Seer Ollenborg). Men hvad fattes Dem,

Hr. Kammerjunker? De er jo ganske bleg og forstyrret! Har ogsaa De Noget at melde?

Ollenborg (forlegen og urolig). Ja, Deres Excellence. Hendes Majestæt Enkedronningen og Hans Høihed Arveprindsen er arriveret — og i den Forvirring, der herskede, — og da Ingen kom for at modtage dem, saa —

Caroline Mathilde (utaalmodig). Nu — hvad saa?

Ollenborg. Saa begav de sig ad Lontrappen til Hans Majestæts Gemakker.

Caroline Mathilde. Struensee. Brandt. Til Kongen!

Koller (sagte). Fortrefseligt!

Ollenborg. Ja. — Jeg erfarede det først i dette Øieblik.

Struensee (sagte til Dronningen). Det var hende, De ventede? O, Deres Majestæt, hvad har De gjort!

Caroline Mathilde. Hvad jeg troede at burde gjøre. — Men hvem har ført dem til Kongen, hvem? Saa tal dog, Hr. Kammerjunker, og siig os, hvad De veed!

Ollenborg (consterneret). Jeg, Deres Majestæt? — Jeg veed paa min Ære hverken ud eller ind?

Caroline Mathilde. Og saadanne Mennesker har man om sig! (Til Ollenborg). Men jeg havde jo befalet Froken Eyben at underrette mig om Hendes Majestæts Ankomst, fordi jeg selv vilde modtage hende og føre hende til hendes Gemakker. Hvor er da Froken Eyben?

Ollenborg (som før). Ja, Gud skal vide det; — man tager ikke hende der, hvor man sætter hende.

Caroline Mathilde (halv leende, halv ærgerlig). Nei, deri har De Ret.

(Ringer. Sophie kommer).

Niende Scene.

De Forrige. Sophie. Senere Frøken Eyben og Comtesse Ribbe.

Caroline Mathilde (til Sophie). Hvor er Generalinde Gæhler?

Sophie. Generalinden kunde ikke modstaa sin Lyst til at gaa ned og see paa Fodgarden, og hun bad mig undskylde sig hos Deres Majestæt.

Caroline Mathilde (sagte). Det ligner hende! (Høit til Sophie). Og Frøken Eyben?

Sophie. Frøken Eyben ilede ned for at modtage Enkedronningen.

Caroline Mathilde. Det er altsaa hende! Jeg tænkte det nok!

Brandt (sagte til Struensee). Endnu er det Tid. (Til Dronningen). Tillader Deres Majestæt, at jeg begiver mig til Kongen?

Caroline Mathilde (sagte). Om vi tillade det! Kun hurtig.

(Brandt bukker og vil gaa ud tilhøire).

Rantzau (sagte til Brandt, idet han griber hans høire Haand med sin venstre). Det er forsilde, Lykken har nu forladt ham, og er De klog, som De er modig, saa sørg for, at den ikke ogsaa forlader Dem.

Brandt (let og dæmpet). Lykken og jeg kjende hinanden for godt til at vi skulde stole paa hinanden.

(Gaar ud tilhøire).

Struensee (sagte til Dronningen). Jeg frygter, Deres Majestæt, at det Skridt, De har gjort, uden at raadføre Dem med deres Venner, vil De bitterlig komme til at fortryde.

Caroline Mathilde. Maaskee; men man har skammelig overlistet mig.

(Fortsætter Samtalen sagte).

Ollenborg (dæmpet til Køller). Skal vi ikke liste os bort? Jeg frygter, der trækker et Uveir op, som ogsaa kan ramme os.

Køller (dæmpet, men mut). Liſt De Dem bort — jeg bliver til det rammer mig.

(Comtesſe Ribbe og Frøken Eyben komme ind fra Baggrunden).

Ollenborg (ſagte). Nu bryder det løs.

(Liſter ſig ud).

Comtesſe Ribbe (neier dybt for Dronningen). Hendes Majeſtæt Enkedronningen begav ſig i dette Øieblik til Deres Majeſtæts Gemakker.

Caroline Mathilde (ſtolt). Efter først at have beſøgt Kongen ikke ſandt?

Comtesſe Ribbe. Jo, Deres Majeſtæt, vort første Beſøg gjælder altid Kongen — naar Kongen, ſom idag, vil modtage os. Hendes Majeſtæt længtes ſaa ubeſkrivelig efter at ſee og omfavne ſin Søn!

Caroline Mathilde (bitter). Ikke hendes, men Frederik den Femtes og Dronning Louiſes Søn! — Og hvem var ſaa „ubeſkrivelig" forekommende at føre hende til denne Søn?

Comtesſe Ribbe (undvigende). Deres Majeſtæt ſpørger, hvem?

Caroline Mathilde. De mener formodentlig at det er overflødigt at ſpørge? Ja, De har Ret, Frøken Eyben er den eneſte ved vort Hof, der uden vor Tilladelſe kunde viſe en ſaadan Forekommenhed.

Frøken Eyben. Deres Majeſtæt —

Caroline Mathilde. Feiler jeg maaſkee i min Formodning?

Comtesſe Ribbe. Nei, Deres Majeſtæt feiler ikke. Frøken Eyben er virkelig den, ſom efterkom Gjæſtfriheds gamle Skikke her ved dette unge Hof.

Frøken Eyben (ſagte). Jeg er fortabt!

Caroline Mathilde (ironiſt). Jeg veed meget vel, Comtesſe, at De kan tale med om gamle Skikke,

men netop derfor tror jeg Dem ikke berettiget til at tale med om de ny. (Til Frøken Eyben). Jeg har længe bemærket, at De forsømmer deres Pligter og at det har behaget Dem, at dele deres Interessер; men jeg ynder ikke Halvheder og jeg forlanger at mine Omgivelser enten skulle tjene mig heelt eller slet ikke. De er derfor fra idag af ikke længer i vor Tjeneste.

Comtesse Ribbe (sagte til Eyben). Saa er De fra idag af i vor.

(Frøken Eyben gaar langsomt ud i Baggrunden).

Caroline Mathilde (seer sig om). Ah, Hr. Oberst Køller, De er endnu her? Aa, De er maaskee nok saa god at tage Dem af Frøken Eyben, — det er just et Parti for Dem.

Comtesse Ribbe (afsides). Hvad siger hun!

Caroline Mathilde (til Rantzau og Struensee, hilsende). Mine Herrer! (Struensee og Rantzau bukke. Idet hun gaar ud tilvenstre, til Køller). De hørte formodentlig ikke, hvad jeg sagde, Hr. Oberst? — Behag at følge os, Comtesse.

(Gaar hurtig ud tilvenstre, fulgt af Sophie).

Comtesse Ribbe (sagte til Køller, idet han vil gaa). Enkedronningen har faaet Ringen af Kongen, nu er Rantzau vor.

Køller (sagte). Og De min!

Comtesse Ribbe (som før). Virkelig? De veed altsaa, hvem Camilla er?

Køller (som før). Ja, det er Grevinde Holstein, som han elsker.

Comtesse Ribbe (som før). O det Afskum! Ja saa siger jeg med Matroserne: ned med Grev Brandt!

Køller (idet han gaar). Og jeg siger: ned med dem alle Tre! (Gaar).

(Comtessen gaar henimod Døren tilvenstre).

Rantzau (til Struensee). Nu er det os To, Hr. Greve!

Struensee (let). Jeg er til Deres Excellences Tjeneste.

Comtesse Ribbe (som har lagt Mærke til dem). Min Gud, hvad har jeg dog glemt! (Gaar hurtig hen til Grev Rantzau). Hendes Majestæt Enkedronningen udbeder sig Æren af Deres Excellences Besøg saasnart hun har gjort den nuregjerende Dronning sin Opvartning.

(Hilser og gaar).

Niende Scene.

Rantzau. Struensee.

Struensee (ironisk). De modtager naturligvis Indbydelsen?

Rantzau. Det beror ganske paa Dem, Hr. Greve!

Struensee. Paa mig? Lad høre!

(De sætte sig).

Rantzau. Det er sidste Gang jeg som Ven henvender mig til Dem, og som Ven siger jeg: endnu er det Tid.

Struensee. Ja, jeg er ung endnu og jeg haaber, jeg har Tiden for mig.

Rantzau (kold). Jeg er i dette Øieblik ikke oplagt til Spøg, og saavel Sagens Natur som min Alder berettiger mig til at haabe, at De vil høre mig med Alvor.

Struensee. Jeg vil ikke blot høre, men ogsaa svare med Alvor.

Rantzau. Nu vel, saa spørger jeg Dem: vil De — ikke vende om — men standse? — ikke trække Dem tilbage, men støtte Dem selv, ved at forene Dem med Andre, og derved sikkre Dem en hædret og hæderlig Plads i deres Konges og Dronnings Nærhed?

Struensee. Hvorledes lader dette sig gjøre, Hr. Greve?

Rantzau. Det lader sig ganske simpelt gjøre ved, at De atter danner et Ministerium, hvis Medlemmer i Forening med Dem kunne varetage Statens Anliggender og bære Ansvaret for Dem.

Struensee. Jeg kjender Deres Excellences Ønske om at indtræde i et saadant Ministerium; men af mange og vigtige Grunde kan dette ikke ske. Den Magt, Kongen har betroet mig, kan desuden kun Kongen indskrænke eller tage tilbage, men ingen Anden — Ingen, Hr. Greve!

Rantzau (rolig). Men De misbruger denne Magt.

Struensee (reiser sig). Deres Excellence!

Rantzau (bliver rolig siddende). Ja, De misbruger den, idet De optræder ikke blot som Reformator, men som — Usurpator. Jeg har beundret og beundrer endnu deres friske og glødende Ideer for Almeenlykke, men det er først en nyere Tid forbeholdt at bringe disse Ideer til Modenhed; og dog vil De, som aabenbart tilhører den nyere Tid, træde alene i Skranken mod hele den gamle Tid og vende op og ned paa Alt! Og hvad har De vundet derved? Kun Had og Spot, — ikke saameget paa Grund af Reformerne selv, som paa Grund af Deres utilgivelige Tilsidesættelse af alle Former. Istedetfor at lade en hurtig fattet Beslutning forberedes og modnes, kaster De den som en brændende Raket midt ind imellem Folket og fremkalder kun Angst og Forvirring; og Høie og Lave, Rige og Fattige gyse tilbage for en Fremgangsmaade, der er ligesaa ødelæggende, som om De gik frem med Ild og Sværd; thi Ingen er længer sikker i sin Stilling. For faa Dage siden har De givet fire af Høiesterets Medlemmer deres Afsked uden at motivere den, og endnu igaar har De foreslaaet at fratage Grev Bernstorf — en Mand, som har gjort sig fortjent af Landet — den Pension, han oppebærer! Er dette klogt og retfærdigt.

Struensee. Dette Forslag har jeg allerede imorges taget tilbage; men hvad disse Medlemmer af Landets høieste Ret angaar, da maa jeg sige Dem, at hvad der virkelig er raadent, det maa skjæres bort. — En Amputation kan være smertelig, men den er ofte den eneste Frelse, og disse Herrer, der skulde være Lovens Fortolkere og Haandhævere, kjendte den ikke engang!

Rantzau. Men en Læge — og det maa De vide saa godt som Nogen — gaar ikke frem med unødvendig og ubarmhjertig Haardhed, og ofte er den Tillid, man har til ham, og den Hengivenhed, man nærer for ham, mere heldbringende end alle hans Medicamenter og chirurgiske Instrumenter.

Struensee (reiser sig). Nævn mig da, Hr. Greve, den Ting, jeg har gjort, og som ikke enten den Ene eller den Anden har fordømt? Da jeg oprettede Hof- og Stadsretten, fik jeg alle Vinkelskrivere paa Halsen; da jeg oprettede Hospitalet for Hittebørn, kaldte man mig Usædelighedens Befordrer — ja, da jeg negtede deres enfoldige Fætters enfoldige Søn et Embede, han ikke kunde bestyre, blev ogsaa De vred.

Rantzau (reiser sig). Min Fætters Søn kan vel faa et Embede uden deres Protection, Hr. Greve.

Struensee. Ja, derom tvivler jeg aldeles ikke; men har jeg begyndt at rydde og rense denne Augiasstald, fuld af forældede Fordomme og indgroede Usikkes Urenlighed, saa vil jeg blive ved dermed, fordi jeg er mig bevidst, at hvad jeg gjør, er vel gjort, og at Historien, der vidner om det Forbigangne, ogsaa engang vil vidne for mig og, idet den viser mine Feil i Sandhedens Lys, ikke vil stille mine mulige Fortjenester i Taushedens Mørke.

Rantzau. Og hvad tror De da, kortsynede Fusentast, at Historien vil vidne om den Mand, der gaar sin egen Undergang imøde med fuld Bevidsthed om,

at han ikke blot vil drage sine faa Venner, men ogsaa sin ædle og ophøiede Herskerinde med i sit Fald?

Struensee (let). Hvad mit Fald angaar, da har man saa længe og saa ofte truet mig dermed, at jeg, oprigtig talt, slet ikke mere tror derpaa. (Stolt). Men De har atter idag, Hr. Greve, slaaet paa en Streng, som mishager mit Øre og som De mindst af Alle burde berøre, saafremt De ikke aldeles har glemt deres egen Fortid. Den Mand, som tog Deel i Sammensværgelsen imod den ulykkelige Peter den Tredie, han vil ogsaa kunne tage Deel i en Sammensværgelse imod mig; men den Mand, som forraader en døende Faders Tillid og bedrager hans Datter for at flette et nyt Blad i sine Erobringes Krands, den Mands Moral er saa defect og braaden, at han er uberettiget til at prædike Moral for Andre!

Rantzau. Deres Excellence har tilladt Dem at minde mig om min Fortid, hvis mange og store Begivenheder kun kan være apokryph for Dem, og De har formodenlig erfaret Det, De sigter til, af deres gamle værdige Fader. Men han har neppe ment, at det, han betroede sin utaknemmelige Søn, skulde denne slynge hans mangeaarige Ven i Ansigtet som en blodig Fornærmelse! — Jeg har den Ære at anbefale mig.

Struensee (mildere). Vi To skilles altsaa som Fjender?

Rantzau (sattet). Som Fjender — endnu ikke; som Venner — aldrig mere. Farvel, Hr. Greve!

Struensee. De gaar til —?

Rantzau (fast og bestemt). — Enkedronningen!

Struensee (stolt). Og jeg til den regjerende Dronning!

(Rantzau gaar ud i Baggrunden. Struensee tilvenstre. Tæppet falder).

Femte Act.

(Kort Forværelse hos Enkedronningen paa Christiansborg Slot. Dør tilhøire og venstre og i Baggrunden. Naar Tæppet gaar op, hører man dæmpet Dandsemusik i det Fjerne).

Første Scene.

Beringskjold og Køller, begge i Domino og med Maskerne i Haanden, komme fra Baggrunden.

Beringskjold. Man har allerede demaskeret sig og Ballet er i fuld Gang. Kongen er træt af at spille Tarok og vil snart begive sig til sine Værelser, Dronningen dandser med Arveprindsen, Struensee lader sig complimentere af den preussiske og russiske Gesandt, og Brandt flagrer fra Blomst til Blomst og har tusinde Jern i Ilden. Alt gaar fortræffeligt.

Køller. Denne Guldberg er den fineste Næv, jeg i mine Dage har truffet paa, Dem ufortalt. (Beringskjold bukker ironisk). Hvor klogt har han ikke forberedt Alt, ordnet Alt og uddeelt Rollerne til Alle, og Ingen af os har erfaret Noget før i dette Øieblik.

Beringskjold. Ja, Rollerne er fordeelte med megen Kjendskab til Acteurerne. Rantzau tager sig af Dronningen —

Køller. Og jeg, i Forening med Capitain Malleville, skal tillade mig at gjøre Hans Excellence Grev Struensee min Opvartning.

Beringskjold. Og jeg gjør mig en Fornøielse af som Frivillig at ledsage General Eichstedt til Grev Brandt. Saasnart Ballet er forbi og Alle ligge i den første Søvn, gjør vi dem en lille Visit paa Sengen, og førend de ret har faaet Tid at gnide deres Øine, er de allerede i Kastellet. Men Dronningen — Guds Død! det vil blive en meget delikat Sag for Greven at aflægge en Visit hos hende.

Koller. Aa, han skal jo være en allerhelvedes Karl ligeoverfor Fruentimmer, og desuden har han jo den lille Livernet til at hjælpe sig. Hun er her hverken for Dronningens eller for Guds Skyld.

Anden Scene.

De Forrige. Frøken Eyben, klædt som Nonne, og Comtesse Ribbe, klædt som Hyrdinde fra Ludvig den Femtendes Tid, fra Baggrunden.

Comtesse Ribbe (som næsten slæber Frøken Eyben med sig). Det hjælper Dem ikke, min Bedste, De skal følge mig.

Beringskjold. Hvad skal det sige? En Hyrdinde, som bortfører en Nonne.

Comtesse Ribbe. Ja, mine Herrer, en Nonne, som til Tak for, at Enkedronningen har taget hende under sine Vinger, nær havde forraadt os Alle ved at advare Grev Brandt.

Koller (leende). Aa, ikke Andet, Grev Brandt er bleven advaret saa tidt, og han leer af alle Advarsler.

Comtesse Ribbe. Ja, heldigviis, han lo hende dygtig ud.

Beringskjold (til Frøken Eyben). Saa De elsker virkelig denne Lovelace endnu.

Comtesse Ribbe. Ja, vil De blot tænke Dem!

Dette gamle Menneske elsker ham ogsaa, og vilde frelse ham.

Froken Eyben. Dronningen har fornærmet mig, og hun og Struensee har ved alle Leiligheder tilsidesat mig og min Familie; men Grev Brandt — o, skaan ham, mine Herrer! skaan ham.

Beringskjold (smilende). Vær ganske rolig, vi skal skaane ham.

Comtesse Ribbe (til Eyben). Og jeg vil skaane Dem for videre Prostitution. Behag at gaa ind i dette Værelse, Froken.

Koller (til Comtesse Ribbe). Hvad har De ifinde?

Comtesse Ribbe. Jeg har ifinde at lukke denne Nonne ind i en Celle, hvor hun kan forrette sin Andagt i Stilhed, fri for alle Fristelser. (Aabner Døren tilhøire). Vær saa artig, De har indtil videre Stuearrest.

Froken Eyben (afsides, idet hun gaar ind). O Enevold! Enevold! kan Du tilgive mig?

Beringskjold (til Koller). Det er et energisk Fruentimmer, den Ribbe.

Koller (flau). Ja, meget energisk.

Tredie Scene.

Koller. Beringskjold. Comtesse Ribbe.

Comtesse Ribbe (idet hun lukker Døren). See mig til den Nonne! (Gaar imellem Herrerne). Det glæder mig meget at træffe Dem her, min kjære Koller Banner, og Dem — ja, nu kan man da nok sige Kammerherre, ikke sandt?

Beringskjold. Ja, Comtesse, Kammerherre og Godseier, (slaar paa Lommen) for nu er Godserne mine.

Comtesse Ribbe (til Koller). Og De — hvad bliver De?

Koller. Jeg er General og De bliver Generalinde.

Comtesse Ribbe. Generalinde — hm! — Men vil De blot tænke Dem, han dandser Menuet med hende, denne afskyelige Dands, som hun har indført og som første Gang dandses her iaften. Og hver Gang de figurerer forbi hinanden, lyner hans Øine, og hver Gang de række hinanden Haanden, trykker og kysser han hendes. O, jeg forvinder det aldrig.

Køller. Heller ikke i mine kjærlige Arme?

Comtesse Ribbe (pathetisk). Ikke engang i Dødens Arme, Oberst — General vilde jeg sige.

(Gaar over tilvenstre).

Beringskjold (sagte til Køller). Det er skjønne Udsigter for en vordende Ægtemand.

Køller. Aa, er hun først min, skal jeg nok bringe hende til Fornuft. (Gaar over tilhøire).

Fjerde Scene.

De Forrige. Rantzau.

Beringskjold (gaar ham imøde). Ah, der har vi jo Hans Excellence i egen høie Person.

Rantzau (gaar forbi ham; han er meget bleg, men tilsyneladende rolig). Godaften, eller rettere Godmorgen, mine Herrer. (Hilser Ribbe). Deres Tjener, Comtesse.

Køller, Deres Excellence befinder Dem nu bedre, ikke sandt?

Rantzau. Ja, jeg befinder mig bedre, skjøndt jeg er meget lidende endnu. Men naar min Konge befaler, adlyder jeg.

Beringskjold. Ah, saa Hans Majestæt har befalet?

Rantzau. Han har gjennem Hendes Majestæt Enkedronningen tilstillet mig denne Ring, som jeg engang gav ham — nu er al Tvivl hævet.

De Andre (afsides). Ah!

Rantzau. Men det forekommer mig, at vi mang-

ler tilstrækkelige eller rettere sagt alle Beviser imod Dronningen. At fængsle Struensee og Brandt anseer jeg for aldeles nødvendigt, men Dronningen! Dronningen! Hvorledes kunne vi retfærdiggjøre et saadant Skridt for Nutid og Fremtid.

Beringskjold. Jeg troede, Deres Excellence af Erfaring vidste, at man ikke behøver Beviser for at styrte Folk; naar de først er styrtede, finder man altid Beviser nok.

Koller. Desuden var Deres Excellence gaaet for vidt til at de kunde trække Dem tilbage, og deres Besøg idag hos Ministerens Broder, Justitsraad Struensee, har allerede sat Dem i et temmelig tvetydigt Lys.

Comtesse Ribbe. Men den Ring, De bærer, maa være Dem et sikkert Pant paa, at hvad De gjør, det gjør De efter Kongens, deres Herres Villie.

Rantzau. Nuvel, lad det da skee. Men faar vi ikke Hans Majestæts egenhændige Underskrift, da er jeg vanæret, og da har jeg kun Eet at gjøre.

Beringskjold. Og dette Ene er?

Rantzau (kold). At skyde mig en Kugle for Panden — og jeg vil raade Dem, mine Herrer, at gjøre det Samme.

Comtesse Ribbe. Ih Du min Gud!

Koller. Ja, jeg for mit Vedkommende maa rigtignok tilstaa, at jeg hidindtil har foretrukket at skyde Andre for Panden.

Beringskjold. Ja, jeg med.

Comtesse Ribbe (pathetisk). Det er kun en ulykkelig Kjærlighed tilladt at berøve sig selv Livet — men jeg vil være stærk.

Koller (affides). See saa, nu begynder hun igjen.

Beringskjold (til Rantzau). De har altsaa paataget Dem det Hverv at aflægge Dronningen et Besøg?

Rantzau. Jeg har faaet dette Hverv, og hvor

smertelig Udførelsen end kan blive, veed jeg dog, at Ingen vil kunne udføre det med mere Delicatesse.

Beringskjold. Og Bestemthed.

Rantzau. Ja! med Bestemthed.

Femte Scene.

De Forrige. Ollenborg fra Venstre.

Ollenborg (bleg og bestyrtet). O, min Gud! hvad skal der blive af mig?

Rantzau. Hvad fattes Dem?

Ollenborg. Og derom spørger De, som var Vidne til hvad man befalede mig.

Rantzau. De skal jo blot aabne mig og mine Folk Adgang til Dronningen.

Ollenborg. Blot? Jeg er gaaet ind paa at fængsle Struensee og Brandt; men Dronningen, det havde jeg aldrig drømt om.

Beringskjold. Tillad mig at sige Dem, at De er en elendig Cujon.

Ollenborg. Det maa De gjerne sige mig, for elendig er jeg i dette Øieblik, og jeg tror ogsaa nok, at jeg er lidt Cujon; men jeg vil ikke forraade hende, som altid har været god imod mig, som har leet af mig og moret sig over mig.

Koller. Og nu har De maaskee ifinde at forraade os?

Ollenborg. Jeg veed ikke selv hvad jeg har ifinde. Derinde bandt Frygt og Forbauselse min Tunge, men her, her vil jeg tale. Arresteer de To, lav Andemad af dem, om De vil, for det vilde Grev Brandt lave af mig; men jeg sætter ikke min Fod i Dronningens Værelser inat.

Rantzau (utaalmodig). Hvad vil De da?

Ollenborg. Hvad jeg vil? — jo, nu veed jeg hvad jeg vil. Jeg vil lade mig arrestere eller indespærre,

og hvis man ikke gjør det, saa svarer jeg ikke for Følgerne. Jeg er bleven indviklet i Noget, jeg ikke forstaar, men jeg vil vikle mig ud deraf igjen, saasandt mit Navn er Cæsar.

Comtesse Ribbe. Den stakkels Fyr.

Koller (til Rantzau). Hvad mener De, Hr. Greve?

Rantzau (idet han gaar over tilhøire). Jeg mener, at De bør lade ham arrestere eller indespærre. (Affides). Jeg kunde næsten ønske, at man vilde gjøre det samme med mig.

Koller (til Ollenborg). Nu vel, De skal blive indespærret; (til Comtesse Ribbe) men hvor?

Comtesse Ribbe. Hr. Kammerjunkeren kan jo gjøre Froken Eyben Selskab.

Ollenborg. Min Gud, det gjør jeg saa gjerne.

Beringskjold (leende). Ja, lad de to Duer kurre sammen.

Ollenborg. Kurre? Ja, jeg kan kurre, men tror De man er oplagt til det, naar man er nærved at dø af Skræk.

Comtesse Ribbe (har imidlertid aabnet Døren tilhøire). Behag at træde herind, min unge Ven.

Ollenborg (gaar hen og seer ind). Men der er jo en Nonne derinde.

Koller. Nu, saa kan De skrifte deres smaa Daarskaber for hende.

Ollenborg. Ja, det vil jeg. God Nat, Hr. Greve, og Tak fordi De befrier mig for at handle som en Slyngel. (Gaar ind tilhøire).

Rantzau (sagte). Som en Slyngel.

Comtesse Ribbe (laaser Døren af). Og nu til Balsalen, mine Herrer. Hendes Majestæt Enkedronningen venter os dernede.

Rantzau (farer op). Ja, det er sandt. Jeg har

lovet, at vi skal samles om hende. Kom, mine Herrer. (Gaar med Beringskjold ud af Baggrunden).

Koller (idet han byder Comtesse Ribbe sin Arm.) Det var maaskee ogsaa klogt at indespærre Dem, Comtesse. Jeg frygter, deres lille Hjerte vil løbe af med deres store Forstand og at Grev Brandt endnu —

Comtesse Ribbe. Tal ikke til mig om Grev Brandt, hvis De nogensinde vil gjøre Dem Haab om min Haand. O, denne Mand, denne Mand vil blive en Pind til min Ligkiste.

Koller. Jeg haaber, De bliver snarere en Pind til hans, Comtesse. (De gaar).

Changement.

(Et Kabinet, der staar i Forbindelse med Dronningens Værelser paa den ene og Struensees Værelser paa den anden Side. I Baggrunden en Glasdør, der fører ud til et oplyst Galleri. Man hører en Menuet fra Balsalen).

Sjette Scene.

Sophie. Ernest ifærd med at ordne et lille Bord med Frugter og Champagne. Armstage med Lys paa Bordet, som de flytte lidt længer frem i Forgrunden.

Sophie. Naa, min kjære Ernest, Du har nok rigtig moret Dig inat?

Ernest. Nei, Sophie, naar jeg skal være ganske oprigtig, saa har min eneste Glæde været at tale med Dig; vi har saa sjelden Leilighed til at tale fortroligt sammen.

Sophie. Men derfor er ogsaa vi to Smaa maaskee de eneste rigtig Glade mellem alle disse Store; og hvorfor? Fordi vi tale vort eget Sprog, fordi vi mener hvad vi siger og derfor føler os gjensidig lykkelige ved det, vi siger hinanden.

Ernest. Ja, det er sandt. Naar de derinde bære hverandre med deres Fortrolighed, er det kun for at bedrage hverandre, men hvad vi To betro hinanden, det bliver imellem os, og derfor vil jeg betro Dig Noget, Sophie.

Sophie (smilende). Igjen?

Ernest. Ja, der er en Ting, jeg aldrig kan betro Dig tidt nok, og det er, at jeg elsker Dig saa inderlig.

Sophie. Du er en lille Nar, Ernest, for Du betror mig Alt, hvad Du føler og tænker, medens jeg Stakkel tænker og føler langt meer, end jeg kan betro Dig.

Ernest. Men det er Uret af Dig, Sophie.

Sophie. Nei, min Ven, der er altid Noget i en Qvindes Bryst, som hun bevarer og som hun freder om, og kan Du ikke læse dette Noget i hendes Øine, som Cathrine sa'e, saa er Du en Tosse, og saa er Du kun lidet tjent med, at min Læbe betror Dig, hvad mit Øie allerede har sagt Dig.

Ernest. Jo, jeg forstaar meget godt dine Øine, Sophie, og jeg forstaar ogsaa nok dine Ord; men for mig er det nu en Trang at sige, at jeg holder af Dig, at jeg elsker Dig, at jeg for din Skyld kunde — ja jeg kunde lade mig kjølhale for din Skyld.

Sophie (leende). Kjølhale?

Ernest. Ja, det er et Udtryk, som jeg hørte af Matroserne, og saa maa det vel være et rigtig stærkt Udtryk. De sa'e, at de vilde kjølhale min Herre, saa er det jo saa naturligt, at jeg vilde lade mig kjølhale for Dig.

Sophie (idet hun ordner Bordet). Men hvis Du ikke smukt hjælper mig med at ordne Alt til Dronningen kommer, saa faar Du en lille Overhaling af mig, forstaar Du det?

Ernest. Ja, det forstaar jeg godt, for baade Du

og jeg har faaet mere end een Overhaling af Cathrine. (Fanfare udenfor).

Sophie (lytter). Nu er Ballet forbi.

Erneſt. Ja, nu blæſer Muſikanterne dem Alleſammen et Stykke. (Gaar op imod Baggrunden).

Syvende Scene.

De Forrige. Caroline Mathilde ført af Brandt. Generalinden ført af Struenſee fra Galleriet.

Brandt. Nu, Deres Majeſtæt, hvad ſiger De ſaa om vor Menuet?

Caroline Mathilde (munter). Jeg ſiger, at deres eller, rettere ſagt, Frk. Holſteins Menuet er ikke til at holde ud. Det er en Promenade paa Stylter, og naar begge Career neie for hinanden, er det ſom om man ſaa to Rækker Nikkedukker, der ſynke i Knæ med ſtiv Ryg og ikke kunne reiſe ſig igjen uden en betydelig Kraftanſtrengelſe.

Brandt (med komiſk Fortvivlelſe). O, min ulykkelige Menuet, hvad ſkal der blive af Dig?

Caroline Mathilde (ſom før). Men det er jo ingen Dands, naar Dandſen ſkal være et Udtryk for Glæden; den er ſom de Gamles Hexametre — ikke ſom Shakeſpeares lette og ſvulmende Rythmer. Nei, maa jeg ſaa bede om en Gavotte eller en — Reel, det er Noget for os Unge. Naar vi bliver gamle og adſtadige Matroner, ville vi bevæge os i Menuetten. (Dandſer og ſynger, parodierende baade Muſik og Dands).

Gamle ærværdige Mødre og Fædre,
I, ſom alt tælle halvtreds eller meer.
I Menuetten bør dyrke og hædre,
Stive og ſtramme ſom den I dog er.

(Talende). Grev Brandt, er De ikke ſaa god at figurere. (Syngende).

Kneifer med Nakken og spidser hver Taa,
Mens frem og tilbage I neiende gaa. (Neier dybt).
Alle (leer).

Struensee. Ja, Deres Majestæt, De maa sige hvad De vil, saa holder jeg paa Menuetten.

Caroline Mathilde. Saa er det fordi Deres Excellence begynder at blive gammel.

Struensee (smiler). Maaskee. Men hvad siger De, Jomfru Livernet?

Caroline Mathilde. Ja, hvad siger De, mit Barn? De forstaar Dem dog paa Dands.

Sophie. Hvis det maa være mig tilladt at sige min Mening, da har jeg i dette Øieblik seet, at den kan være meget gratios; men den forekommer mig rigtignok at være meget høitidelig.

Generalinden. Og Musiken er en Sørgemarsch, som vore Grenaderer kan marschere til Liigparade efter.

Caroline Mathilde (til Generalinden). Og lagde De saa Mærke til Kongens Ansigt, medens vi dandsede?

Generalinden. Ja, Hans Majestæt behagede allernaadigst at gjøre nogle høist comiske Grimacer.

Struensee. Og dernæst allernaadigst at lee os ud — og fik hele Hoffet til at lee med.

Brandt. Men De bringer mig jo til Fortvivlelse!

Generalinden. Nei, jeg kan berolige Dem med, at der var En, som ikke lo, men hvis Øine fulgte Dem og deres Dame med en kun slet dulgt Forbittrelse.

Caroline Mathilde. Det var naturligviis Comtesse Ribbe. Ja, Grev Brandt, jeg har sagt Dem det, deres Courmageri vil engang blive deres Død.

Brandt. Deres Majestæt, det er altid ærefuldt at dø i sit Kald.

Caroline Mathilde. Det kalder han at dø i sit Kald! De er uforbederlig. Men lad os nu tage

Plads og tomme Løftets Bæger. (De sætte sig. Ernest skjænker i Glassene).

Struensee. Deres Majestæt vil gjøre et Løfte?

Caroline Mathilde. Ja, jeg gjør herved det høitidelige Løfte, aldrig at dandse Menuet mere.

Generalinden. Jeg med.

Brandt. Nu vel, mine Damer, lad os da sige: Fred med dens Støv.

Caroline Mathilde. Nei, jeg vil sige om den, hvad saa Mange tillader sig at sige om os: Ned med Menuetten.

Struensee og Generalinden (leende). Ned med Menuetten! (De drikke).

Brandt (fører Glasset til Munden, men sætter det fra sig med et Suk). Ak!

Caroline Mathilde. De drikker ikke?

Brandt. Nei, jeg kan ikke faa den Menuet ned. Den vilde blive mig siddende i min Hals.

Struensee. Du faar trøste Dig med, at Fremtiden vil bedømme den mildere.

Caroline Mathilde. Ja, hvad Nød har den saa.

Brandt. Deres Majestæt! Jeg har sandelig ikke Tid til at tænke paa Fremtiden. Nutiden gjør mig det broget nok.

Caroline Mathilde (seer paa sit Uhr). Og nu, mine Herrer, giver jeg Dem 10 Minutter til at være ondskabsfulde i — ikke et Sekund mere.

Generalinden. Ja, sæt at vor høie Beskytterinde fik at vide, at vi endnu sidder her!

Struensee. Hun har forøvrigt været meget huldsalig inat.

Brandt. Hun saa ud som en anløben Citron, hvori man har stukket et Fastelavnsriis.

Caroline Mathilde. Og naar hun smilede til mig, var jeg lige ved at faa Taarer i Øinene.

Brandt. Og naar hun tog sig en Priis Tobak, nos hele Salen.

Struensee. Men hvad siger De om Grev Rantzau?

Brandt. Han saa livagtig ud som en balsameret Ægypter.

Caroline Mathilde. Ja, han var paafaldende bleg og urolig inat.

Generalinden. Men Oberst Koller derimod var uforlignelig. Han saa ud som han havde taget Skaane og netop skulde ifærd med Halland og Blekingen.

Brandt. For Guds Skyld, tal ikke om Koller, Generalinde. Det Menneske seer skinbarlig ud, som om han var født af et Mandfolk. (Latter).

Caroline Mathilde. Og naar man taler til ham og seer paa ham, er det som om han trak et Slør for sine Øine.

Brandt. Han lukker kun sin Nederdrægtighed inde, for at Ingen skal see den.

Generalinden. Og Fru Holstein — hvad siger Deres Majestæt om hende?

Caroline Mathilde. Hun har et nydeligt Ansigt; men en Næse, der aldrig faar Ende.

Brandt. Nei, nu bliver De for slem, mine Damer.

Caroline Mathilde. De giver jo selv Exemplet! Men der falder mig Noget ind. Har Ingen seet min egen lille Abe?

Struensee. Deres Abe?

Caroline Mathilde. Ja, min lille Kammerjunker. (Til Ernest). Har De seet ham, Ernest?

Ernest. Jeg har ikke seet ham, Deres Majestæt, siden han forlod Ballet Kl. 11 og begav sig til Enkedronningens Gemakker.

Struensee. Jeg tror ikke paa Deres Majestæts Abe.

Caroline Mathilde. Ja, hvad tror de paa?

Brandt. Jeg tror heller ikke paa ham.

Caroline Mathilde. Men jeg tror paa ham, og jeg er vis paa at han gjerne gik i Ilden for mig.

Brandt. Da vilde han ikke engang gaa i Vandet for Froken Eyben! — Hun var ogsaa paa Ballet inat, og tog sig fortrefflig ud som Nonne.

Caroline Mathilde. Virkelig? Saa maa man jo tænke paa at faa hende anbragt i et Frøkenkloster. Det lader til at man har mystificeret os.

Struensee (tankefuld). Ja, denne Nat har været riig paa Mystificationer.

Brandt. Men det klogeste er, at lade sig mystificere, uden at lade sig mærke med, at man mærker det. Saaledes har idetmindste jeg gjort.

Caroline Mathilde. Ja, De er et klogt Barn af kloge Forældre. Men jeg mærker at Søvnens Gud begynder at mystificere mig saa eftertrykkeligt, at jeg maa lade mig mærke dermed. (Reiser sig). Denne Nat har været riig paa Glæde, lad os da betragte denne som et Forskud, vi har modtaget til at afbetale kommende Sorger med. Uagtet jeg har det bedste Haab om at skabe os Alle en lykkelig Fremtid, er det dog en Lykke, at vi ikke kunne see ind i den. (Hæver sit Glas). Paa vor Fremtid!

Alle. Paa vor Fremtid. (Drikker).

Caroline Mathilde (forlader Bordet, og fører Sophie hen i Forgrunden). Jeg vil ogsaa tænke paa deres, mit Barn, og Ernests, og det endnu imorgen. Ikke sandt, Grev Struensee, vi maa sørge for disse to unge Menneskers Fremtid!

Struensee. Hellere idag end imorgen, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. Idag? — Det er sandt, Klokken er Fire, ja, saa har vi jo Dagen for os. (Til Brandt). God Nat Hr. Greve. (Rækker ham Haanden,

som han kysser). De er en Galning; men naar De bliver ældre, vil De blive ligesaa sindig, som De nu er modig.

Brandt. Deres Majestæt har behaget at sige mig, at mit Courmageri vilde bringe mig Døden; men det vil blive en langsom Død. Jeg foretrækker at dø med Kaarden i Haanden, hvad enten det saa skeer idag eller imorgen.

(Trækker sig tilbage. Sophie og Ernst har imidlertid flyttet Bordet op tilhøire i Baggrunden).

Caroline Mathilde (til Struensee). Til Dem siger jeg: Godmorgen! Og gid den Morgenrøde, De har bebudet, maa bringe os mange lyse og lykkelige Dage. Jeg haaber, De snart vil erkjende, at min Plan alligevel ikke var saa ilde, og at Alt vil jævne sig imellem Enkedronningen og os.

Struensee. Gid Deres Majestæts Haab maa gaa i Opfyldelse.

Caroline Mathilde. Jeg tror paa dette Haab. Elsker dem, der hade Eder, og tilgiver dem, der forfølge Eder, det er store Sjæles sande Religion. Lad den da ogsaa være deres; og tro paa den, selv om de tvivler om alt Andet.

(Gaar hurtig ud tilvenstre, fulgt af Fru Gøhler og Sophie).

Ottende Scene.

Struensee. Brandt. Ernst.

Brandt (med komisk Pathos). Vantro! Vil Du tro paa den?

Struensee. Det er en smuk Tanke, jeg vil sove paa den, og saa sige dig min Mening imorgen.

Brandt. Jeg giver Søvnen en god Dag. Saalænge jeg lever, vil jeg nyde, naar jeg er død, vil jeg sove. Men ikke destomindre vil jeg sige Dig, min Ven, at lidt mindre Selvtillid og lidt mere Forsigtighed aldrig kan skade nogen af os. (Giver Struensee et aabent Brev). Dom selv.

Struensee (tager Brevet og læser det; trækker paa Skuldren). Ja, den Slags Advarsler har baade Du og jeg faaet saa mange af.

Brandt. Og jeg har kun leet af dem, jeg fik. Men dette kommer, hvis jeg ikke feiler, fra en Mand, som mener mig det vel.

Struensee. Og mig ilde — ja, det er utvivlsomt.

Brandt. Tvertimod, det er meget tvivlsomt, naar Manden er Admiral Løvenørn.

Struensee (tankefuld). Løvenørn! Ja, han har ogsaa advaret mig og givet mig Raad —

Brandt. Og vi bør høre og følge Raad, som vi veed, er fornuftige og oprigtige.

Struensee (bitter). Saa hør ham og styrt mig, som er Kongens og Landets Fjende. Du har allerede eengang forsøgt det.

Brandt (krænket). Og tilstaaet det — kan Du fordre et bedre Beviis paa mit Venskab? (Med Varme). Nei, har vi levet sammen som Venner og deelt Glæder og Byrder med hinanden, saa lad os, om Du vil, dø sammen — jeg er, paa min Ære, lige glad. Men Du, som har et stort og ædelt Maal for Øie og gjentagne Gange har seet, hvorledes et vist Parti forstaar at betjene sig af og forene sig med Adel og Pøbel, og lade disse to Extremer gaa op i en uforlignelig Enighed, Du bør være forsigtig. Paa mig kan Du stole; men glem ikke, at det er ligesaa farligt som misundelsesværdigt at være yndet og beskyttet af en Dronning, naar denne Dronning egenlig er Konge. — Godmorgen!

Struensee (tankefuld). Det er sandt. Men det er en stolt og beroligende Tanke, at Det, man gjør, gjør man i Bevidsthed om at fremme et heelt Folks Lykke; og med denne Bevidsthed vil jeg leve, i den vil jeg dø.

(Gaar hurtig. Ernest tager Armstagen og følger ham).

Niende Scene.

Melodrama. Scenen staar et Øieblik tom og mørk. Derpaa kommer Rantzau, Køller og Beringskjold. Flere Officerer og Soldater. Jonas følger med Lys, hvoraf han sætter det ene paa Bordet.

Rantzau (til Køller). Her er deres Ordre! De seer den er in optima forma. Det gjælder nu om at afgjøre Alt hurtigt og i den største Stilhed.

Køller. Alle Vagterne ere besatte med Folk af mit Regiment, som vi kan stole paa, og Oberst Eichstedts Dragoner holde opsadlede i den indre Slotsgaard.

Beringskjold (indsmigrende). Ja, nu har Ingen af os længer noget Valg. Vægre vi os, skyder man os ned, og mislykkes vort Foretagende, blive vi rimeligviis hængte — det er to Alternativer, som hver for sig er mindre behageligt. Lad os altsaa holde os til det tredie, det er mere beroligende.

Køller. Det er sikkert, og det bringer os Ære og Fordeel.

Rantzau (bitter). Ære og Fordeel.

Beringskjold. Og nu god Morgen, mine Herrer! Jeg har lovet at følge Oberst Eichstedt til Grev Brandt, og hvad man lover, maa man holde.

(Hilser og gaar ud af Døren i Baggrunden).

Køller. Og jeg gaar til Doktoren; (til Jonas) er det ikke Corridoren til hans Værelser?

Jonas. Jo, Hr. General.

Rantzau (afsides). General — allerede.

Køller. Saa viis mig Veien.

(Idet Jonas aabner Døren, træder Ernest ind af samme).

Tiende Scene.

Rantzau. Køller. Jonas. Ernest. Soldater.

Ernest (til Jonas). Hvor skal Du hen?

Køller (griber ham i Brystet). Ikke et Ord eller Du er dødsens!

Rantzau (afsides). Ernest! Den Ulykkelige.

Ernest (fjæk). Vil De forbyde mig at tale her? Hvor tør De vove at trænge herind?

Køller (kaster ham ind imellem Soldaterne). Skyd ham ned!

Rantzau (bydende). Rør ham ikke! Ingen Støi, intet Blod! Jeg befaler her. (Til Ernest, idet han griber hans Haand, og fører ham hen i Forgrunden). Gaa, min stakkels Ernest, der er dog ingen Frelse for din Herre.

Ernest. Og det siger De, som er hans Ven!

Rantzau. Jeg var hans Ven; men han vilde ikke høre en Vens Raad og Advarsler; — frygt ikke, han vil slippe med at blive landsforvist. (Til Vagten). Før ham ned i Vagtstuen, men krum ikke et Haar paa hans Hoved. Han skal følge sin Herre.

Ernest (idet han gaar). O, min kjære, ulykkelige Herre!

Rantzau (til Køller). Gaa nu, Hr. Oberst, og gjør deres Pligt; jeg skal gjøre min, men ingen Voldsomheder, hører De?

Køller. Det beror ganske paa Omstændighederne, Hr. Greve. Jeg skal bemægtige mig Grev Struensee — levende eller død, det beror paa ham, mig er det ligegyldigt.

(Gaar ind tilhøire fulgt af Jonas og et Par Soldater).

Ellevte Scene.

Rantzau. 2 Officerer og Soldater; derpaa Sophie.

Rantzau (til Soldaterne). To Mand med korslagte Bajonetter ved denne Dør. (Peger tilhøire; sagte). O min Gud, min Gud! det er det skrækkeligste Øieblik i mit Liv. Men det er jo kun for nogle Dage, saa er hun atter fri.

Lieutenant Eyben (beskeden). Nu, Hr. Greve?

Rantzau (fatter sig, gaar hen til Døren, men finder den lukket). Døren er lukket i Laas.

Lieutenant Eyben. Saa maa vi bryde den op. Vi har aflagt Ed.

Rantzau. Vent! (Banker paa Døren med sin Kaarde). Luk op i Kongens Navn! — (Lytter). Der kommer Nogen. Jomfru Livernet! Jeg befaler Dem i Kongens Navn at lukke op.

Sophie (kommer ind, men bliver staaende foran Døren, saa hun spærrer den). Hvem er De? Og hvad vil De?

Rantzau. Tale med Dronningen.

Sophie. Det er Dem, Hr. Greve? O, saa er der jo ingen Fare. Men De har Soldater med Dem. I Guds Navn, hvad har De ifinde?

Rantzau. Jeg vil ind af denne Dør.

Sophie. De vil ind til Dronningen?

Rantzau. Jeg har Hans Majestæts Ordre til at føre hende bort herfra.

Sophie. De? — De vil fængsle Dronningen? Nei det er umuligt! De vil ikke tvinge mig til at forsagte min Velgjører.

Rantzau. Jeg vil idetmindste tvinge Dem til at forlade denne Dør.

Sophie. Men De kommer ikke over denne Tærskel før De har gjennemboret mig!

Rantzau (griber hendes Haand og slynger hende over tilhøire). De er et taabeligt Barn!

(Dronningen viser sig i Døren; hun er i Natdragt).

Tolvte Scene.

De Forrige. Caroline Mathilde.

Caroline Mathilde (forbauset). Hvad foregaar her? Hvem vover at trænge herind?

Rantzau (til Soldaterne). To Mand Vagt ved denne Dør.

Caroline Mathilde (gaar over tilhøire). Hvad skal alt dette sige?

Sophie. O frels Dem, Deres Majestæt, frels Dem!

Caroline Mathilde. Frelse mig! Vil man da myrde Danmarks Dronning? Og er han der Morderen? Nei, saa dybt kan Grev Rantzau, en af Landets første Adelsmænd, ikke være sunken.

Rantzau. Jeg har Befaling til endnu i denne Time at føre Deres Majestæt til et andet Slot. Her er Ordren, forsynet med Kongens egen Underskrift.

Caroline Mathilde (griber Ordren). Kongens? Man har forraadt og bedraget ham, som man nu forraader og bedrager mig. (Læser Ordren, og lader den derpaa falde. Eyben tager den op). Nei, nei, det er en Drøm. Men jeg vil tale med Kongen. „Le Roi est juste, je'nai rien fait!“ (Vil ile ind tilvenstre).

Lieutenant Eyben. Her kommer Ingen ud.

Caroline Mathilde (farer tilbage). Man negter at adlyde mig, Dronningen? (til Rantzau). Hvad har jeg da gjort, siden man behandler mig paa en saa oprørende Maade? Hvad er min Brøde? (Rantzau tier). Staa dog ikke der, stiv og kold som en Marmorstatue, om de end, som den, mangler Følelse og Hjerte.

Rantzau. Jeg er ikke Deres Majestæts Anklager, jeg er kun Fuldbyrder af min Konges Befaling. Her er et egenhændigt Brev fra ham.

Caroline Mathilde (aabner det hurtig og læser). „Da De ikke har villet følge gode Raad, er det ikke min Skyld at jeg finder mig forpligtet til at lade Dem føre til Kronborg. Christian.“ (Lader Brevet falde). Og jeg staar her alene, forladt af alle dem, der kunde beskytte mig — omgivet af dem, der ville forraade mig.

Sophie. O Deres Majestæt!

Caroline Mathilde (klynger sig angst til hende). Bliv, mit Barn! bliv. — Forlad mig ikke —

Rantzau. Hun behøver ikke at forlade Dem, hun kan ledsage Dem.

Sophie. Gud være lovet!

Caroline Mathilde (forvirret). Og hvor er — hvor er Greverne Struensee og Brandt?

Rantzau. Formodentlig i dette Øieblik paa Veien til Castellet, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. De Ulykkelige! (Mander sig op). Det er altsaa et vidt forgrenet, skændigt Complot, og det er let at gjætte, hvem der har stiftet det. (Som for sig selv). Ja, Ministeren havde Ret, jeg kommer bitterlig til at fortryde at jeg ikke fulgte hans Raad. (Til Rantzau). Men jeg viger ikke fra dette Sted for jeg har seet Kongen, og jeg befaler Dem, mine Herrer at hente ham eller føre mig til ham; — jeg befaler Dem at arrestere Grev Rantzau Ascheberg for Høiforræderi! (Officererne og Vagten tier). Hvorledes? De tier? Er da al Følelse af Ære og Pligt, af Medlidenhed uddød i disse Menneskers Bryst? (Standser et Øieblik; gaar derpaa lige hen til Rantzau). Og De rødmer ikke ved at træde saaledes frem for deres Dronning? De, som jeg har agtet og hædret, De, som har sagt mig, at deres Plads var ved Tronens Fod, og at det var deres Ret, i Farens Stund at forsvare mig?

Rantzau. Jeg har søgt at advare Deres Majestæt; jeg har som en loyal Undersaat søgt at aabne Deres Øine for den Afgrund, hvortil Grev Struensees ustandselige Hovmod og Herskesyge vilde føre Dem; men Alt forgjæves. Nu adlyder jeg kun Kongen, min Herre. Behag at følge mig, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. Og med den Orden paa deres Bryst, hvormed jeg, Ordenens Stifter, selv har hædret Dem, vover De at haane Dronningen, krænke Qvinden og saare Moderen? (River Mathildeordenen fra hans Bryst, og kaster den paa Gulvet). Bort med dette Tegn, som en Forræder er uværdig til at bære.

Rantzau (med undertrykt Harme). Deres Majestæt vil altsaa tvinge mig til at bruge Magt?

Caroline Mathilde. O var Magten endnu i

min Haand, som den nu er i deres, jeg vilde ikke saa skændigt misbruge den, som De misbruger den i dette skrækkelige Øieblik.

Rantzau (fattet). Om faa Dage vil Magten, haaber jeg, atter være i Deres Majestæts Hænder, og jeg lægger da mit Hoved for Deres Majestæts Fødder.

Caroline Mathilde. Og det vil De bringe mig til at tro? De, som træder Adelsmandens Ære under Fødder, og vanærer den Stand, hvortil De hører?

Rantzau. Jeg siger ikke blot, hvad jeg tror, men hvad jeg har modtaget de helligste Forsikkringer om.

Sophie. O, Deres Majestæt, hvis det nu virkelig var saa?

Caroline Mathilde. Jeg føler kun altfor vel, at det ikke er saa; jeg føler, at man vil styrte mig og at Hadet ikke vil hvile, før det Land, der modtog mig med Velsignelser, vil forfølge mig med Forbandelser. (Brister i Graad). O, mine Børn, mine Børn!

Rantzau (rørt). Deres Datter skal følge Dem. Saa grusom er man ikke, at man vil berøve hende den moderlige Omhu og Pleie.

Sophie. O, fat Dem, Deres Majestæt.

Caroline Mathilde. Ja, jeg vil fatte mig. Man har bøiet mit Hjerte dybt; man skal ikke bøie mit Mod og min Stolthed.

Rantzau (vil række hende Haanden). Tillader Deres Majestæt, at jeg fører Dem tilvogns?

Caroline Mathilde (farer et Skridt tilbage). Rør mig ikke, Grev Rantzau! Deres Haand vilde visne ved at berøre min. (Til Soldaterne). Plads for Ulykken, mine Herrer! Plads for den til Døden krænkede Majestæt! (Gaar ud af Baggrunden, fulgt af Sophie. Officererne sænke deres Kaarder. Soldaterne præsenterer Gevær).

Epilog.

Værelse i Slottet i Celle. (9 Maaneder senere).

Første Scene.

Caroline Mathilde sidder i en Lænestol, sysselsat med et eller andet qvindeligt Arbeide. Sophie sidder paa en Skammel ved hendes Fødder og læser høit af en Bog.

Sophie (læser).

„Jeg aldrig søge vil at skade
Dem, som mig Skade gjør,
Og aldrig mine Fjender hade,
Thi Hadet glemmes bør. —
Bagvadskelse og Haan at lide,
Er ædle Hjerters Prøvesteen;
Men held os dobbelt, naar vi vide
At vi i Prøvelsen blev reen.
Og dertil vil jeg altid stræbe!
Saa hjælper mine Fjender mig
At rette selv de Feil, der klæbe
Ved Kjød og Aand evindelig." —

Caroline Mathilde (fortsættende efter Hukommelsen).

„Ei true vil jeg dem, der true,
Jeg Ondt med Godt gjengjælde vil,
Og tillidsfuld mod Himlen skue
Og bede Gud om Kraft dertil.
Han vil mig Tro og Taalmod lære,
Og lette mig min tunge Gang,
Saa bliver Sorgen let at bære
Og Livets Trængsel mindre trang."

Disse Vers berolige mig altid, de ere som en venlig Foraarssol, der bryder gjennem Sorgens tunge Vinterskyer, og bringer min Sjæl Fred og Forsonlighed. Hvorledes var det ellers muligt for en stakkels forskudt Dronning og Hustru at holde sig opreist — selv om hun endnu har nogle faa Hjerter, der elske hende.

Sophie. Og tusinde Hjerter, der velsigne hende.

Caroline Mathilde. Ja, De mener mine fattige Smaaborn, som jeg hjelper og kjærtegner? Ak, jeg kjærtegner dem kun, fordi jeg i dem tror at kjærtegne mine egne, som man saa grusomt har berøvet mig. Naar man berøver Løvinden sine Unger, lader hun sig dræbe for dem — mig har man tvunget til at leve og lide langt fra mine. Jeg har bøiet min kongelige Stolthed i Ydmyghed, jeg har viet dem mine Taarer, der maatte ofre deres Liv, fordi de tjente mig; jeg har begrædt min Moder, der døde af Sorg over sin Datters ulykkelige Stjæbne; men jeg kan ikke bevinge min Længsel eller standse mine Taarer naar jeg tænker paa dem, hvis Nærværelse her vilde kaste et forklaret Lys i mit Fængsels Mørke og gjøre det til et Fredens og Lykkens Asyl.

Sophie (reiser sig). Naar man er ung og god, opgiver man ikke Haabet om, at det engang vil blive lyst, hvor der nu er mørkt.

Caroline Mathilde. I min Sjæl er der lyst, skjøndt jeg føler, at inden dette gamle Slots Mure ere mine Forhaabningers og min Fremtids Grændser afstukne.

Sophie. Men selv inden for disse snevre Mure er der Plads for Haabet og Glæden, og de vil maaskee gjæste min ædle Dronning før hun venter det.

Caroline Mathilde (reiser sig, med Liv). Hvad mener De?

Sophie. Jeg venter Ernest tilbage endnu idag.

Caroline Mathilde (tankefuld). Ernest! — Ja — det var mig og — ham, som lovede at skabe deres Lykke, og hvor slet har ikke jeg Stakkel holdt vort Løfte.

Sophie. Vor største Lykke vil bestandig være at tjene og opmuntre Dem.

Caroline Mathilde. Ja, jeg veed, at I er mig hengivne; og dog vil jeg tilstaa Dem, mit Barn, at jeg føler mig lettere, hver Gang Ernest forlader os. Synet af ham er mig piinligt. Sorgen over hans ulykkelige Herre har præget sig i hans Aasyn; det vækker smertelige Erindringer hos mig og minder mig om en Fortid, som jeg søger at glemme. Men naar han nu kommer, skal Kirken forene Eder og I skal drage til England, til min kongelige Broder, som paa min Bøn vil sørge for Eders Fremtid.

Sophie. Hvorledes? Deres Majestæt jager os bort?

Caroline Mathilde. Nei, mit Barn, men her er kun et sørgeligt Liv for to unge livsglade Mennesker; og skjøndt jeg vil savne Dem meget, bør jeg ikke være saa egenkjærlig at opofre deres Lykke for min.

Sophie. Og hvem skal saa spille for Dem og opmuntre Dem?

Caroline Mathilde. Derom har jeg ogsaa spurgt mig selv; men jeg har vænnet mig til Savn, der er større — saa vil jeg ogsaa vænne mig til dette. Ernest vil altsaa komme idag?

Sophie. Han har skrevet mig til fra Hamborg, at han havde forladt Kjøbenhavn med en fornem, men ulykkelig Adelsmand, der frivillig gaar i Landflygtighed.

Caroline Mathilde. En ulykkelig Adelsmand, der frivillig gaar i Landflygtighed? Er det da en af mine faa tilbagebleve Tilhængere?

Sophie. Ja, han var engang en af Deres Majestæts meest hengivne Tilhængere, og nu er han med Anger og Sorg vendt tilbage til, hvad han engang var.

Caroline Mathilde (eftertænkende). Hvem kan det dog være —

Sophie. Aner Deres Majestæt det ikke?

Caroline Mathilde. Nei, nei!

Sophie. Det er en Mand, der af blind Ærgjerrighed og krænket Stolthed troede at tjene sin Konge og sit Fædreland ved at styrte sin Dronning — og som nu kun nærer et Ønske, et Haab —

Caroline Mathilde. Rantzau Ascheberg! Ja, ja, man benytter sig af Forræderiet, men man afskyr og foragter Forræderen! Hellige Retfærdighed, jeg takker dig!

Sophie. O Deres Majestæt!

Caroline Mathilde. Gaa i Forbøn for dem, der have haanet og spottet mig, og jeg vil tilgive; men gaa ikke i Forbøn for ham! Jeg har tilgivet den Mand, der af Frygt for Døden, og i Haab om at skjænkes Livet, lod sig aftvinge en Bekjendelse, der brændemærkede mit Rygte; men den Mand, der hiin skrækkelige Morgen af frit Valg gjorde fælles Sag med dem, der styrtede mig, og hverken vilde adlyde mine Befalinger eller høre mine Bønner, kan jeg ikke tilgive — for denne Mand har brændemærket mit Hjerte.

Sophie (sagte).

„Jeg aldrig søge vil at skade
Den, som mig Skade gjør;
Og aldrig mine Fjender hade,
Thi Hadet glemmes bør."

Caroline Mathilde (mildere). Og De, som selv var Vidne til hans oprørende Adfærd, De forsvarer ham?

Sophie. Jeg forsvarer ham ikke, jeg beklager ham.

Caroline Mathilde. Ja, De har Ret! „Ei true vil jeg dem, der true, jeg Ondt med Godt gjengjælde vil." — Og dog blev jeg næsten glad ved at høre, at Gjengjældelsen havde rammet ham. — Fy! Det var stygt af mig.

Stuart (fra Baggrunden). Deres Majestæt, Ernest er kommet tilbage fra sin Reise, og spørger, om De vil modtage ham?

Caroline Mathilde. Er han — alene?

Stuart (forlegen). Alene?

Caroline Mathilde. Ja, jeg spørger, om han er alene?

Stuart. Nei, Deres Majestæt, der er en gammel Mand med ham; men Ernest havde paalagt mig ikke at sige det, før han selv havde talt med Dem.

Caroline Mathilde (til Sophie.) Det er ham, ikke sandt?

Sophie. Jeg tror det —

Caroline Mathilde (til Stuart). Lad Ernest træde ind. (Stuart gaar). Denne Mands Nærværelse her vækker atter et Oprør i min Sjæl, som jeg troede for bestandig at have bekæmpet. Naar han søger mig, maa han være ligesaa dybt saaret i sin Stolthed, som jeg er saaret i mine bedste og ædleste Følelser.

(Ernest kommer).

Anden Scene.

Caroline Mathilde. Sophie. Ernest.

Caroline Mathilde (afsides, idet hun betragter ham). Altid bleg og sørgmodig! (Høit). Nu, min Ven, bringer De mig Efterretninger om mine Børn?

Ernest. Jeg bringer Deres Majestæt kun det Budskab, at Begge befinder sig vel.

Caroline Mathilde. Og det er et Glædesbudskab! Har De seet dem, tal!

Ernest. Nei, Deres Majestæt. Men der staar en gammel Mand udenfor, som daglig har seet dem Begge, og som, hvis De tillader ham at træde ind, vil kunne meddele Deres Majestæt Ting, som vil glæde Deres Hjerte.

Caroline Mathilde. Jeg veed det; men i hans Mund vil enhver god Efterretning tabe sit Værd.

Har De under Deres Ophold i Kjøbenhavn hørt Noget om — Kongen? Har De seet ham?

Ernest. Ja, ham har jeg seet. (Bitter). De fører ham jo med overalt og viser ham til Skue som en Martyr; men han saae endnu mere bleg og lidende ud, end før, og hans Læge sagde til mig: „Han kan leve mange Aar endnu; men han vil altid leve i en lykkelig Uvidenhed om sin Ulykke."

Caroline Mathilde (rørt). Og det er en Lykke for ham; thi Bevidstheden om den Ulykke, han lod sig forlede til at styrte mig i, vilde være bittrere for ham, end min er for mig. Gaa nu, mine Venner, og lad Grev Rantzau Ascheberg træde ind.

Ernest. Hvorledes? Deres Majestæt veed allerede —

Caroline Mathilde. Ja, jeg veed det, og jeg haaber til Gud, at er det end ikke den sidste, saa er det dog den største Prøve, han i sin Naade sætter mig paa. (Sophie gaar op mod Baggrunden, Ernest bliver staaende. Til Ernest). Er der Noget, De ønsker, saa sig mig det.

Ernest. Tillader Deres Majestæt, at jeg maa fremkomme med en Bøn?

Caroline Mathilde. Ja gjerne.

(Sophie nærmer sig).

Ernest. Foruden den Sorg, jeg føler over min Herre, har jeg endnu den at see, at min Nærværelse altid bedrøver Deres Majestæt, og jeg kan saa godt forstaa, at det daglige Syn af mig vækker sørgelige Erindringer hos Dem.

Caroline Mathilde (blid). Ja, De har Ret, Ernest, som min Sorg forøger Deres, forøger Deres ogsaa min.

Ernest. Tillad mig da at forlade Dem. Det piner mig at staa som et levende Minde om hine Dage, da Alt var Lys og Lykke.

Sophie (bebreidende). Ernest —

Caroline Mathilde. Lad ham tale, mit Barn, Sorgen har luttret hans Følelser.

Erneſt. Ja, Sophie, jeg maa tale, ſom jeg taler. Men det er ikke min Hensigt at overtale Deres Majeſtæt til at lade Jomfru Livernet reiſe med mig; jeg maa først ſkabe hende og mig en Fremtid; og naar da Tiden har mildnet min Sorg, vender jeg tilbage til hende, ſom jeg aldrig vil ophøre at elſke — til Dem, ſom jeg aldrig vil ophøre at bede for.

Caroline Mathilde. De er en brav og trofaſt Sjæl, og De ſkal ſee, at jeg har tænkt baade paa Dem og hende, og at jeg forſtaar at handle, ſom jeg har tænkt, hvor tungt det end falder mig. (Griber deres Hænder). Jeg ſkilles med Veemod fra to Venner ſom Eder; men jeg veed, at I vil mindes mig med Kjærlighed og aldrig glemme mig. (Sophie og Erneſt kyſſe hendes Hænder). Lad Greven komme.

(Sophie og Erneſt gaar ud af Baggrunden).

Vær nu ſtærk, min Sjæl, og viis din Styrke i at øve den Taalmod og Overbærelſe, hvortil vi Alle trænge. (Gaar over til Bordet og ſtøtter ſig til det). Jeg havde før ventet at ſee de Henrettedes Aander ſtige op af Graven, end jeg havde ventet endnu engang i mit Liv at ſtaa Anſigt til Anſigt med denne Mand. Men Ordſproget har Ret: „Det er kun Bjergene, ſom aldrig mødes."

Tredie Scene.

Caroline Mathilde. Rantzau kommer fra Døren i Baggrunden og bliver ærbødigt ſtaaende indenfor ſamme.

Caroline Mathilde (efter en Pauſe, hvori hun rolig har betragtet ham). Træd nærmere, Hr. Greve!

(Rantzau gaar hurtig hen til hende og bøier Knæ).

De paa Knæ for mig? Den altformaaende Statsmand for den forſtudte Dronning!

Rantzau. Den Angrende og Nedbøiede paa Knæ for den til Døden krænkede Majestæt.

Caroline Mathilde. Ja, disse Ord — jeg husker det — var mine sidste i hiint kongelige Slot, der skal bære Vidne om min dybe Fornedrelse, til det engang synker i Gruus. Reis Dem, Hr. Greve, og sig mig, hvad De haaber og venter af den, De saa haardt har krænket?

Rantzau (har reist sig). Jeg venter og haaber Intet — jeg bønfalder kun.

Caroline Mathilde. Og i hiint skrækkelige Øieblik, da mit Liv og min Ære stod paa Spil — da et vundet Minut var nok til at frelse, et spildt Sekund tilstrækkeligt til at styrte mig, bønfaldt jeg Dem forgjæves, Dem, som jeg kan takke for, at jeg paa een Dag tabte min Gemal, mine Børn og mit Rige.

Rantzau. Deres Majestæt, jeg gjorde dengang, hvad jeg ansaa for en loyal og tro Undersaats Pligt. Jeg var mig desuden bevidst, at jeg ofte forgjæves havde advaret og raadet —

Caroline Mathilde. Ja, De gav os Raad, som De nøiedes med at lade os gjætte, fordi De ikke havde Mod til at give dem i rene og klare Ord; De advarede os for Faren, istedetfor at betro os den. Men har jeg maaskee handlet uforsigtig, burde mit Kjøn, min Alder og min Stilling have undskyldt mig; men hvormed vil De, en Olding, undskylde, hvad De gjorde imod mig?

Rantzau. Dette kan ikke undskyldes, og jeg erkjender det med dyb Beklagelse. Men jeg beder Deres Majestæt tro, hvad en Mand, der staar paa Gravens Rand, i dette alvorsfulde Øieblik siger. Jeg er selv bleven ført bag Lyset og vil evig angre, at jeg rakte Haanden til en Daad, der har bedækket mit gamle Navn med Skjændsel.

Caroline Mathilde (som for sig selv). Ja, med Skjændsel.

Rantzau. Jeg havde ligesaa lidt troet, at det var her, jeg skulde komme for at indfri mine Ord hiin Morgen, som at man vilde bryde de helligste Løfter og Forsikkringer; men da man vilde tvinge mig til at underskrive Arveprindsens og Enkedronningens Regentskab, da faldt Bindet fra mine Øine. Jeg negtede at underskrive og — blev forviist til mine Godser.

Caroline Mathilde (mildere). Og hvad agter De nu at gjøre?

Rantzau. Jeg forlader Danmark for bestandig. Men det var mig umuligt at reise, uden først at have anraabt Den om Tilgivelse, som jeg saa dybt og saa bittert havde krænket.

Caroline Mathilde. Saa har De dog haabet?

Rantzau. Ja, Deres Majestæt, jeg har haabet, haabet paa Ungdommen, fordi den er Kjærlighedens, Medlidenhedens og Overbærelsens Sædekorn, der i Prøvelsens Tid modnes til Frugt; medens Alderdommen staar tilbage som et udtørret Træ, der aldrig mere vil bære Blad eller Blomst; jeg har haabet, at Ungdommen vilde tilgive den Brøde, der hviler som en tung Forbandelse paa Oldingens Hoved.

Caroline Mathilde (som for sig selv). Det er lettere at tilgive, end at glemme.

Rantzau. Og selv om Deres Majestæt blev døv for mine Bønner, saa veed jeg dog, at De vil høre mig, naar jeg anraaber Dem i disses Navn.

(Knæler og overrækker Caroline Mathilde et lille Etui, hvori er indfattet Portræterne af Kronprinds Frederik og Louise Augusta).

Caroline Mathilde (griber det hurtigt og aabner det). Mine Børn! mine kjære moderløse Børn! O, hvad bryder jeg mig nu om Tronens Glands! Fra disse dyrebare Træk og disse milde Øine smiler mig en

Glands imøde, der trænger ind i min Sjæl og oplyser hver Braa i mit Hjerte. Ja, De har Ret, Hr. Greve! naar De anraaber mig i disse Tvendes Navn, da maa jeg tilgive.

(Rækker ham Haanden, som han kysser, idet han reiser sig).

Rantzau. O, Tak! Tak! Deres Majestæt har gjengivet mig Haabet om at kunne ende mine faa Dage i Fred.

(Pause, under hvilken Caroline Mathilde betragter Portræterne).

Tillader Deres Majestæt, at jeg trækker mig tilbage?

Caroline Mathilde. Ja — ja; men De maa ikke reise alene. Naar man selv er lykkelig, bør man ogsaa tænke paa Andres Lykke, og det gjælder Ernests og Jomfru Livernets Fremtid. Ja — de skal ledsage Dem og frede om deres Alderdom. Det skal være min Hævn over Dem.

Rantzau. O, Deres Majestæt —

Caroline Mathilde. Ja, saaledes skal det være. Gaa til dem og forbered dem derpaa — jeg trænger til at være alene — alene med mine Børn.

Rantzau. Deres Majestæts Mildhed overvælder mig. (Bukker og gaar hurtig ud af Baggrunden).

Fjerde Scene.

Caroline Mathilde (alene; Orchestret spiller dæmpet „Dannevang ved grønne Bred"). Ja, det er disse kjære uskyldige Træk, som jeg i ni lange og tunge Maaneder ikke har seet. Min Frederik og min Louise Augusta! O, kunde hver Moder, der, som jeg, har følt Adskillelsens Smerte, nu dele min Fryd! Jeg kan betragte dem, tale til dem og velsigne dem, som om jeg holdt dem i i mine Arme. (Pause). Jeg veed ikke, hvad Fremtiden vil bringe mig; men dør jeg, uden at have omfavnet Eder, og Efterverdenen fordømmer mig, saa vær Du,

min Søn, mit Mindes Beskytter og Forsvarer, — og bestiger Du engang den Trone, hvorfra man stødte mig, da vær en mild og kjærlig Fader for det Folk, der hilste din Moder med Fryderaab og jagede hende ud af Landet med Spot.

(Hun bliver staaende midt paa Scenen, hensunken i Beskuelsen af Portræterne).

Tæppet falder.

Efterskrift.

Efterat have gjort mig bekjendt med omtrent Alt, hvad der er tilgjængeligt af Skrevet og Trykt om „den danske Hofrevolution", skrev jeg nærværende Skuespil med det Maal for Øie, at give en sammentrængt Fremstilling af Hovedtrækkene, medens jeg samtidig dermed skildrede Caroline Mathilde saaledes, som hun lever i Folkets Erindring, og stillede hende i det Lys, en mildt dømmende Eftertid seer hende, uden at tage Hensyn til, hvad Nutiden har fundet for godt at fremstille som „uforkasteligt." Og da „den nyere Historie er den usikkreste af alle Historier", har jeg havt saameget mere Grund til at følge min egen Opfattelse, som baade hendes Yttringer til Uldal (hendes Defensor), og hendes paa Dødsleiet udtalte Ord til Pastor Lechsen vidner stærkt imod de „uforkastelige Vidnesbyrd", man har fremført mod hende og Struensee, om hvilken sidste man dog vel tør sige, at han, trods sine Svagheder og sine Feilgreb, har gjort sig høilig fortjent af sit Fædreland. — Ved Udarbeidelsen af mit Skuespil gjaldt det fornemmelig om, at holde Det udenfor, der kunde saare nulevende Personer; og jeg er saa fri at antage, at jeg idetmindste har været nogenlunde heldig heri, da jeg fra de forskjelligste Sider er bleven takket for den Tact, hvormed jeg har behandlet mit Emne; — og har jeg end derved fra en vis Kant paadraget mig et let forklarligt Mishag, saa trøster jeg mig dog med, at Tusinder have seet Stykket og modtaget det med Velvillie. — Med Hensyn til Rantzau Ascheberg, Brandt,

Beringskjold og Køller, da er disse skildrede aldeles overeensstemmende med deres Handlinger før og under den fremstillede Episode, og naar der desuagtet fra enkelte Sider er bleven yttret, at Charaktererne mangle historisk Sandhed, da maa det være mig tilladt at tro, at denne Paastand hidrører fra, at man kun kjender Begivenhederne gjennem Laugebeck og Suhm — eller gjennem Reverdils Memoirer, der ere saa partiske, ensidige og usande, at man strax seer at Forfatteren har været fraværende i den længste og vigtigste Tid af den Struensseeske Periode. Dette hindrer imidlertid ikke et Blad, som „Figaro", udgivet af Hr. Robert Watt, til med ægte Probenreutersuffisance at sige: „hvad Charakterernes historiske Sandhed angaar, kunde „Caroline Mathilde" ligesaa godt foregaa paa Fidji-Øerne som i Kjøbenhavn"; men til Gjengjæld haaber jeg Sir Robert tilgiver at jeg spørger ham, om han ogsaa virkelig kjender synderligt til sit Fædrelands og specielt til Caroline Mathildes Historie? Thi ved en saadan Leilighed er det sandelig ikke nok at være kritisk Bybud for sine Velyndere: man maa selv vide Besked og kunne give Præmisser for sin Dom; og jeg har derfor tilladt mig at notere hans Yttring her, for at den tænksomme og med Historien fortrolige Læser kan dømme os imellem; man vil da ikke alene med Lethed see, hvor jeg forsætlig har afveget fra den „historiske Sandhed", men ogsaa hvor den nøiagtig er fulgt. — „Om Støvletcathrine" har jeg allerede udtalt mig, og skjøndt Stykket er undergaaet betydelige Forkortelser, er Alt, hvad hun siger, og Alt, hvad hun gjør, uforandret saaledes som det findes i mit til Casinos Theaterdirecteur indsendte Manuscript. Jeg har endvidere tilføiet den til samme hørende Epilog, som, af tilfældige Grunde, endnu ikke er bleven fremstillet paa Skuepladsen, skjøndt den danner Stykkets formildende og forsonende Slutning.

Kjøbenhavn, den 14de April 1868.

M. V. Brun.